

Просторни план подручја посебне намене археолошког налазишта Бело брдо (у даљем тексту: Просторни план) припремљен је у складу са Одлуком о изради Просторног плана подручја посебне намене археолошког налазишта Бело брдо ("Сл. гласник РС", број 43/17) коју је донела Влада на седници одржаној 04. маја 2017. године.

Циљ израде Просторног плана је дефинисање планског основа за коришћење, уређење и заштиту подручја археолошког налазишта, у складу са принципима одрживости.

Просторни план је припремљен у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14) и Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Сл. гласник РС", бр. 31/10, 69/10, 16/11 и 64/15) (у даљем тексту Правилник). Поред наведеног, као повод за израду Просторног плана издвојене су потребе и обавезе за:

- разрадом и ближим утврђивањем основних стратешких опредељења, планских решења, услова и смерница утврђених Законом о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године ("Сл. гласник РС", број 88/10), Регионалним просторним планом административног подручја града Београда ("Сл. лист града Београда", бр. 10/04 и 38/11) и другим стратешким документима, где се као један од главних пројеката наводи **заштита, чување, конзервација или обнова културних вредности** које стварају идентитет Београда и појединих његових делова у контексту културног идентитета целе државе, затим **промовисање активности** смишљених да ојачају економску базу, као и **унапређење квалитета окружења** културних вредности;
- планским усмеравањем уређења грађевинског земљишта и изградње објеката на површинама јавне и остале намене;
- израдом планског документа који је у највећем делу могуће непосредно спроводити, првенствено по питању организације и уређења простора у окружењу археолошког налазишта, као и изградње објеката у оним деловима за чији даљи просторни развој није предвиђена израда урбанистичко-техничких докумената; и
- израдом развојног документа који, уз уважавање основних европских принципа и начела просторног развоја, представља основ за привлачење и реализацију инвестиција.

Просторни план представља основ за издавање информације о локацији и локацијских услова, као и израду урбанистичко-техничких докумената.

Одлуком о изради Просторног плана дефинисано је да се за потребе израде Просторног плана приступа изради Стратешке процене утицаја планских решења на животну средину (Одлука о изради Стратешке процене утицаја просторног плана подручја посебне намене археолошког налазишта Бело брдо на животну средину, "Сл. гласник РС", бр. 21/17), у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 135/04 и 88/10).

Приликом израде Просторног плана примењен је интегрални метод где су међузависно анализирани основне димензије просторног развоја, и то еколошка, економска и социјална, са посебним нагласком на заштиту археолошког налазишта и уклапањем у тренутне просторне и институционалне норме и оквире. Међузависност је постављена тако да помаже остварењу основних принципа планирања: одрживост (уважавање природног и културног диверзитета и локалних специфичности), идентитет (становништво и развој туризма), приступачност (саобраћај и техничка инфраструктура), конкурентност (додатно активирање природних и изграђених просторних потенцијала) и контекстуалност (просторни развој посматран у ширем окружењу).

У току израде Просторног плана обављена је сарадња са свим надлежним институцијама и организацијама Републике Србије и Града Београда.

1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Границом просторног плана обухваћен је део територије градске општине Гроцка, део К.О. Винча.

Граница просторног плана почиње на северу од катастарске парцеле број 1928/5 на обали реке Дунав и ка западу се поклапа са спољним ивицама катастарских парцела бр. 1928/3, 1928/1, 1933/1, 1933/5, ка југозападу спољним ивицама катастарских парцела бр. 1957/1, 1954/5, 1954/3, 1954/4, 1956/6, 1867/82, ка југу спољним ивицама катастарских парцела 1867/26, 1867/4, 1867/35, 1867/3, 1866/4, 1866/3, 1863/12, 1961/3, 1961/2, 1961/1, 2002/2, 2099/2, 2099/3, 2099/1, 2100, 2101, 2112/4, 2102/1, 2105/3, 2105/1, 2105/2, 2104/1, 2105/2, 2103/1, 2103/4, 2103/3, 2103/2, 2096/3, 2096/2, 2066/1, 2066/5, 2067, 2068/1, 2069/6, 2069/3, 2069/1, 2070/2, 2070/1, 2070/4, 2029/3, 2029/2, 2028/83, 2028/1, 2087/1, 2087/2, 2288/7, 2288/2, 2288/4, 2288/3, ка истоку границом К.О. Винча, средином реке Болечице, односно средином катастарских парцела бр. 2746/5, 2745/5, 2746/4, 2745/1, 2746/1, до тремеђе К.О. Винча и Ритопек у ГО Гроцка и Иваново у Граду Панчеву, и ка северу границом К.О. Винча средином реке Дунав.

Површина обухваћена Просторним планом износи 112,6 ха.

1.2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године
("Сл.гласник Републике Србије", бр.88/10)

У уводној анализи стања просторног развоја Републике Србије, ППРС констатује да културно наслеђе није довољно афирмисано као развојни ресурс. Очувано и заштићено културно наслеђе део је визије просторног развоја Републике Србије дате планом, док су "заштита, контролисано и одрживо коришћење природе, природних ресурса, природног и културног наслеђа" дефинисани као четврти од пет основних циљева плана.

Опредељење везано за културно наслеђе јесте да ће "подручја са заштићеним, уређеним и адекватно презентираним културним наслеђе јачати привлачност и конкурентност за инвестирање и развој туризма". У најзначајнија подручја у том смислу, ППРС убраја и археолошка налазишта из праисторије, међу која спада и локалитет Бело брдо у Винчи. У ППРС еколошки развој и заштита културног наслеђа, решавање планира кроз постављање следећих основних циљева:

- да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите; као и
- заштита, уређење и развој предела Републике Србије заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Винча спада у "приоритетна културна подручја која треба да уживају посебан третман, без обзира на статус у оквиру службе заштите".

У оквиру поглавља Просторни развој туризма и однос према заштити, као основни циљ просторног развоја туризма у Републици Србији наводи се "просторно-еколошка подршка остваривању концепта одрживог развоја туризма, компромисним интегрисањем принципа и стратешких, планских и програмских докумената развоја туризма, заштите и уређења туристичких

простора, уз оптимално задовољавање социјалних, економских, просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа, интереса тржишта и услова Студија истраживања, заштите и презентације археолошког налазишта Бело брдо у Винчи прекограничне и међународне сарадње".

Поглавље VI (Просторна интеграција РС) као основни циљ износи интеграцију Републике Србије у шире окружење и постизање одрживог развоја дефинисањем, подстицањем и усклађивањем модалитета међународне/регионалне сарадње и применом одредби међународних стратешких докумената, а он се, између осталог, оперативно спроводи и на основу културног наслеђа.

Измене и допуне Регионалног просторног плана административног подручја града Београда ("Сл. лист града Београда", бр.38/11)

План препознаје разноврсност културне баштине на територији града као развојни потенцијал и смешта могуће правце развоја у рекреативни и туристички потенцијал реке Дунав, као и унапређење културних добара и њихово коришћење као генератора економских, културних и туристичких активности. План такође скреће пажњу на слабу укљученост институција које се баве културом и културним наслеђем у туристичку понуду града, угроженост наслеђа различитим факторима у које спада и непоштовање услова које издаје служба заштите. Стихијска урбанизација и девастација урбане и руралне баштине дефинисане су као претње.

Визија Плана јесте "уздизање града Београда на ниво високог ранга међу метрополитенским градовима и престоницама централне, источне и југоисточне Европе, према мерилима одрживе економије и напредне технологије, веће територијалне кохезије Града, вишег нивоа приступачности саобраћајној и другој инфраструктури, учвршћене полицентричности и децентрализације и развијеног урбаног идентитета."

У оквиру конкретних потеза ка остваривању визије наводе се и унапређивање система културе и њених институција, а као четврти од пет стратешких циљева поставља се унапређење и одрживо коришћење природног и културног наслеђа, као и заштита и унапређење животне средине на нивоу европског стандарда.

Сматрајући културно наслеђе АП Београда и његовог метрополитена једним од фундаменталних елемената уређења и просторног развоја и имајући у виду принципе просторног развоја Републике Србије у складу са Просторним планом, основни циљ РППАПБ је **интегративна заштита културног наслеђа и управљање њиме, као генератором туристичког и ширег економског развоја, односно одрживог развоја целог подручја.**

Сви задаци везани за заштиту културног наслеђа промовисани у РППАПБ на општем и секторском нивоу представљају постулате израде ППППН археолошког налазишта Бело брдо. Задаци на општем нивоу су:

- заустављање даље деградације простора и физичке структуре;
- очување највреднијих примера културне баштине;
- дефинисање метода и поступака рада на урбаној конзервацији и обнови у конкретним случајевима;
- стварање предуслова да се активирају економски потенцијали подручја богатих културним наслеђем, стварајући динамичну заједницу и одрживу локалну економију;
- омогућавање стварања нових и снажних визија о културном диверзитету наслеђа, као симболу економске и политичке моћи, коришћењем новог, усаглашеног језика урбаних и руралних форми и стварањем нове скале вредности укупног фонда непокретних културних добара; и
- синтетисање одрживог развоја у потпуности интегрисаног са конзервацијом наслеђа и очувањем животне средине.

Као секторски задаци, наведени су:

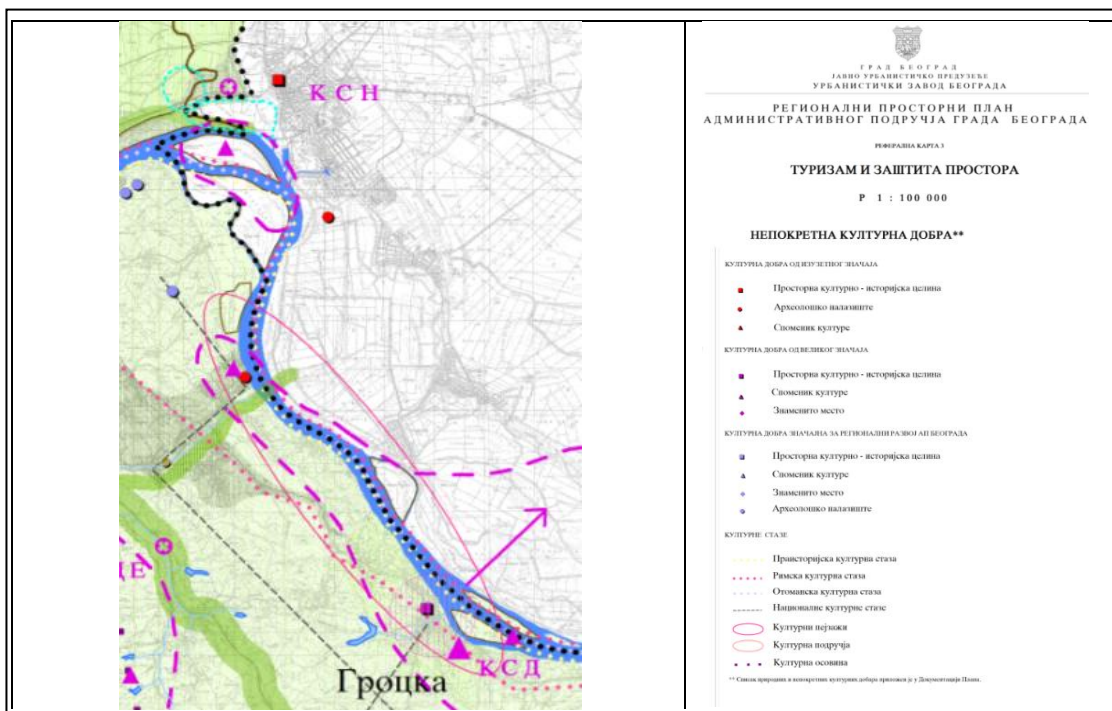
- заштита, чување, конзервација или обнова културних вредности које стварају идентитет АП Београда и појединих његових делова као и његовог метрополитена у контексту културног идентитета целе државе;
- промовисање активности смишљених да ојачају економску базу; и
- унапређење квалитета окружења културних вредности.

Развојна концепција РППАПБ везана за археолошки локалитет Бело брдо, заснована је на интегративној заштити која представља кохерентни систем јавних интервенција створен да стимулише и уравнотежи приватну и друштвену иницијативу која треба да културно наслеђе научи да препознаје као необновљиви ресурс, извор идентификације (препознавања) и културни капитал који може да се користи за разне видове обнове. Примена интегративне заштите за **археолошке локалитете** који се налазе на још неурбанизованим подручјима, без обзира да ли су проглашени за културна добра или не, **омогућава пуну заштиту која се спроводи кроз израду планског документа.**

Налазиште Бело брдо у Винчи третира се кроз више поглавља плана, међутим најважније је споменути да План говори о "изради урбанистичких и просторних планова" као и о "регулисању имовинско-правних односа и стварању техничких предуслова за радове којима би се археолошко налазиште у Винчи учинило приступачнијим посетиоцима" као конкретним мерама заштите на овом налазишту. Локалитет се спомиње као локација од приоритетног значаја због чега План налаже да се комунално опреми и обогати садржајима за туристе. Најзад, израда одговарајуће планске документације за налазиште Бело брдо наведена је као један од приоритета/инструмента имплементације Плана до 2015. године.

Реферална карта бр.3, Туризам и заштита простора РППАПБ, обједињује заштиту животне средине, заштиту природних и културних вредности, као и низ туристичких атракција административног подручја Београда. Поред, Законом о културним добрима дефинисаном културном наслеђу („Сл. Гласник РС“ бр. 71/94, 52/11 и 99/11), узете су у обзир новије категорије наслеђа: културни итинерери, културна подручја и културни пејзажи.

Слика 1: Детаљ Рефералне карте бр.3 Туризам и заштита простора

На приказаном детаљу Рефералне карте „Туризам и заштита простора“, подручје археолошког налазишта Бело брдо налази се у зони која је означена као културни пејзаж. Зона је обухватила широко подручје тока реке Дунав (лева и десна обала) на потезу од почетка насеља Винча, Гроцку и Грочанску аду. Непосредно уз Винчу и археолошки локалитет, протежу се и три међународне културне стазе: праисторијска, римска и отоманска.

Међународни културне стазе (итинерери) су најрепрезентативнији облик повезивања и приказивања културног наслеђа јер пружају могућност упоредног сагледавања сличности и разлика које постоје међу примерима, омогућавају упознавање са развојним променама и стварају јасну слику о просторним и временским димензијама одређених културних појава које се манифестују кроз градитељство. У појединим временским епохама истоветан или сличан развој може се уочити на веома широким територијама. Поред праисторије, то су, по правилу, били периоди власти великих, моћних држава које су доминирале многим стазама са земљама Подунавља са којима је чинила целину за време Римске империје, повремено Угарске (у средњем веку), Турске (у позном средњем веку), Аустрије и Аустро-угарске монархије (повремено и не у целини територије). У новије време, систематским истраживањима објеката и комплекса индустријског наслеђа, њиховом заштитом и адекватном наменом постоји могућност повезивања вредних комплекса индустријског наслеђа међународном културном стазом која би се могла простирати народима. Територија београдског макрорегиона у том смислу, може се најтешње повезати међународним дуж Средње и Југоисточне Европе.

Праисторијски контекст ширења утицаја је најпространији. Винчанска култура зрачила је далеко и била у додиру са другим културама које су се развијале у Панонској низији и Медитерану.

Чувени римски лимес је, вероватно, једна од најистраженијих и најбоље познатих међународних стаза. Састављен од низа утврђења која су чувала границу, лимес је уз себе имао и читав низ насеља различите величине и статуса у римској држави од Сирмиум-а до Дијане код Кладова. Таурунум (Земун), Сингидунум (Београд), и низ других насеља припадали су граничном подручју римске империје и повезивали се Дунавом са низом, урбанистички и архитектонски сличних, насеља.

Током позног средњег века испреплетале су се и Отоманске стазе које повезују београдски метрополитен са ширим подручјем дуж река Саве, Дунава и Мораве, сличним облицима урбанизма и архитектуре оријенталног типа. Ове стазе "имају своју тежину" с обзиром на дубоке корене које је оставило градитељство оријенталног типа на развој Београда и његовог окружења, временски све до значајнијих планерских и урбанистичких реконструктивних захвата у централном ткиву Града. У појединим насељима још увек се могу наслутити елементи уличне мреже створене по правилима оријенталног урбанизма (Београд, Панчево). Један од главних транзитних путева Европе ка истоку полазио је од Пеште и пролазио кроз Београд и Смедерево водећи преко Софије и Једрена до Истамбула. Тај правац остао је обележен кроз трасу једне од главних саобраћајница у Београду, Булевар краља Александра (Стамбол џада). Под отоманском стазом подразумева се и пловни пут који је водио од Пеште, преко Београда, Смедерева, Кладова до Црног мора и Истамбула.

Међународне везе успостављене током XVIII, XIX и XX века са централном и источном Европом препознатљиве су у архитектури и урбанизму Београда, Земуна, Панчева, са спорадичним утицајем и на мања насеља.

Богата слојевитост међународних културних стаза пружа велике могућности повезивања АП Београда и његовог уклапања у међународне пројекте који се баве планирањем привредног и културног развоја великих просторних целина које повезују одређени заједнички интереси, међу којима интереси заједничке културне и градитељске историје никако нису занемарљиви.

У контексту привреде, економије, туризма и одрживог развоја мудро управљање културним вредностима доводи до повећања вредности инвестиционе локације, привлачења улагања путем

појачаног маркетинга и употребом разних логистичких подршки, модернизације урбане структуре, уклапања нових архитектонских форми, флексибилнијих, али хармонично повезаних са културним наслеђем, где очување културних добара, представља безуслован приоритет како би у својој аутентичности могло пренети будућим генерацијама.

Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 – Дунав (Паневропски коридор VII)

Иако су основне намене дефинисане овим Планом водни транспорт и остала водопривредна инфраструктура, њиме се третирају и заштита културних вредности и туризам као додатне посебне намене.

План препознаје културно наслеђе Дунавског коридора као потенцијал за успостављање квалитетније међународне сарадње и за развој културног туризма. У том смислу, археолошко налазиште Бело брдо наведено је у систематизацији културних добара која је део Плана. Препознати су проблеми одржавања културних добара, као што су недовољна заштита, недостатак планова управљања и недефинисаност, као и непоштовање граница заштитних зона око културних добара, а континуално рекогносцирање и истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа наведено је као приоритет.

Као општи циљ заштите непокретних културних добара наведено је "стварање регионалног идентитета на бази очувања, заштите и туристичке валоризације културног наслеђа Подунавља", а као оперативни циљеви наведени су "активирање потенцијала културног наслеђа као развојног фактора, интегрално аутентичности културних добара и њиховог окружења, заштита добара од неконтролисаних изградње и квалитетна доступност са водног пута, атрактивна презентација и интерпретација, као и стварање услова за бољу регионалну и међународну повезаност на бази културног идентитета."

Квалитет плана је и у томе што препознаје (између осталог) потенцијални конфликт између развоја водног пута и заштите природних и културних добара.

У планска опредељења спадају очување и заштита свих добара са споменичким вредностима, независно од њиховог формалног статуса, интегрална заштита материјалних и нематеријалних културних вредности и природних вредности подручја Просторног плана као и одрживо коришћење културног наслеђа као развојног ресурса и економског добра.

Једно од планских решења је и изградња путничког пристаништа у Винчи, као и марине у Гроцкој, што треба имати у виду при даљој просторној анализи. План се спроводи (између осталог) доношењем адекватног урбанистичког плана, уз препоруку да се у подручјима насељених места разрада спроводи на нивоу урбанистичког плана.

Просторни план подручја дела градске општине Гроцка

Просторни план за део ГО Гроцка не обухвата подручје археолошког налазишта Бело брдо, међутим његова припадност административном подручју општине Гроцка и утицај који може имати на њен развој одредили су стратешка планска опредељења, циљеве и мере за спровођење Плана.

Планска концепција заштите, унапређења и развоја културног наслеђа, такође је заснована на принципима интегративне заштите и подразумева корелацију три кључна елемента - *очување, унапређење и коришћење културних добара* - као ефикасан механизам који ће створити претпоставке за трајну заштиту наслеђа и интегрисање у савремене развојне токове општине, као једини реалан пут ка његовом опстанку и рехабилитацији. Примарна заштита која се односи на *чување, одржавање и коришћење културних добара*, као и њихову *заштиту, конзервацију и обнову* – треба да се спроводи кроз мере које су дефинисане у складу са Законом о културним

добрима и правилима урбанистичке заштите. Подразумева се претходна пажљива валоризација културних вредности и осмишљено интервенисање кроз урбанистичке планове, уз доследну примену услова и мера прописаних од стране надлежне службе заштите.

У оквиру развојне концепције за културно и градитељско наслеђе помиње се и локација етно-парка у близини археолошког налазишта Бело Брдо, који би у перспективи представљао едукативни и туристички репер.

Позитивни ефекти планских решења се огледају кроз могућност коришћење културног наслеђа у сврху јачања туристичке понуде за општину Гроцка и то:

- разноврсност и просторна дистрибуција културних добара пружају претпоставке за умрежавање и организовање локалних итинерера везаних за историјски развој насеља, формирање локалне културне мапе као специфичне туристичке понуде општине, оснивање локалних културних манифестација везаних за културно наслеђе;
- припадност општине метрополитенском подручју Београда омогућава појединачно или укупно интегрисање културних добара општине у културну туристичку понуду Београда (градски итинерери, смештајни капацитети у спрези културних добара и предеоних вредности подручја општине и сл.);
- национални и међународни ниво подразумева могућност интегрисања одређених културних добара Општине, пре свега локалитет Винча, у културно-туристичку понуду ширег региона (културне стазе на Дунаву, Винча - Лепенски Вир- Кладово - даље) и сл.; и
- изузетна вредност и јединственост археолошког налазишта Бело Брдо у Винчи пружа могућност културног и научног повезивања овог подручја на националном и међународном нивоу, кроз активирање различитих облика деловања повременог или трајног карактера (научни скупови, симпозијуми, тематске међународне изложбе и сл). Уз унапређени ниво заштите и музеолошке презентације налазишта, овакви облици би у потпунили научну промоцију и умрежавање налазишта у фондус националне, европске и светске баштине. Такође, могуће одвијање ових облика активности и изван самог налазишта Винча (коришћење постојећих просторних ресурса и објеката за организацију активности) подигло би ниво функционалног интегрисања територије општине у целини.

Као претње развоју у овом планском документу уочени су:

- изостанак организационе и програмске подршке Града, у чијој надлежности је старање о културном наслеђу на подручју Општине;
- изостанак финансијске подршке програмима и пројектима културне обнове;
- висок степен ризика од хазарда код некомпатибилних садржаја у окружењу (депонија и Институт за археолошки локалитет Винча); и
- неизвесност реализације стратешких решења по питању некомпатибилних садржаја (санација постојеће депоније; измештање привременог одлагалишта нуклеарног и опасног отпада из Института).

Планом се дефинишу општи услови заштите за сва утврђена добра и евидентирана добра. Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту не смеју се уништавати или оштетити, нити се без сагласности надлежне службе заштите, у складу са Законом о културним добрима, може мењати њихов изглед, својство или намена.

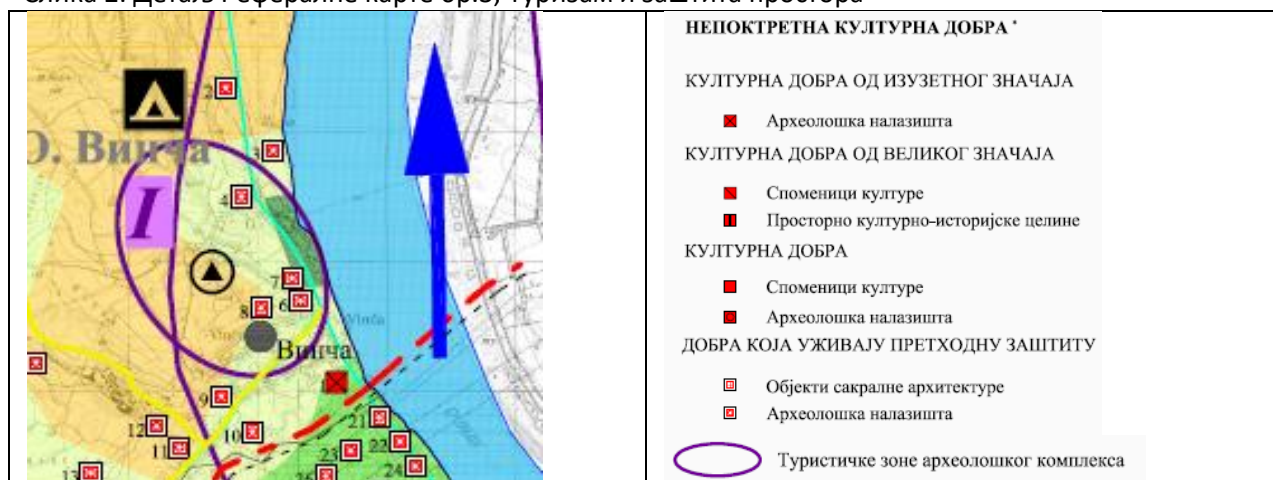
Непокретна културна добра, као вишеслојна историјска и културна баштина, чувају се и интегришу у савремени живот насеља, на начин техничке заштите, враћања у функцију, функционалног интегрисања са окружењем, сталном бригом и заштитом и презентацијом њихових споменичких својстава:

- на заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини не смеју се изводити никакви радови који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежне службе заштите;

- непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту могу се користити у својој изворној, или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова основна споменичка својства;
- непокретна културна добра и добра под претходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења;
- на археолошким локалитетима, на парцелама заштићених добара и на парцелама њихове заштићене околине није дозвољено планирање никакве градње, осим ако се то изричито одобри посебним условима надлежне службе заштите;
- власник, корисник или други субјекат који по било ком основу располаже непокретним културним добром или добром под претходном заштитом, дужан је да га чува и одржава с пажњом, тако да не дође до оштећења или уништења његових споменичких својстава;
- није дозвољено рушење, раскопавање, преправљање, презиђивање, прерађивање или извођење других радова који могу променити изглед и вредност културног добра, без претходно прибављених услова и сагласности надлежне службе заштите;
- није дозвољено повећање габарита и спратности доградњама, надоградњама и сличим интервенцијама на непокретним културним добрима. Изузетно, ове интервенције се могу изводити само у посебним, оправданим случајевима, према посебним условима надлежне службе заштите.
- надлежни Завод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако појединачно непокретно културно добро или добро под претходном заштитом;
- *акт о мерама техничке заштите*, који утврђује надлежни Завод, прибавља се пре издавања локацијске дозволе, односно у поступку израде урбанистичког пројекта у целинама где је Планом предвиђена њихова израда; и
- пројектна документација (главни пројекат) доставља се надлежном Заводу на сагласност.

За подручја евидентираних археолошких налазишта или просторних целина, до вршења посебних истраживања и израде одговарајуће студијске и друге документације надлежне службе заштите, којом би се рекогносцирао терен и евентуално утврдиле границе археолошких налазишта или просторних целина – потребно је приликом изградње објекта обавестити надлежни Завод за заштиту, који ће утврдити мере претходног рекогносцирања или археолошког праћења, као и услове градње са становишта чувања, одржавања, коришћења и заштите културних добара.

Слика 2: Детаљ Рефералне карте бр.3, Туризам и заштита простора

1.3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

1.3.1. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

1.3.1.1. Природни ресурси

Морфолошке одлике терена

Археолошко налазиште је лоцирано у месту Винча на обали реке Дунав. На око 350м низводно од налазишта је ушће реке Болечице у Дунав. Морфолошки посматрано, терен представља прву речну терасу реке Болечице и генерално је благог нагиба ка Болечици. У садашњим условима апсолутне коте терена терасе у зони истраживања су око 84,0-87,0мнв. Истражним бушењем у зони налазишта је утврђено да је дебљина Археолошког слоја од 6,4-7,8м. Археолошки слој лежи на хумусу, некадашњој површини терена која је у зони истраживања утврђена на коти око 77-81 мнв са падом око 4° у правцу реке Болечице. Доминантни морфолошки облик на предметној локацији је вертикални одсек висине 5-10м који је некада чинио саму обалу Дунава. Вертикални одсек је делимично формиран и при археолошким откопавањима.

Након изградње хидроелектране "Ђердап I" и подизања нивоа Дунава, изграђена је камено бетонска обалоутврда која је реку Дунав одбила од вертикалног одсека тако да у садашњим условима нема разарачког дејства речне ерозије на вертикални одсек.

У оквиру предметне локације уочавају се морфолошки облици некадашњег – умиреног клизишта. Видљив је чеони ожиљак висине 3-5м а тело ("трбух") клизишта који се завршава вертикалним одсеком у правцу Дунава. Од некадашњег клизишта недостаје само "ножица" коју је Дунав вероватно еродовао у време док још није постојала обалоутврда.

Посматрано од Дунава ка Археолошком налазишту постоји обалоутврда са котом врха кеја око 74мнв, затим заравњени - нижи плато (бетонски и травнати) ширине 20-40м са kotaма од 74-75м, затим вертикални одсек висине око 7-10м и горњи терасни – виши плато са kotaма од око 87,0-84мнв (у зони истраживања) низводно ка ушћу Болечице у Дунав. Треба нагласити да је са нижег платоа, вертикални одсек у зони археолошког налазишта привремено подупрт, ради спречавања даљег процеса одроњавања.

Геолошка грађа терена

Према постојећој документацији геолошку грађу шире зоне предметне локације чине седименти квартарне и неогене старости. *Квартарни седименти* су заступљени у површинским деловима терена где су присутне холоценске (Q_2) и плеистоценске (Q_1) творевине. Холоценски седименти су представљени у алувијалним наносима у *фацији мртваја* (Q_{2at}), *фацији поводња* (Q_{2ap}) и *фацији корита* (Q_{2ak}), на падини "првом" *речном терасом* (Q_{2at_1}) и *делувијалним седиментима* (Q_2d^l , Q_2d^{pg}). Плеистоценске творевине чине седименти "друге" *речне терасе* (Q_{2at_2}). Од терцијарних творевина на ширем простору предметне локације одкривени су седименти *миоцена - сармата* (M_3^1PL) који је представљен песковима, лапорима, глиновитим лапорцима, пешчарима, шљунковима, конгломератима, органогеним кречњацима.

Према најновијим геотехничким истраживањима не можемо са сигурношћу да говоримо о геолошкој грађи у зони Археолошког налазишта. Наиме, површински *Археолошки слој* (A) дебљине 6-8м се врло јасно издваја на тераси и одсеку а у ножици *насуто тло* (nt) дебљине око 4,5м. Ови седименти представљају *рецентне творевине*.

Испод Археолошког слоја на терасном платоу издваја се врло танки слој дебљине 1,5-2,0м који са сигурношћу припада *квартарним-терасним седиментима* (Q_{2at_1}). Ови седименти су

представљени *глиновитим прашинама* (не лесом) које су прекривене хумусним слојем. Археолошки слој и квартарни седименти у ножици терасе изостају.

Испод квартарних седимената налазе се седименти чија старост је дискутабилна. На терасном (вишем платоу) ови седименти које смо назвали *лапоровите прашине* су дебљине око 8,5м а у ножици испод насипа (рефулираног песка) су дебљине 4-5м. У бушотинама на тераси ови седименти немају фауну која би са сигурношћу могла да одреди старост ових седимената. Према искуству већег броја еминентних геолога који су прегледали језгро бушотина, могу се сврстати у неогене - плиоценске седименте (*PI*) док на одсеку ти исти седименти садрже мноштво фауне која их сврстава у еоплеистоцен (Q_1 , $PI?$).

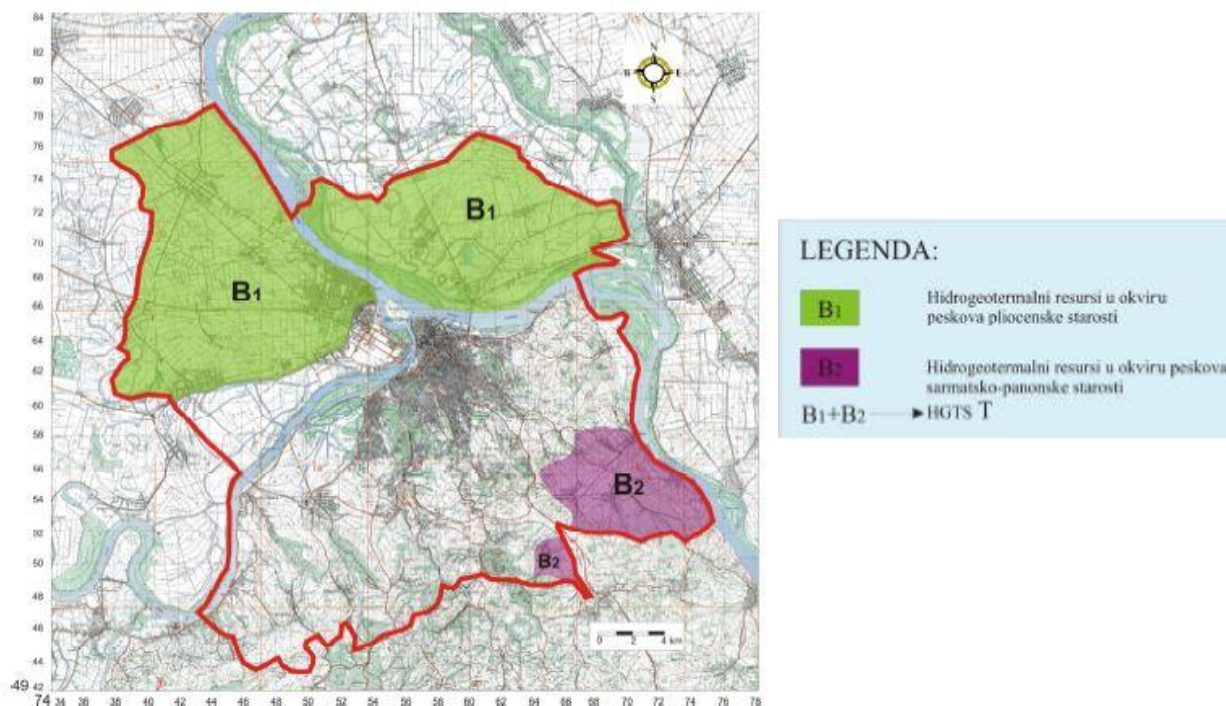
Седименти који су констатовани испод коте 70мнв на тераси и испод коте 65(67) мнв у подножју терасе могу се сврстати у седименте сарматске старости (M_3^1) али фаунистички нису доказани. Представљени су *песковима* и *лапорима* сиве боје. Седиментолошки нису слични сарматским танкослојевитим лапорима са арагонитом по равни слојевитости који се налазе у близини предметне локације на обали Дунава.

Геотермални потенцијали

На основу пројекта "Детаљна истраживања субгеотермалних подземних водних ресурса града Београда - потенцијал, могућности коришћења и енергетска валоризација" (Рударско-геолошки факултет - 2012.), предметни простор припада рејону B_2 .

Хидрогеотермални ресурси у оквиру пескова панонско-сарматске старости констатовани су у Винчи, Лештанима, Болечу и Ритопеку и даље ка Врчину. На подручју Врчина пространство издани у панонским песковима износи најмање 40km^2 , а на основу истраживања на подручју Заклопаче, Бегаљице и Гроцке "реална је претпоставка да се овај колекторски комплекс и његова издан простиру источно од Врчина према Гроцкој...њено пространство би било најмање око 100km^2 " (Миливојевић, 2004).

Слика 3: Максимално распрострањење хидрогеотермалних ресурса B_1 у оквиру пескова плиоценске старости и хидрогеотермалних ресурса B_2 у оквиру пескова сарматскопанонске старости

Средња вредност температуре хидрогеотермалних ресурса у оквиру пескова сарматско-панонске старости -рејон B_2 износи око 20.0°C .

Београд и његова шира околина имају умерено-континенталну климу, која је највише условљена макропроцесима у атмосфери. Локални фактори долазе до изражаја при антициклоналном типу времена када модификују метеоролошке елементе, посебно у танком слоју изнад насеља. Утицај се најчешће огледа у хоризонталној расподели поља температуре и падавина.

Температура ваздуха

Средње месечне температуре се крећу у интервалу од 0,0°C у јануару до 22,1°C у јулу. Током летњих месеци јављају се дани са температурама изнад 35°C (летње жеге), као и тропске ноћи (са температурама изнад 20°C) од јуна до августа. Подаци указују на повољне климатске прилике током целе године, зими нема великог броја дана са јаким мразем, а лета су умерено топла.

Забележене вредности апсолутних максималних температура у свим месецима током године су изнад 20°C, док су у периоду од маја до октобра њихове вредности изнад 34°C. У јулу и августу број дана са дневном температуром изнад 30°C је просечно 11.

Највећи број мразних дана је у јануару, просечно 20,4.

Сунчево зрачење – инсолација

Годишња сума осунчавања износи просечно 2084,4 сата, при чему су највеће средње вредности у јулу 295,6 сати, а најмање у децембру 63,8 сати. Максимална месечна сума осунчавања забележена је у месецу јулу и износи 395,5 сата, а најмања 7,1 сати у децембру, док је годишњи максимум 2436,6 сати, а минимум 446,7 сати.

Влажност ваздуха

Средње месечне вредности релативне влажности се крећу у интервалу од 63% (април и јул) до 82% (децембар). Просечне сатне вредности релативне влажности преко 80% се јављају у децембру и јануару у скоро свим сатима, а у осталим месецима током ноћи и у раним јутарњим часовима.

Облачност, појава магле и смога

Средња вредност облачних дана опада од зимских ка летњим месецима и поново расте, па се тако највећи средњи број облачних дана јавља у децембру 16,4 дана (максимум 28 дана), а најмањи у јулу 3,5 дана. Током лета, дани са најмањом облачношћу се поклапају са данима у којима се појављује суша, летња жега и тропски дани. Највећи број ведрих дана је у августу 11,4, а минимални у децембру 2,2 дана.

Највећи средњи месечни број дана са маглом је у периоду од новембра до јануара са максимумом у децембру 8,8 дана. Максимални број дана са маглом забележен је у новембру и износи 26 дана.

Падавине

Годишњи ток падавина има претежне карактеристике континенталног типа, са максимумом у јуну, а у годишњем току падавина запажају се два максимума и два минимума.

Највећи број дана са падавинама је у априлу, јуну и децембру, укупно их је 139, од тога 38 са снегом.

Просечна годишња количина падавина износи 670,2 l/m, са средњим максимумом у јуну 86,4 l/m и минимумом у фебруару 38,4 l/m. Највећи број дана са снежним покривачем је у јануару 15,5 дана, док је максимална висина 80cm у фебруару.

Ветар

Југоисточни ветар дува током целе године (са максимумом у септембру и током зиме, а минимумом у јуну и јулу), док северозападни ветар дува најчешће у летњим месецима. Југоисточни ветар достиже највеће брзине у зимским месецима, а северозападни у марту и

априлу. Најхладнији ветрови зими су северни и североисточни ветрови, а најтоплији су из јужног квадранта у свим преосталим сезонама. Током пролећа су најхладнији северни и северозападни ветрови а лети западни. Ветрови из северног квадранта повећавају влажност, док је из јужног смањују. Тишине су ретке и најчешће током лета.

Средњи годишњи удари ветра показују да су максималне брзине ветра од 35,9 m/s и 31,6 m/s и постижу их кошава и ветрови северозападног правца.

Гасови са ефектом стаклене баште антропогеног порекла емитовани у атмосферу доводе до глобалног загревања атмосфере услед увећања природног ефекта стаклене баште. Анализа тренда температуре ваздуха на територији Републике Србије у периоду 1950-2008. година, показује да је на већем делу територије забележен тренд раста средње годишње температуре ваздуха (око 1,2⁰С у XX веку). Он је, најинтензивнији, између осталог, за шире подручје Београда и то у периоду 1951-2005.год. 1,4-1,8⁰С/100 година, док је за период 1991-2005.год. интензитет пораста температуре вишеструко већи и износи 3,5-4,5⁰С/100 година.

У погледу тренда падавина територија Републике Србије се у периоду 1982-2005. год. карактерише доминацијом година са дефицитом падавина.

Промене ова два значајна климатска параметра свакако изразито утичу на опште здравље становништва, посебно ризичнијих делова популације, који се знатно теже прилагођавају променама.

Хидролошке и хидрогеолошке одлике терена

Геолошко-литолошко-морфолошке одлике терена као и антропогени фактор условили су одговарајуће хидрогеолошке карактеристике терена на коме се налази предметна локација. У планском подручју је формирана слободна издан збијеног типа која је у хидрауличкој вези са рекама Дунав и Болечица. Прихрањивање ове издани врши се и дренирањем подземне воде из смера падине у залеђу, делом инфилтрирањем атмосферилуја, а делом "губицима" из водоводне мреже и отпадних вода (сенгрупа).

Новоизведеним истражним радовима (септембар 2011. год.), у свим истражним бушотинама (осим у бушотини В2) је утврђен ниво подземне воде. У циљу осматрања нивоа подземне воде у дужем временском периоду у бушотине В1, В2 и РВ7 су уграђене пијезометарске конструкције.

Табела 1: Преглед истражних бушотина са kotaма, утврђеним нивоима подземне воде и kotaма нивоа

Истражна бушотина	Кота терена - (мнв)	Ниво подземне воде - (м)	Кота нивоа подземне воде - нпв (мнв)
Вп-1	~85,3	10,2	75,1
В-2	~84,7	/	/
В-3	~86,8	9,2	77,6
В-4	~74,8	3,8	71,0
Вп-5	~74,7	3,7	71,0
В-6	~74,9	3,9	71,0
РВп-7	~83,2	9,2	74,0

Утврђено је да је ниво подземне воде у време осматрања у зони кеја (нижег платоа) био на дубини 3,7-3,9m у односу на садашњу површину терена, на коти 71,0mнв. На вишем платоу у зони Археолошког налазишта ниво подземне воде је утврђен на дубини 9,2-10,2m од површине терена, на коти 77,6-74,0mнв. Правац кретања подземних вода је у смеру река Дунав и Болечице.

На основу утврђених нивоа подземне воде у истражним радовима закључује се да осим утицаја река Дунава и Болечице, знатан утицај на стање воде у тлу имају воде са падине и отпадне воде из домаћинства јер у ширем окружењу нема канализационе мреже.

За време истраживања водостај Дунава је био на коти 69,8m_{пв} што одговара минималном водостају Дунава 69,75m_{пв}. Стога у току хидролошке године на планском подручју треба очекивати знатно више нивое подземних вода.

У циљу осматрања нивоа подземне воде у дужем временском периоду у уграђеним пијезометрима треба мерити ниво подземне воде бар једном месечно.

Зелене површине и шуме

На планском подручју нема јавних зелених површина и шума. Карактеристична је мозаично распоређена вегетација у оквиру окућница (уређене зелене површине са утилитарним врстама, појединачна и групације стабала), остаци шума, повртњаци, воћњаци и утрине. Обале реке Болечице и делови обале реке Дунав обрасти су природном вегетацијом дрвенастих и жбунастих врста. Подручјем културног добра и његове заштићене околине доминирају озелењене или неуређене окућнице, обрадиве површине и воћњаци, угари различитог стадијума сукцесије, као и појединачна и групе стабала. У северном и јужном делу планског подручја налазе се обрадиве површине, воћњаци, ливаде, али и утрине са природном вегетацијом различитог стадијума сукцесије.

Заштита природе и предела

Планско подручје, према основним предеоним карактеристикама, припада типу предела „**Дунавско приобаље - падински део десне обале Дунава**“, који обухвата шире подручје (*„Типологија предела Београда за потребе примене европске конвенције о пределу“*, Цвејић, Ј., Васиљевић, Н., Тутунџић, А., Секретаријат за заштиту животне средине, 2008). Реч је о културном пределу који одражава традиционалне начине коришћења земљишта, у складу са карактеристикама и ограничењима природне средине у којој се налазе. Погодан положај између реке Дунав и шумадијских планина Авале и Космаја, условили су развој пољопривреде и сточарства, а касније воћарства и виноградарства. Разуђеним, брежуљкастим тереном на 250 до 300 m_{пв}, доминирају углавном поља малих димензија оивичена богатом мрежом живица, са великим учешћем воћњака и винограда. Лепота речног тока Дунава и његових обала чине пејзаж са непоновљивим визуелним доживљајем. Једна од кључних целина овог типа предела је археолошко налазиште Бело брдо. У пресеку културних слојева, који је видљив са обале Дунава, могу се пратити формирање, развој и настајање насеља у периоду од близу 7500 година. У контексту реке Дунав и брежуљкастог залеђа, шире подручје налазишта има визуелни идентитет и посебне пејзажне вредности, као и све карактеристике **историјског културног предела**.

У обухвату Плана нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, утврђених еколошки значајних подручја од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије, као ни евидентираних природних добара.

Река Дунав са приобаљем је **еколошки коридор од националног и међународног значаја** (Уредба о еколошкој мрежи, „Сл. Гласник РС“, бр. 102/10), јер повезује еколошки значајна подручја на простору Републике Србије, као и еколошке мреже суседних земаља.

Природну вредност представља природна вегетација у приобаљу реке Болечице, као и сама река Болечица. Такође, велики значај за заштиту природе представљају појединачна стабла и групације стабала, међе и живице које имају изузетан значај за кретање врста, а самим тим и очување биодиверзитета.

Простор декларисан кроз планско очување постојећих намена или пак промену намена у циљу очувања препознате аутентичности, омогућава очување:

- историјског контекста изграђеног;

- природних вредности простора; као и
- увођење у промишљене и примерене економске токове.

Културно историјски контекст

Археолошко налазиште Бело брдо у Винчи је непокретно културно добро од изузетног значаја за Републику Србију. Налази се на десној обали Дунава, 14 километара низводно од Београда и захвата површину од 11,77ha. Налазиште је лоцирано на крајњем североисточном делу насеља Винча, окружено окућницама са мањим стамбеним и економским објектима.

Део налазишта који је истраживан 1934. године данас представља прилаз горње коте на локацији где се обављају најновија истраживања. На делу археолошког налазишта (катастарске парцеле 2023/1, 2024 КО Винча) који се истражује и ископава налази се групација привремених објеката у правоугаоном распореду по западној и северној ивици парцеле. Објекти су од дрвета, са плитко укопаним темељима. У једном од ових објеката је изложбени простор. Привремени дрвени објекти на археолошком налазишту за презентацију покретних налаза, депоновање откривених археолошких предмета, чување опреме за рад приликом археолошких ископавања и повремени смештај чланова археолошке екипе, као и рад на обради покретних археолошких налаза у току археолошких ископавања у слабом су стању. На профилима висине 10m, који су остали након ових обимних истраживања, била је уочљива карактеристична слојевитост. Профили су непрепознатљиви због засипања зидова ископа (шкарпа) у циљу спречавања одроњавања.

На лицу места сачувани су откривени остаци стамбених објеката са помоћним објектима и неком врстом улице из последње фазе неолита. Део археолошког налазишта, на горњој површини, тренутно је затворен за ископавања, заштићен одговарајућим слојевима песка, шљунка и армираног геотекстила.

У оквиру налазишта откривен је и локлитет са средњовековним гробљем. Систематским истраживањима од 1978. до 1983. године откривено је 713 гробова, чиме је обухваћен велики део некрополе на којој је сахрањивање обављано од VIII до XV века. Могу да се издвоје три фазе некрополе, односно хоризонти од VIII до X века, од XI до XII века и од XIII до XV века. У свим фазама сахрањивање је обављано у ракама копаним на редове. Покојници су најчешће, по хришћанским обичајима, полагани директно у земљу, у опруженом положају, са главом окренутом ка западу. У неколико случајева откривени су остаци дрвених сандука. Само мали број средњовековних гробова садржао је прилоге. То је углавном био накит од сребра или бронзе, најчешће налажен у женским гробовима из XII века. Средњовековни укопи су пратили природну конфигурацију терена, која се услед различитих ерозивних процеса временом знатно мењала. У југоисточном делу Сектора II, на нижим котама терена, где је дошло до таложења хумуса, најдубљи средњовековни укопи нису пробијали врхове рушевинских слојева неолитских кућа из најмлађег винчанског хоризонта, док је на северозападу, на вишим котама, где се одвијао супротан процес ерозије, дно једне гробне раке било укопано до нивоа поднице куће из истог хоризонта.

Упоредно стање градње у односу на стање катастарских планова из 1976, 1995. и 2008. године са најновијим стањем (орто-фото снимак на сајту Републичког геодетског завода):

- преглед стања градње на парцелама у обухвату граница археолошког налазишта показује да је од дванаест парцела које су биле предмет експропријације и укњижења само су две у функцији археолошког налазишта тј. простора за истраживање и презентацију, једна је на прилазу, док се на осталим или не обавља никаква делатност (три) или се, супротно одредбама закона, пољопривредно обрађују (три) и на једној од њих је изграђен помоћни објекат;
- на приватним парцелама у обухвату граница археолошког налазишта очигледно је да се у последњих двадесет година одвија интензивна изградња, било да се постојећи објекти проширују или се дограђују нови. У односу на катастарски план из 2008. евидентно је да је број уписаних објеката исти у односу на катастарски план који је доступан на званичном сајту

Републичког геодетског завода (2016), што значи да власници нису пријавили нову изградњу. Једини нови уписани објекат је кафана „Давинчи“;

- посебан проблем представља стање на катастарској парцели бр. 2023/1, ово је прва северна парцела која се граничи са парцелом 2015/2 на којој је актуелна музејска поставка, и прва приватна парцела угрожена клизиштем. У поседовном листу наведен је један објекат, а на ортофото плану је очигледно да је уписани објекат порушен, а западном границом парцеле изграђена су три нова објекта у низу, док је на јужној граници парцеле правоугаони помоћни објекат. Ова парцела се на северу граничи са површином истраживаном 1912-1934 и обухваћена је решењем о заштити из 1965. године;
- катастарска парцела бр. 2023/4, уз обалоутврду на прилазу за планирани археолошки парк, је у приватном власништву;
- до 2008. године катастарске парцеле у границама заштићене околине археолошког налазишта нису биле предмет детаљнијег посматрања. Северно од археолошког налазишта на парцелама је углавном шумски појас на ободу клизишта, а ближе обали је више тзв. сојеница. Северозападно и западно су куће са окућницом и неколико парцела које се пољопривредно обрађују. Јужно је углавном стање како је уписано у катастарском плану, с тим што је овај простор и раније био густо изграђен, седам парцела се пољопривредно обрађује, четири парцеле су некултивисане и више парцела уз обалу су неуређене. Карактеристична је парцела 2045/1 где је уочи утврђивања заштићене околине изграђен већи привредни објекат;
- Бело брдо је обезбеђено обалоутврдом у дужини његовог простирања. До археолошког налазишта води мрежа уских улица кроз село Винчу; и
- подручје Плана које није утврђено за културно добро је зона очекиваних археолошких налаза (археолошким истраживањима потврђено је да се насеље простирало на површини већој од 40 хектара).

Заштита културног наслеђа

Археолошки остаци представљају важан сегмент укупног наслеђа, који због специфичних својстава треба на посебан начин третирати и заштитити. Адекватна археолошка истраживања уз примену усвојених методолошких поступака и израду потпуне документације представљају основни вид заштите археолошких налазишта.

Заштиту археолошких налазишта могуће је регулисати систематским археолошким истраживањима, претходним сондажним истраживањима или стручним археолошким надзором током извођења земљаних радова. Примену одговарајућих мера заштите могуће је утврдити на основу проспекције терена и процене стручњака надлежне установе заштите за сваку локацију посебно.

Археолошко налазиште Бело брдо у Винчи је непокретно културно добро националног и међународног значаја, ужива статус културног добра од изузетног значаја за Републику Србију (*Решење Завода бр. 653/5 од 10.11.1965, Културно добро од изузетног значаја Одлука „Сл.гласник СРС“ бр. 14/79, 71/09*). Бело брдо - Винча, као носилац Винчанске културе која је захватала велику територију Балкана има изузетан историјски, археолошки, културолошки, научни, истраживачки, уметнички, економски и геополитички значај. Слојевитост наслеђа Винче јединствена је у региону југоисточне Европе и представља један од важних елемената просторног развоја Београда и Србије. Већ од првих истраживања на Винчи 1908. године, велики број изузетних покретних и непокретних налаза допринели су да се Винча нађе у жижи интересовања археолошке науке и постане налазиште чувено у целом научном свету.

Слика 4: Подручје Винчанске културе и фигурине Винчанске културе

У Одлуци о утврђивању локалитета Бело брдо у Винчи за археолошко налазиште (Сл. гласник РС бр. 71/2009) просторни обухват налазишта и заштићене околине одређени су на следећи начин:

1. Археолошко налазиште (обавезна провера и исправка списка парцела)

Локалитет Бело брдо у Винчи (у даљем тексту: археолошко налазиште) налази се на територији Градске општине Гроцка, у Београду, на катастарским парцелама бр. 2014, 2015, 2016/1, 2016/2, 2016/3, 2018/1, 2018/2, 2018/3, 2018/4, 2019/1, 2019/2, 2020, 2021, 2022, 2023/1, 2023/4, 2024, 2025/1, 2026/1, 2026/2, 2026/3, 2027/1, 2027/3, 2046/1, 2046/2, 2046/3, 2047/1, 2047/3 и 2048/1, КО Винча, у приватној својини и на катастарским парцелама бр. 2023/2, 2023/3, 2025/2, 2026/4, 2026/5, 2026/6, 2027/2, 2027/4, 2047/2, 2048/2, 2691/5, 2691/6, 2691/7, 2691/8 и 2691/9, КО Винча, у државној својини.

Граница археолошког налазишта пружа се спољним ивицама катастарских бр. 2014, 2015, 2016/1, 2016/2, 2016/3, 2018/1, 2018/2, 2018/3, 2019/1, 2019/2, 2020, 2025/1, 2026/1, 2026/2, 2026/3, 2027/1, 2027/3, 2046/1, 2046/2, 2046/3, 2047/1 и 2048/1, КО Винча, у приватној својини и бр. 2691/6, 2691/7, 2691/8, 2691/9, КО Винча, у државној својини.

2. Заштићена околина археолошког налазишта

Заштићена околина археолошког налазишта обухвата следеће катастарске парцеле: бр. 1982, 1988, 1989/1, 1990/1, 1991, 1992/1, 1992/2, 1993/1, 1993/3, 1994/1, 1994/2, 1995/1, 1995/4, 1996/1, 1999/1, 1999/2, 2000, 2011/1, 2011/2, 2011/3, 2012, 2013/1, 2013/5, 2013/6, 2017/1, 2017/2, 2017/3, 2017/4, 2017/5, 2017/6, 2017/7, 2028/16, 2028/26, 2028/64, 2045/1, 2045/2, 2045/3, 2045/4, 2045/5, 2045/6, 2045/7, 2045/8, 2045/9, 2045/10, 2045/11, 2045/18, 2045/19, 2045/20, 2045/21, 2045/23, 2045/28, 2045/29, 2045/30, 2045/31, 2045/32, 2049/1, 2049/2, 2691/6 и 2017/4, КО Винча, у приватној својини и бр. 2045/22, 2696/1, 2728, 2729/1, 2730, 2731 и 2732, КО Винча, у државној својини.

Граница заштићене околине археолошког налазишта пружа се спољним ивицама катастарских парцела бр. 1982, 1988, 1989/1, 1990/1, 1992/1, 1993/3, 1995/1, 1996/1, 1999/1, 1999/2, 2011/3, 2013/1, 2013/6, 2017/6, 2017/7, 2028/16, 2028/64, 2045/2, 2045/6, 2045/7, 2045/11, 2045/18, 2045/19, 2045/21, 2045/23, 2049/1 и 2049/2, КО Винча, у приватној својини и бр. 2696/1, 2729/1, 2731 и 2732, КО Винча, у државној својини.

Археолошко налазиште Бело брдо је простор који се са мањим прекидима истражује више од сто година и пружа обиље изванредних доказа о начину живота у праисторији. У археолошкој науци средње и југоисточне Европе узима се као поуздан показатељ за проучавање појаве и развоја великог броја неолитских и енеолитских култура на подручју Балкана. Утицаји значајних збивања и промена у

материјалној и духовној култури сагледани су у појединим нивоима културног слоја дебљине око 10m, колико се наталожило дугим боравком људи на овом месту од 5700-4200 године п.н.е.

Бело брдо у Винчи карактеристично је по оствареном континуитету насељавања (више од 7500 година), вишеслојности и начину праисторијског живота у свим његовим манифестацијама: становање, употребни, украсни, ритуални и уметнички предмети, токови економског развоја, утицаји на становнике других насеља на Балкану и шире. Друга изузетно важна карактеристика је могућност за научно проучавање, интерпретацију и презентовање откривених остатака праисторијских кућа и предмета откривених у њима. Слој висине 10m на којем се чита континуитет овог богатог вишевековног неолитског насеља представља изванредну мапу трајања једне праисторијске културе али и велику опасност услед природних и промена насталих дејством људи, а које утичу на његово стално пропадање.

Утемељење, раст и највиши успон винчанске културе илуструју археолошки налази откривени на дубинама између деветог и шестог метра. При изградњи праисторијског насеља неолитски становници Винче су водили посебну пажњу су око распореда кућа, од којих су остали очувани остаци квадратне основе (30-50m²) континуитет културе још изразитије потврђују покретни археолошки налази, на првом месту керамичко посуђе и антропоморфне фигурине. На истраженом простору откривено је на хиљаде предмета који се налазе у многим музејским збиркама, а рад на њиховом проучавању траје и данас. На основу тих бројних и веома разноврсних предмета, као и остатака архитектуре и коришћених сировина, може се поуздано реконструисати цела историја Винче, односно материјална и духовна култура бројних генерација које су у њој живеле. Основана је индиција да је Бело брдо-Винча први европски град, имајући у виду диспозицију откривених стамбених објеката и укупан начин живота.

Мултидисциплинарна истраживања дала су бројне податке за реконструкцију изгледа и конструкције кућа у неолиту, са пећима, отпадним јамама и бројним налазима оруђа, грнчарије и предмета ритуалног и уметничког карактера изванредне технике израде. Многи од ових предмета налазе се у музејским збиркама у Србији, али и у иностранству. Значај Винче за археологију Европе огледа се у њеном континуитету па је тако у прошлости коришћена за релативно датовање позног неолита целог Балкана. Данас, када су обављена прецизна C14 датовања Винча је поново репер за хронологију Југоисточне Европе и незаобилазна у свим разматрањима праисторијских периода Европе.

Археолошко налазиште Бело брдо у Винчи је једна од првих локација у Србији где су почетком XX века почела систематска истраживања. Милоје М. Васић био је први школовани српски археолог који је ископавао од 1908. до 1934.године, на простору од приближно 1500 м². Захваљујући чињеници да Бело брдо у Винчи садржи материјалне остатке који су акумулирани на овом месту од 5700. године старе ере па све до краја праисторијског периода оно представља идеалан локалитет за спровођење најсавременијих интердисциплинарних истраживања. Од 1998. године укључени су стручњаци бројних дисциплина који користе своје најсавременије методологије како би осветлили поједине аспекте живота у неолиту. Архитектура, третман простора, брзина и ритам наслојавања, дужина трајања кућа, организација насеља, реконструкција старе животне средине, керамичке студије, биосфере на основу остатака из неолитских слојева, палео-ботаничке анализе, анализа исхране, третман покојника, коришћење природних ресурса и многе друге су биле теме научног бављења током нових истраживања у Винчи. Захваљујући оваквом приступу и прецизним археолошким ископавањима документованим у дигиталном облику обављено је свеобухватно датовање методом радиоактивног угљеника C14. Сарадња са Универзитетом у Кардифу (Cardiff University), и централном институцијом заштите „Хисторик Ингланџ“ (Historic England) Велика Британија кроз пројекат TOTL добијено је 220 датума који су са тачношћу од двадесетак година одредили старости сваког слоја Винче. Резултати овог и других истраживања публиковани су у водећим светским научним часописима као што су *Antiquity*, *Radiocarbon*, *Germania*, *Nature* и другим.

У археолошким профилима се може издвојити више праисторијских насеља од којих најстарије датира још из времена старчевачке културе (~ 10 до 9m), са остацима земуница и карактеристичном керамиком. У вишим слојевима нађени су остаци винчанске културе, Винча-Тордош и Винча-Плочник (~ 9 до 3m) у којима су заступљени остаци кућа, бројни керамички судови, значајни налази неолитске пластике, камене секире и разноврсни коштани алат. У горњем слоју (~ 3 до 0m) налази се на археолошке остатке каснијих епоха. Хронолошки, последњи налази везани су за раздобље од VIII до XV века, када је терен коришћен за сахрањивање.

Мада је праисторијско насеље у Винчи годинама ископавано, ипак је испитан само мали проценат његове површине. На истраженом простору нађено је на хиљаде предмета који су данас у многим музејским збиркама, а рад на њиховом поучавању траје с несмањеним интересовањем и данас. На основу тих бројних и веома разноврсних предмета, као и остатака архитектуре и коришћених сировина, може се поуздано реконструисати цела историја Винче, односно материјална и духовна култура бројних генерација које су у њој живеле.

Током 2014. и 2015. године обављена су додатна истраживања у заштићеној зони археолошког налазишта у циљу откривања границе налазишта Бело брдо. За ову сврху направљен је тродимензионални модел рељефа, урађена је аерофотографија високе резолуције, а геомагнетним мерењима обухваћена је површина од 5ha. Урађене су и 53 геофизичке сонде у три кампање. Из ових опсежних истраживања произлази да је насеље у Винчи настало на неколико тераса које се простиру ка реци Болечици, које су се постепено попуњавале и на крају поравнале, што је било последица различитих формативних процеса. Могуће је, дакле, да се у једној истој фази живело и у делу насеља које се развијало на нижој тераси и на тераси изнад ње. У том случају, приликом даљих ископавања неопходно је да се пажња обрати на природне формације (глине), које могу да буду индикативне за стратиграфска разматрања. Пошто од њих у великој мери зависи хронологија позног неолита и раног бакарног доба на Балкану, али и у централној Европи, ово сазнање убудуће мора да се узме у обзир приликом планирања и спровођења ископавања. Овај простор је у Плану на графичким прилозима означен као III степен заштите - простор на коме су потврђено постојање локалитета.

Интерес је да се наставе научна археолошка истраживања уз примену савремене методологије ископавања и документовање, која ће објединити заштиту археолошког налазишта и тиме бити стављена у мисију презентације и формирања археолошког парка.

1.3.2. ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

1.3.2.1. Становништво

Према подацима из Пописа становништва из 2011.године, на планском подручју је било 969 становника, у оквиру 300 домаћинстава. Просечна површина станова износи 94,4м², а старосна структура показује доминацију групе од 15-64 година старости (до 15 година – 125, од 15-64 године – 683 и преко 65 година старости 161 становник).

1.3.2.2. Јавне службе и објекти

Месна канцеларија локалне самоуправе је у центру насеља, у објекту старе школе која није у функцији, осим простора који је намењен дечјем обданишту "Лане".

Спортски терени на отвореном, налазе се на самој обали Дунава, уз објекте комерцијалних садржаја.

На археолошком налазишту налази се објекат изложбеног простора Музеја града Београда.

1.3.3. ПРИВРЕДА

На самој обали реке Дунав, поред приступног пута ка археолошком налазишту, налази се један привредни објекат.

1.3.3.1. Туризам

Археолошко налазиште Бело брдо у Винчи је непокретно културно добро светског и националног значаја и развојни ресурс града. Његова афирмација може бити мотив за путовање страним и домаћим туристима и свакако доприноси укључивању Београда у савремене регионалне, европске и ваневропске туристичке трендове/токове.

Такође, коришћење речних обала и приобалних зона града, представља будућност домаћег туризма. Река Дунав је вредан туристичких ресурс, део трансевропског пловног пута доступан туристичким бродовима из целог света. Положај археолошког налазишта уз саму обалу отвара могућност формирања нове туристичке зоне са атрактивним садржајима у региону средњег Подунавља.

Археолошко налазиште Бело брдо припада туристичкој зони коју карактеришу дисперзне локације, сниженог нивоа саобраћајне и комуналне опремљености. Централна и најважнија активност је монофункционалног карактера и односи се на археолошко налазиште док су остале активности/делатности пратеће (угоститељство, трговина, забава и сл.) и доприносе подизању атрактивности локације. Међународни углед ове вредне културне баштине од изузетног значаја сврстава је у први ранг међу туристичким производима.

Спада у домен инвестиција које захтевају велика и дугорочна финансијска улагања, чији се приходи и корист од активирања локације очекује дуги низ година у будућности. Развој ове локације може битно да допринесе унапређењу разноврсности туристичке понуде и повећању њене конкурентности. Економски је оправдана због одсуства сличних садржаја у окружењу, очекиваног прилива домаћих и страних туриста и мултипликаторског ефекта на друштво као целину.

Како интерес туристичке тражње неће бити масовније привучен *само презентацијом културних и природних вредности*, развој туризма засниваће се на унапређењу туристичке инфраструктуре и супраструктуре и осавремењавању понуде. То се може постићи интегрисаном разноврсном целогодишњом пратећом туристичком понудом из домена угоститељства, спорта, рекреације, разоноде, трговине и услуга (мотели, ресторани, летња позорница, изложбени простори, видиковци, спортски терени, пристаниште, бицикличке и шетне стазе, продавнице, пијаце и сл.), других значајних вредности из непосредног окружења (културно - историјских знаменитости, манифестација, ловишта и сл.) и укључивањем локалног становништва у туристичке пројекте (производња еко хране и тсл.).

Промовисаће се атрактивни, профитабилни и одрживи програми ради привлачења туриста и капитала, првенствено инвестиција приватног сектора.

Интеграција функција и садржаја у урбаном простору, креираће услове за преклапање разноврсних активности, динамичну атмосферу и отвореност за најразличитије групе корисника током целе године (различите старосне структуре, интересовања, дужине боравка, мобилности и сл.).

Туристичка понуда засниваће се и на синергији природних и културних ресурса са различитим видовима туризма апострофираних Стратегијом развоја туризма Србије за град Београд и осталих прописа из области туризма као што су: културно – тематски туризам, наутика, кружне туре, специјални интереси, манифестације, градски одмор и др..

Свеукупни потенцијал овог подручја представља део кластера Београда. Постојећа туристичка понуда с обзиром на потенцијале није довољно развијена ни афирмисана а још мање

организована и повезана. Постојећи видови туристичке понуде свели су се на једнодневне излете ниског квалитета и малог профита. Изостала је озбиљна промоција овог налазишта, координација понуде и потражње и културно-едукативне делатности.

Саобраћајна, комунална и туристичка инфраструктура која је од виталне важности за развој туризма је недовољно развијена.

Туристичка супраструктура и расположиви смештајни капацитети су скромни осим спорадичне понуде некатегорисаног приватног смештаја, док је локално становништво је слабо укључено.

Археолошко налазиште, такође, угрожава проблем клизишта и отпадних вода. Простор се тренутно налази у стању условне равнотеже и било каква промена (атмосферска или антропогена) трајно може да наруши равнотежу и угрози налазиште. Како је у питању простор који због својих карактеристика, вредности и приоритетне туристичке намене захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите потребно је што пре приступити стабилизацији терена и изрда планске и друге документације.

1.3.4. САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

1.3.4.1. Саобраћај

Планско подручје има релативно повољан саобраћајно-географски положај и налази се на десној обали Дунава у насељу Винча, 14 km југоисточно од Београда. Из правца Београда до посматраног простора могуће је индиректно приступити преко Смедеревског пута. Планско подручје се налази у близини укрштаја државних путева IIА реда: 153 (Смедеревски пут), преко кога је остварена веза са Смедеревом и 154 (Кружни пут), преко кога је омогућен приступ са аутопута Београд-Ниш (А3).

Примарну уличну мрежу чине улице Професора Васића, Винчанска и Милоша Обреновића којима се остварује веза са наведеном примарном путном мрежом. Остале саобраћајнице унутар границе плана су део секундарне уличне мреже. Улична мрежа у оквиру границе Плана изведена је са регулацијом, али је коловоз недовољне ширине и без тротоара.

С обзиром да је унутар границе Плана заступљено првенствено индивидуално становање, поред археолошког налазишта паркирање возила се обавља у оквиру припадајућих парцела. Паркирање возила посетиоца археолошког налазишта се одвија унутар налазишта на паркинг површини која се налази на источној страни планског подручја.

Са источне стране, граница Плана се пружа средином реке Дунав. Као једини паневропски водни коридор (коридор VII), представља један од најважнијих европских пловних путева.

Са јужне стране граница Плана се пружа средином реке Болечице, десне притоке реке Дунав која протиче кроз три београдске општине (Звездара, Гроцка и Вождовац). Ушће Болечице у Дунав налази се непосредно уз археолошки локалитет „Винча“.

Јавни градски превоз путника

У функцији је аутобуски подсистем јавног превоза путника, са једном аутобуском линијом. Возила саобраћају улицама Професора Васића, Палих бораца и Милоша Обреновића. Поменута аутобуска линија повезује насеље Винчу са Београдом.

1.3.4.2. Водопривредна инфраструктура

Водоводна мрежа и објекти

На планском подручју постоји делимично изграђена водоводна мрежа која припада Винчанском водоводу којим газдује ЈКП "Београдски водовод и канализација". Значајан број домаћинстава поседује копане бунаре.

Канализациона мрежа и објекти

У оквиру границе Просторног плана нема изграђених објеката канализације. Употребљене воде се изливају у примитивно изграђене упијајуће септичке јаме, земљиште и потоке, чиме се директно загађују бунари намењени водоснабдевању, као и извори, земљиште и водотоци. Такође, директно се оштећују и археолошки културни слојеви, јер се мења њихов хемијски састав чиме се онемогућавају хемијске анализе.

Водопривреда

Водном подручју територије Плана припада део десне обале реке Дунав. Заштита археолошког налазишта обезбеђује се обалоутврдом у оквиру које је изграђено пристаниште. Кота круне је усвојена за заштиту велике воде повратног периода 50 година и налази се на коти 74 mnm. Узводно од обалоутврде, у дужини од око 200m, је урађена заштита обале до коте 72mnm.

1.3.4.3. Електроенергетска мрежа и објекти

У оквиру границе Плана изграђени су следећи електроенергетски (ее) објекти:

- четири трансформаторске станице (ТС) 10/0,4 kV. ТС регистарског броја Б-1216 изграђена је као слободностојећи објекат, док су ТС регистарског броја: Б-1325, Б-1459 и Б-1649 изграђене као стубне ТС;
- водови 10 kV за напајање постојећих ТС 10/0,4 kV; и
- кабловски водови 1 kV за напајање објеката и јавног осветљења (ЈО).

Водови 10 kV и 1 kV изграђени су надземно на армирано бетонским стубовима, постављеним у тротоарском простору и неизграђеним површинама, пратећи коридор постојећих саобраћајница.

Напајање планског подручја електричном енергијом оријентисано је на ТС 35/10 kV „Винча“.

1.3.4.4. Телекомуникациона мрежа и објекти

У оквиру границе Плана изграђени су следећи телекомуникациони (тк) објекти:

- аутоматска телефонска централа (АТЦ) „Винча“, зидани објекат (пошта) у блоку бр. 5 (зона J12.2);
- оптички тк каблови за повезивање АТЦ на транспортну мрежу Београда. Оптички тк каблови положени су у тк канализацији и слободно у земљу; и
- бакарни тк каблови за повезивање корисника на дистрибутивну тк мрежу. Приступна тк мрежа изведена је кабловима постављеним слободно у земљу и надземно, а претплатници су преко унутрашњих и спољашњих извода повезани са дистрибутивном тк мрежом.

Планско подручје припада кабловском подручју №2 АТЦ „Винча“.

1.3.4.5. Топловодна мрежа и објекти

На планском подручју не постоје изведена топоводна мрежа и постројења.

1.3.4.6. Гасоводна мрежа и објекти

На планском подручју не постоји изведена гасоводна мрежа са постројењима. Потребе за грејањем, кувањем, припремом топле воде и у сврхе мањих технолошких процеса постојећи потрошачи задовољавају користећи индивидуалне изворе енергије (биомаса, ел.енергија, пећи и котлови на течном и чврстом гориву и др.).

1.3.4.7. Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Досадашњи резултати у коришћењу ОИЕ на планском подручју су занемарљиви и сведе се углавном на коришћење биомасе у домаћинствима.

1.3.4.8. Управљање отпадом

Комунални чврст отпад на планском подручју организовано прикупља ЈКП "Градска чистоћа", а затим исти одлаже на депонију у Винчи.

Прикупљање отпада врши се различитим судовима (контејнери, подземни контејнери, канте и др.), од чије величине зависи и учесталост пражњења. Такође, рециклабилни отпад се спорадично прикупља на "зеленим острвима" (пунктови са контејнерима за ПЕТ амбалажу, папир и метал).

1.3.5. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ОДБРАНА ЗЕМЉЕ

1.3.5.1. Заштита животне средине

На територији општине Гроцка, којој припада планско подручје, није успостављен мониторинг квалитета чинилаца животне средине, осим праћења квалитета површинских вода.

Потенцијални загађивачи ваздуха, с обзиром на намене у непосредном окружењу, су депонија комуналног отпада "Винча" и Институт нуклеарних наука "Винча", а на самом планском подручју евентуална загађења могу да воде порекло од саобраћаја и стационарних извора тј. интензивне пољопривредне производње и индивидуалних ложишта.

Значајнијих извора буке, у границама плана, осим саобраћаја нема.

Мониторинг квалитета површинских вода је успостављен на рекама Дунав и Болечица, које су у планском обухвату. Испитивањем квалитета вода Дунава у периоду 2012–2015. године утврђено је, да је нормама за II класу речних вода (захтевана класа за Дунав) одговарало само 6 узорак (7,31%) воде Дунава. Пре свега су изразита одступања у санитарно микробиолошком погледу. Сви узорци вода реке Болечице су, у истом периоду, одступали од предвиђене, II класе квалитета речних вода.

1.3.5.2. Заштита од елементарних непогода

Савремени геолошки процеси и појаве

Детаљном анализом постојеће геолошко-геотехничке документације и експертским прегледом терена на планском подручју могу се уочити следећи утицаји инжењерскогеолошких процеса:

- процес клизања – одроњавања;
- суфозија; и
- проветравање.

Процес клизања - одроњавања је сложен процес те поред геолошког састава, структурних и хидрогеолошких својстава стена које учествују у изградњи терена, на његово стварање имају утицај *ерозиони процеси и антропогени утицаји*. Пре изградње обалоутвре знатан негативан утицај на предметну локацију је имала речна ерозија. Осцилације водостаја, које износе 3-4м, условљавају интензивну суфозију, тј негативно хидродинамичко дејство када долази до промене напонског стања и слабљења отпорних карактеристика одсека а самим тим и његове деградације. Вода у пукотинама делује механички повећавајући на тај начин активан притисак. Углавном се формирају пукотине које су управне или паралелне току Дунава. Подлокавање изазива одламање стрмих страна одсека. То је процес који стално траје и стога дунавско приобаље захтева санацију којом ће се заштитити ножица одсека од утицаја реке.

Процес суфозије се јавља услед лаке растворљивости карбонатног везива, слабе отпорности средине на дејство воде и испирања ситних честица, што има за последицу слегање терена и формирање тзв. "удубљења". Прашинасти седименти су подложни филтрационом разарању водом. Филтрацијом воде долази до растварања карбонатног везива које облаже прслине и поре прашинастих седимената посебно Археолошког слоја. Услед тог постепено се проширују пукотине и поре испирањем њихових зидова. Као резултат овога, средина поприма другачија физичкомеханичка и инжењерскогеолошка својства.

На овом делу терена посебан утицај на стабилност има сталан прилив вода са падине и неконтролисано расипање отпадних вода из околних домаћинстава јер у широј зони предметног простора нема канализационе мреже. Расквашавањем тла долази до хемијске разградње лако растворљивих карбонатних соли и на тај начин се руше структурне везе, губи се природна чврстоћа тла, како на притисак тако и на смицање. Тако се процес претвара у механичко откидање маса у облику мањих или већих блокова.

У прашинастим седиментима од којих је изграђен вертикални одсек постоји и један врло интересантан процес. То је процес проветравања. Процес се манифестује у просушености (проветрености) прашинастог тла на одсеку. Прашинасто тло у непосредној зони одсека, привидно подсећа на пустињски лес, поседује чврстоћу вишу од истог тла у залеђу, али је деформабилност 5-6 пута већа у условима накнадног провлажавања. што је ширина одсека већа то су ове особности тла израженије. Та појава је знатно изражена у садашњим условима и након изградње обалоутврде где је ублажена речна ерозија али се процес одроњавања на вертикалном одсеку и даље дешава.

У садашњим условима на планском подручју је издвојено клизиште које је према информацијама староседелца настало још пре II светског рата. Формирано клизиште има све морфолошке елементе клизишта осим ножице која је еродована и сада је завршетак клизишта у виду вертикалног одсека. Вертикални одсек висине 5-10м се налази дуж читавог планског подручја и на њему се у одређеним временским периодима јављају одрони. Урађена обалоутврда која је изведена на делу обале реке Дунав знатно ублажава речну ерозију и доприноси већем степену стабилности.

Сеизмичност терена

Изменом и допуном *Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручја (Сл. лист СФРЈ бр. 59/90)* овај, као и други терени Београда добили су већи степен сеизмичког интензитета са VII на VIII° МЦС скале.

Обзиром на све околности у конкретном случају зависно од конструктивног типа објекта и реализоване масе, овај део терена припада VIII° МЦС, са вредностима коефицијента сеизмичности тла $K_s = 0,05$.

Према најновијим регионалним истраживањим Републичког сеизмолошког завода Србије (<http://www.seismo.gov.rs/>) одређени су параметри сеизмичности за територију Републике Србије.

Према карти сеизмичког хазарда за очекивано максимално хоризонтално убрзање на основној стени – $A_{cc}(g)$ и очекивани максимални интензитет земљотреса – I_{max} у јединицама Европске макросеизмичке скале (EMS-98), у оквиру повратног периода од 95, 475 и 975 година могу се очекивати земљотреси максималног интензитета и убрзања приказани у табели.

Табела 2: Сеизмички параметри и повратни период времена

Сеизмички параметри	Повратни период времена (године)		
	95	475	975
$A_{cc}(g)$ max.	0,02-0,04	0,06-0,08	0,08-0,1
I_{max} (EMS-98)	V-VI	VII	VIII

Ради заштите од земљотреса, објекте пројектовати у складу са:

- Правилником о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90). Све прорачуне сеизмичке стабилности заснивати на посебно изграђеним подацима микросеизмичке реојнизације; и
- Правилником о привременим техничким нормативима за изградњу објеката који не спадају у високоградњу у сеизмичким подручјима („Сл.ени лист СФРЈ“ бр. 39/64).

1.3.5.3. Одбрана земље

На планском подручју не постоје капацитети од интереса за одбрану земље.

1.3.6. ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА, SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ (ПОТЕНЦИЈАЛИ)	СЛАБОСТИ (ОГРАНИЧЕЊА)
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ, ПРЕДЕЛА И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	
<ul style="list-style-type: none"> - погодан положај између Дунава и шумадијских планина Авале и Космаја, а на траси некадашњег римског пута, главне саобраћајнице која је повезивала Сингидунум (Београд) и Виминацијум (Костолац); - препознатљив карактер типа предела „Дунавско приобаље - падински део десне обале Дунава“; - река Дунав са приобалном вегетацијом је еколошки коридор од националног и међународног значаја; - река Болечица са приобалном вегетацијом - еколошки коридор на локалном нивоу; - археолошко налазиште Бело брдо у Винчи је културно је добро од изузетног значаја за Републику Србију и препознато као изузетно вредно на међународном нивоу; - најзначајнији археолошки локалитет неолита на средњем Подунављу и у региону; - богатство културних слојева, живот у праисторијском насељу трајао готово цео миленијум; - одлично документована и структурисана истраживања у претходних 100 година (целокупна документација у дигиталном облику); - изванредни и бројни покретни налази; - развијена сарадња између истраживача и високошколских институција у свету; - градски музеј који је надлежан за истраживања и спреман да обезбеди услове за презентацију и чување археолошких налаза; - стручни и мотивисани стручњаци за интердисциплинарна истраживања; - планска подршка; - развијена мрежа јавних служби (култура и образовање); - удружења грађана заинтересована за уређење и програме презентације; - значајан туристички потенцијал; - валоризован туристички значај културног наслеђа Винче и Гроцке; - повезаност са важним магистралним коридорима Београд - Смедерево - Ђердап, пловни пут; - европска бициклистичка стаза; - близина аеродрома; и - близина аутопута и обилазнице око Београда. 	<ul style="list-style-type: none"> - падине са природном вегетацијом у непосредном приобаљу Дунава, већим делом су знатно деформисане и моделоване процесима клизања; - ограничен избор врста за озелењавање заштићеног културног добра и непосредне околине, због условљене дубине земљишног супстрата; - ниска кота обале Дунава чијим плављењем се угрожава археолошко налазиште; - активности везане за презентацију археолошког налазишта и откривених предмета су повремене и немају континуитет из објективних разлога; - депонованање и обрада покретних археолошких налаза у привременим објектима са неодговарајућом опремом; - археолошки профили висине до 10m у константном одроњавању под утицајем ерозије узроковане клизиштем, климатским променама и вегетацијом; - археолошки слојеви на парцелама које су у приватном власништву угрожени су бесправном изградњом, ко и отицањем отпадних вода услед недостатка уређене канализационе и атмосферске мреже; - нерешени имовинско односи; - археолошко налазиште није адекватно и програмски укључено у туристичку понуду Београда и Србије; - не постоји одговарајући центар и простор за посетиоце; - кретање по налазишту необележено и ограничено; - приступ лицима са инвалидитетом потпуно ограничен; - не постоји пожарни пут; - неуређен пристан; - сигурност и осигурање налазишта нису на задовољавајућем нивоу; - неодговарајућа промоција у медијима, недовољна туристичка промоција и непостојање туристичког производа; - недовољна укљученост сазнања о неолитском наслеђу у школски програм и ваннаставне активности; - неодговарајућа сарадња институција културе и науке, локалне самоуправе, града Београда и удружења грађана у промоцији и коришћењу културне баштине; и - непостојање разрађене пројектне документације с којом би се могло конкурисати за ЕУ фондове.
ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ	
<ul style="list-style-type: none"> - репрезентативност геолошког састава и хидролошких и хидрогеолошких карактеристика као јединственог геоморфолошког обележја (термалне воде, река Дунав и др.); и - повољне микроклиматске карактеристике. 	<ul style="list-style-type: none"> - лоша регулација и загађеност површинског тока - реципијенти непречишћених отпадних вода; - непостојање адекватног мониторинга клизишта и ерозионих процеса; и - непоштовање препорука забране градње као и санације објеката у нестабилним подручјима.
СТАНОВНИШТВО И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	
<ul style="list-style-type: none"> - постојећи јавни објекти. 	<ul style="list-style-type: none"> - недостатак објеката социјалне инфраструктуре.

ПРИВРЕДА	
<ul style="list-style-type: none"> - привлачност будућих садржаја; - земљиште погодно за изградњу туристичке инфраструктуре, супраструктуре и комплементарних садржаја; - позитиван однос становништва према туризму као индустрији; - лака доступност друмском, водном и ваздушном саобраћају; - могућност комбиновања разних облика туризма (излетнички, културни, рекреативни, спортски и сл....); - могућност формирања разноврсног пакета услуга (дневни, екскурзиони, кружне туре, city break и сл.); и - перспективан развој комерцијалних делатности. 	<ul style="list-style-type: none"> - високи трошкови уређења локације; - непостојање туристичке инфраструктуре; - низак квалитет услуга у туризму; и - недостатак и девастација туристичке сигнализације.
САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	
<ul style="list-style-type: none"> - релативно повољан саобраћајни-географски положај; - релативно развијена путна мрежа; - повољан положај у односу на Паневропски водни коридор (коридор VII – река Дунав); - изграђене ТС 10/0,4 kV са ее мрежом 10 kV и 1 kV; - изграђена је АТЦ која је оптичким тк каблом повезана на транспортну мрежу Београда; - делимично изграђена водоводна мрежа; и - делимично изграђена обалоутврда на реци Дунав. 	<ul style="list-style-type: none"> - лоше стање путне и уличне мреже; - неадекватни саобраћајни профили изграђене уличне мреже; - неадекватна опслуженост линијама јавног превоза; - терен као ограничавајући фактор за развој боље уличне мреже; - недовољни капацитети постојећих стубних ТС; - дотрајалост опреме у слободностојећој ТС; - удаљеност планираних објеката од постојећих ТС; - непокривеност територије водоводном мрежом и недовољан капацитет постојеће мреже; - непостојање канализације и система за пречишћавање отпадних вода; - недовољна заштита од поплава реке Дунав; - неизграђена гасоводна мрежа; - нерационална потрошња огрева (дрво) и скромна примена изолационих материјала током изградње објеката; и - слаба промоција примене обновљивих извора енергије (ОИЕ).
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА	
<ul style="list-style-type: none"> - израда и доношење стратегија, програма и пројеката у области заштите животне средине, отпадних вода, управљања отпадом, рекултивације оштећеног земљишта и др.; - повољне микроклиматске карактеристике; и - значајан природан ресурс (воде). 	<ul style="list-style-type: none"> - квалитет вода одступа од законски прописаних норми; - инфраструктурна неопремљеност, посебно у области отпадних вода; - недостатак финансијских средстава за реализацију недостајуће инфраструктуре; - нерешено питање пречишћавања отпадних вода; и - недостатак пројектне документације за начин уређења и правила коришћења вода.

МОГУЋНОСТИ (ШАНСЕ)	ПРЕТЊЕ
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ, ПРЕДЕЛА И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	
<ul style="list-style-type: none"> - формирање заштитног зеленог појаса дуж реке Болечице као еколошког коридора; - узгој биљака које су се производиле у доба винчанске културе, у огледним пољима, у форми „Екомузеја“ као део музејске поставке; - органска производња хране за потребе туристичке понуде локације; - развој комплексног туристичког и културног простора и производа (неолитски парк, тематске руте, манифестације, сувенири, гастрономија); - креирање атрактивне интерпретације за различите циљне групе; - повећање видљивости акцентовањем простора као места за окупљање, дружење, породичне активности и промоцију друштвених вредности; - осигурање додатних средстава путем европских фондова; - оснивање међународног едукативног центра; - повећање приступачности археолошког налазишта; - рад са децом и локалном заједницом на популарној интерпретацији на основу богатих резултата археолошких истраживања; - летња школа археологије у организацији Универзитета и са учешћем школске омладине; - повезивање месне заједнице Винче са месним заједницама где се налазе слични археолошки садржаји у региону и иностранству (Старчево, Гомолава); - укључивање у туристичке и културне програме Дунавске регија / Дунавска стратегија на нивоу ЕУ; - едукација и укључивање становништва око налазишта у туристичку понуду; - развој партнерских пројеката са локалним удружењима грађана за уређење и презентацију; - едукација и стварање нових локалних кадрова; - реализација циљева и пројеката у сфери јавно-приватног партнерства - сарадња туристичких организација - медијска промоција; и - умрежавање културних ресурса на локалном - општина Гроцка (фестивали, манифестације), регионалном и државном нивоу. 	<ul style="list-style-type: none"> - дрвенасте врсте са дубоким кореновим системом на самом налазишту; - губитак богате мреже живица малих обрадивих површина, као препознатљивог карактера предела, услед планске пренамене површина; - непостојање националне стратегије развоја и промоције културног наслеђа; - недостатак професионализације у систему управљања; - затвореност у уско стручне (истраживачке) кругове; - непостојање тима стручњака за припрему конкурсне документације и пројеката; - недостатак материјалних средстава за развој и помоћу културног наслеђа; - незаинтересованост локалне самоуправе за уређење инфраструктуре у насељу; - недовољна координација у решавању имовинских односа; - низак стандард становништва; - неконтролисана туристичка посета; - недовољно интересовање домаћих и страних агенција и туроператера; - повремена угроженост од плављења; и - близина регионалне депоније смећа Винча.
ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ	
<ul style="list-style-type: none"> - повећање степена геолошке истражености и проучености простора у погледу нестабилности и сеизмичности терена; и - проналажење и коришћење термалних вода и испитивања геотермалног и хидрогеотермалних потенцијала. 	<ul style="list-style-type: none"> - пораст загађења животне средине и вода; - угроженост Археолошког налазишта савременим геодинамичким процесима (клизање, одрони); и - даљи негативан утицај антропогеног фактора на деградацију природних услова и повећање учесталости и интензитета природних непогода (клизишта, одрони...).
СТАНОВНИШТВО И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	
<ul style="list-style-type: none"> - реализација нових објеката јавних служби (дечја заштита, примарна здравствена и социјална заштита, култура, спорт и рекреација). - 	<ul style="list-style-type: none"> - све мањи број деце.

ПРИВРЕДА	
<ul style="list-style-type: none"> - ново запошљавање; - повећање масе зарада; - проширење обима пословања у терцијаром и кварталном сектору; - повећање градских прихода; - раст БДП; - подизање конкурентности у региону; - интерес страног капитала за пројекте и програме развоја туризма; - изражена викенд туристичка активност из окружења; - нове пословне могућности (инвестиционе, комерцијалне, производне); и - развој трговине у функцији туризма. 	<ul style="list-style-type: none"> - одустајање инвеститора.
САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	
<ul style="list-style-type: none"> - нова улична мрежа простора; - фаворизовање еколошких видова саобраћаја (пешачки, бициклички и други алтернативни видови); - велики развојни потенцијал паневропског водног коридора (VII); - изградњом ТС 10/0,4 kV, са напојним водовима 10 kV, створиће се услови за напајање планираних објеката; - примена оптичких каблова у приступним мрежама; - примена активне тк опреме на бази IP (интернет протокола - енгл. Internet Protocol) како за фиксну тако и за мобилну телефонију; - реконструкција постојеће водоводне мреже и изградња нове; - изградња канализације и водонепропусних септичких јама; - изградња објеката за заштиту од великих вода реке Дунав; - гасификација насеља Винча; и - коришћење обновљивих извора енергије. 	<ul style="list-style-type: none"> - нерационална потрошња електричне енергије и кашњење са гасификацијом.
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА	
<ul style="list-style-type: none"> - доследно спровођење донетих закона и прописа којима ће се обезбедити заштита животне средине кроз планска решења; - успостављање мониторинга квалитета ваздуха, вода и земљишта; - коришћење водног потенцијала Дунава; и - инфраструктурно опремање и пречишћавања отпадних вода. 	<ul style="list-style-type: none"> - бесправно изграђени објекти и инфраструктурна неопремљеност; - недовољно рестриктивна казнена политика за несавесно угрожавање и загађење животне средине; - недовољна едукација и развијање свести јавности о неопходности заштите животне средине и одрживом коришћењу природних ресурса и културне баштине; - спора примена донетих закона, непостојање подзаконских аката за активно спровођење; - неадекватан и произвољан облик сарадње без укључивања надлежних институција, локалне самоуправе и осталих органа; и - недостатак планске и техничко пројектне документације и спровођење и примена исте.

2.1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Принцип хоризонталне интеграције подразумева:

- политику насељавања и одлуке о локацијама урбаних функција;
- инфраструктурне политике - углавном саобраћајна и енергетска;
- политику заштите животне средине у смислу ограничења над коришћењем земљишта и природних ресурса; и
- политику уређења простора.

Територијална конзистенција наведених политика гарантује остварење уравнотежених процеса трансформације, од којих су најзначајнији:

- саобраћајна и енергетска инфраструктура која поштује целовитост отвореног простора; и
- одговарајућа урбана форма, са адекватним бројем становника чиме се постиже максимално искоришћење земљишта.

Принцип вертикалне интеграције - У појединим случајевима није могуће преносити надлежност на ниже нивое из разлога што је потребно ефикасније решавање проблема, као и из разлога што се поједине активности спроводе првенствено у интересу националних нивоа власти, а посебно у случајевима за:

- просторно велике пројекте за које интерес има и држава (секундарни градски центри, инфраструктурни коридори, зоне значајних културних добара и др.); и
- одлуке које имају и прекограничне ефекте.

Визионарски принцип подразумева обезбеђивање заједничких визија и концепата за територије, чиме би се подстакло учешће што већег броја људи и јавне дебате. Учешће грађана и транспарентно ангажовање личних интереса је најинтересантнија новина у пракси планирања у последњих десет година.

Посебни принципи будућег развоја овог дела приобаља реке Дунав на подручју града Београда заснивају се на јачању **конкурентности** - основе развоја Београда као потенцијално снажне европске метрополе и то:

- активирањем неискоришћених, неадекватно коришћених и девастираних природних, културних и изграђених просторних потенцијала; и
- равномерним и рационалним коришћењем ресурса.

Партнерство приватног и јавног сектора, као и функционална интеграција Београда у области споменика културе са другим градовима и регионима у Европи у оквиру Дунавске регије представљају неопходне моделе даљег развоја.

Кохезија - целовитости зоне приобаља у оквиру целине Београда, условљене приступачношћу, инфраструктуром опремљеношћу и повезаношћу свих делова међусобно као и са градом у целини. У кључном задатку - јачању кохезије целине Града повећањем приступачности, садржан је значај развоја његовог приобаља као целовитог, разноврсног, равномерно развијеног и приступачног ентитета.

Полицентричност - једне од најважнијих политика града Београда, која има циљ да територијални капитал и неискоришћени потенцијали буду употребљени на најбољи начин. Полицентричан и уравнотежен развој појединачних садржаја у зони приобаља, као целовитој окосници у оквиру урбаног простора Београда, као и јачање односа између централних и рубних подручја умањиће данашње диспропорције у развоју између појединих делова.

Приступачност важним тачкама на територији и акваторији - која обезбеђује грађанима комфорно и безбедно комуницирање, а туристима удобнију и лакшу доступност појединим одредиштима.

На регионалном, градском и локалном нивоу потребно је обезбедити повезивање свих тачака саобраћајном и техничком инфраструктуром, уз јачање и усавршавање веза између Београда и градова са којима је повезан рекама (Будимпешта, Беч, Братислава), са акцентом на унапређењу и активирању свих видова речног саобраћаја.

Идентитет - као један од основа подршке развоју привреде, посебно туризма, исказаног кроз осећај припадности грађана граду у коме живе. Изграђена, као и будућа, позитивна репутација града допуниће се истицањем нових елемената који Београд треба да учине посебним и другачијим у "утакмици" са другим метрополама.

Резултат уважавања наведених општих и посебних принципа представљен је у:

- ослобађању од неадекватних садржаја;
- везама подручја са ширим просторним контекстом;
- потенцирању контакта са реком и интегрисању двеју обала;
- формирању вишезначног простора у оквиру просторне целине Археолошког парка; и
- стварању и очувању идентитета, вредности и потенцијала простора, посебно визура.

Комплекс Бело брдо у Винчи, у пројекцији будућег развоја, представља фокусну тачку и потенцијални генератор развоја нових активности на нивоу Града, а захваљујући постојећим и планираним саобраћајним везама, копненим и воденим и спону са окружењем на просторно-функционалном нивоу.

2.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

У складу са анализом постојећег стања, **општи циљ** је:

ТРАНСФОРМАЦИЈОМ И КОМПЛЕТНОМ РЕКОНСТРУКЦИЈОМ, ОД ДАНАС ЗАПУШТЕНОГ ПРОСТОРА, СТВОРТИТИ ПРОСТОРНО ИНТЕГРИСАН, СОЦИЈАЛНО ПРИХВАТЉИВ И ЕКОНОМСКИ ОДРЖИВ САВРЕМЕНИ ГРАДСКИ ЦЕНТАР И ЕЛИТНИ ДЕО ГРАДА СА СНАЖНИМ И НОВИМ КУЛТУРНИМ И ТУРИСТИЧКИМ ИДЕНТИТЕТОМ.

На основу наведеног општег циља издвојени су оперативни од којих су најбитнији:

- заштита објеката културе од плављења реке Дунав уз изградњу модерног пристаништа;
- санација клизишта;
- инфраструктурна регенерација;
- изградња објекта музеја, формирање Археолошког парка и нових места окупљања; и
- стварање новог туристичког бренда.

Циљеви развоја по планским областима су:

Заштита културног наслеђа, природе и предела

Општи циљ је очување и ревитализација објеката културног наслеђа, ненарушавање биолошке разноврсности реке Дунав, унапређење карактера предела, створених пејзажно архитектонских вредности, као и покушај максималног уклапања постојећег грађевинског фонда у амбијент.

Општи циљеви су и:

- заштита и очување културног наслеђа као необновљивог ресурса;
- наставак систематских истраживања уз примену савремене методологије ископавања и документовање у функцији презентације и формирања Археолошког парка;
- успостављање локалног и регионалног идентитета, неговањем материјалних и нематеријалних вредности; и
- очување амбијента и активно укључивање културног добра и његовог окружења у развојне политике града Београда и Републике Србије;

- формирање Екомузеја на подручју заштићене околине, као сталне музејске поставке, у оквиру којег би се промовисало савремено локално материјално и нематеријално наслеђе, стари занати и сл., што омогућава локалној заједници да се активно укључи у укупну понуду налазишта, тематски заокружи садржај понуде и очува карактер предела и визуелни идентитет места.

Оперативни циљеви просторног развоја:

- санација клизишта;
- решавање имовинско правних проблема (експропријација и санација бесправне изградње);
- реализација међународног конкурса и изградња Музеја и Археолошког парка;
- реконструкција и доградња облоутврде и изградња пристаништа за прихват туристичких бродова;
- обезбеђење услова за наставак истраживања и систематских ископавања;
- заштита, очување и презентација наслеђених вредности;
- стицање међународног статуса заштите за Археолошки парк Бело брдо и укључивање културног наслеђа у европске путеве културе;
- заштита археолошког налазишта од неконтролисане изградње објеката;
- очување аутентичности непокретног културног добра и његовог окружења;
- обезбеђивање услова за еколошки одрживи развој, кроз спровођење мера заштите непокретних културних добара;
- повећање информисаности о културном наслеђу;
- обезбеђење одговарајућих услова смештаја, документовања, конзервације и представљања покретног и непокретног археолошког материјала у складу са савременим стандардима заштите;
- реализација Екомузеја;
- повећање интереса и развој активног односа према наслеђу едукативним програмима за децу, младе и студенте;
- стварање културно-туристичког производа који би повећао број туриста; и
- управљање Археолошким парком кроз умрежавање институција, подстицање међусекторске и међуресорне сарадње и комуникацију између заинтересованих страна.

Демографско-социјални аспект развоја

Општи циљ је обезбеђивање квалитетнијег живота свих категорија становништва. Оперативни циљеви су:

- реализација објеката јавних служби у области културе, дечје заштите, спорта и рекреације; и
- укључивање приватног сектора кроз различите моделе јавно-приватног партнерства.

Туризам

Општи циљ је формирање и афирмација глобално препознатљиве туристичке дестинације која задовољава економске, друштвене и социјалне критеријуме. Оперативни циљеви су:

- изградња комерцијалних садржаја;
- повећање туристичке потрошње; и
- позиционирање, брендирање и маркетинг локације.

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

Општи циљ је развој свих видова саобраћаја, реконструкција путне и уличне мреже у циљу искоришћења саобраћајно-географског положаја локације, што бољег повезивања, што ће довести до повећања атрактивности археолошког налазишта. У складу са тим, оперативни циљеви подразумевају:

- повећање нивоа саобраћајне услуге и безбедности, као и развој, ревитализацију и рехабилитацију постојећих видова саобраћаја,
- изградњу пристаништа „Винча“; и
- развој осталих видова саобраћаја - бицикличке и пешачке стазе, као и паркинг површине у функцији повећања атрактивности Археолошког парка.

Водопривреда

Општи циљ просторног развоја је насипање терена на потребну коту ради одбране од поплава имајући у виду постојеће критеријуме за објекте заштите од великих вода реке Дунав. Из општег циља произилазе следећи, оперативни циљеви:

- изградња обалоутврде на коти заштите од великих вода реке Дунав са повратним периодом од 100 година; и
- повезивање обалоутврде са објектима заштите од велике воде дуж реке Болечице.

Водоводна мрежа и објекти

Општи циљ је континуирано напајање довољним количинама воде и обезбеђивање потребног притиска за потребе санитарне потрошње и противпожарне заштите. Из општег циља произилазе следећи оперативни циљеви:

- реконструкција и дорада технолошке линије ППВ "Винча";
- дефинисање санитарне зоне заштите за локално извориште "Винча"; и
- повезивање на Београдски регионални системи водоснабдевања, на регионални водовод "Макиш– Младеновац".

Канализациона мрежа и објекти

Општи циљ просторног развоја је изградња канализационе мреже по сепарационом начину одвођења кишних и употребљених вода са потребним степеном пречишћавања пре упуштања у реципијент, реку Дунав. Из општег циља произилазе следећи оперативни циљеви:

- изградња канализације атмосферских и употребљених вода по сепарационом систему,
- изградња постројења за пречишћавање атмосферских вода пре упуштања у реципијент и
- изградња постројења за пречишћавање ППОВ „Винча“.

Електроенергетска мрежа и објекти

Општи циљ просторног развоја је континуирано напајање купаца квалитетном електричном енергијом и снагом. Из општег циља произилазе следећи оперативни циљеви:

- изградња планираних ТС 10/0,4 kV као и растеређење капацитета постојећих ТС 10/0,4 kV ради развоја дистрибутивне мреже са припадајућим водовима 10 kV и 1 kV;
- смањење техничких и нетехничких губитака;
- реконструкција напојних разводних постројења;
- смањење трошкова експлоатације и одржавања уградњом најсавременије опреме и материјала и примена нових технолошких решења;
- знатно смањење броја и времена трајања кварова; и
- побољшање напонских прилика код купаца.

Телекомуникациона мрежа и објекти

Општи циљ просторног развоја је даља модернизација/осавремењивање постојећих тк мрежа и објеката, као и прогресивно развијање нових/савремених система телекомуникација у циљу пружања нових сервиса корисницима. Из општег циља произилазе следећи оперативни циљеви:

- примена FTТх технологија (полагањем оптичког кабла до објекта x – енгл. Fiber To The x = H-Home, B-Building, C-Curb, P-Premises, O-Office);
- убрзање фиксно-мобилне конвергенције са циљем рационализације мрежне инфраструктуре, повећања профита и смањења оперативних трошкова (ОРЕХ-а);
- пружање мултимедијалних услуга (Pay TV и IP TV);
- континуирано развијање и унапређење сервисних профила и пакета услуга за све резиденцијалне и пословне кориснике;
- увођење нових технологија и мрежних архитектура следеће генерације (енгл. NGN - Next Generation Network);
- реализација широкопојасних сервиса;
- реализација „triple play“ сервиса (приступ Интернету са већим протоком, дистрибуција ТВ програма и филмова, интерактивне игре, енгл. POTS: Packet-Optical Transport System);

- трансформација и модернизација постојећих тк јединица;
- дигитализација телефонских централа;
- развијање и ширење мреже оптичких каблова;
- боља покривеност територије и повећање квалитета ТВ и радио сигнала;
- превођење постојеће мреже са коаксијалним и симетричним кабловима на оптичке каблове;
- проширење капацитета постојећих централа;
- изградња радио базних станица (БС) мобилне телефоније заснованих на најновијим технологијама; и
- модернизација постојеће тк мреже и објеката, како би се покрио дефицит бројева у фиксној телефонској мрежи, првенствено кроз постављање мултисервисних приступних платформи, као и друге савремене тк опреме, у уличним кабинетима у склопу децентрализације тк мреже.

Гасоводна мрежа и објекти

Општи циљ је гасификација планског подручја ширењем постојеће челичне дистрибутивне гасне мреже из правца општине Звездара и Аутопута Београд-Ниш. У складу са напред наведеном издвајају се следећи, оперативни циљеви гасификације:

- изградња челичне дистрибутивне гасоводне мреже из правца планиране ГМРС/МРС „Зуце“ и преко Булевара краља Александра дуж Смедеревског пута (из правца општине Звездара), као предуслов гасификације;
- изградња мерно-регулационе станице МРС “Винча“ у насељу Винча; и
- изградња полиетиленске нископритисне гасне мреже притиска $p=1\div 4$ bar од (МРС) "Винча" у регулацијама јавних саобраћајница до гасних прикључака свих потрошача.

Обновљиви извори енергије

Општи циљ је веће коришћење енергије из обновљивих извора.

Оперативни циљ је примена европских стандарда и критеријума приликом израде техничке документације, изградње, коришћења и одржавања објеката.

Управљање отпадом

Општи циљ је успостављање одрживог система управљања отпадом, заснованог на принципима смањења стварања, рециклаже и поновне употребе отпада, ради очувања животне средине. Оперативни циљеви су:

- модернизација и проширење капацитета комуналних услуга;
- успостављање система (инфраструктуре) за управљање опасним отпадом, као и посебним токовима отпада (отпадна уља, акумулатори, батерије, гуме, електронски отпад, медицински отпад, отпад животињског порекла, стара неупотребљива возила); и
- примена еколошких стандарда у управљању отпадом.

Заштита животне средине

Основни циљ је смањење загађења и притиска на животну средину, заштита и уравнотежено коришћење природних ресурса усаглашено са принципима одрживог просторног развоја, рационалног коришћења и уређења територије и примена мера, односно активности за развој здравог окружења. Оперативни циљеви развоја у области заштите животне средине су:

- обезбеђивање услова за еколошки одрживи друштвено-економски развој кроз рационално коришћење земљишта, енергије, вода и ресурса и спровођење мера заштите животне средине, заштите природе и непокретних културних добара;
- јачање система заштите животне средине предузимањем превентивних мера, смањење загађења ваздуха, воде и земљишта, смањење буке, повећање енергетске ефикасности, коришћење обновљивих извора енергије;
- развој система мониторинга квалитета животне средине; и
- повећање обима инвестиција за заштиту животне средине, развијање и јачање нивоа еколошке свести, у оквиру капиталних инвестиција и пројеката;

2.3. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Полазни основ концепције развоја

Специфичност археолошког налазишта као симбиозе активности везаних за водене и копнене површине и експонираност у матрици насеља Винча, разликује га од осталих делова Града и у први план истиче неке приоритетне аспекте који захтевају посебне условљености:

Функција заштите од вода и заштита вода, садржана у примени мера одбране и изградњи хидротехничких објеката за коришћење вода и заштиту вода, приоритетна у зони приобаља Дунава, даје и приоритетан значај наставку и завршетку уређивања непосредног приобалног појаса будућег Археолошког парка. Заштитни објекат (насип/кеј) ће бити део урбане регулације и уређења обале, првенствено прилагођен садржајима културног наслеђа који ће се повременим или сталним изложбама представљати у тој зони, али са јасним захтевом да се читава обала отвори за несметан приступ води.

За наведени заштитни објекат усвојена је кота круне 76.50mnnv.

Коришћење и уређење приобаља првенствено као јавног градског простора који својом линијском формом повезује друге јавне просторе, представља његову особеност у односу на остало градско ткиво. Сугерише се развијање мреже више мањих јавних урбаних простора, као једног од битних чинилаца у остваривању непосредног контакта људи и амбијента Археолошког парка чиме се постиже подизање атрактивности и приступачности уз побољшање општих услова пешачког кретања. Изградњом обалоутврде, површина јавних простора у приобаљу ће, планским интервенцијама, бити увећана, а њена основна функција ће бити презентација археолошког налазишта и неолитске културе.

Линеарне јавне урбане просторе који у приобаљу доминирају, улице различитог саобраћајног ранга дуж којих се концентришу различити садржаји на које се ослањају други отворени простори и који повезују различите значајне тачке карактеристичне за идентитет појединих делова планског подручја, потребно је унапредити уређењем запуштених и оживљавањем монотоних монофункционалних потеза увођењем атрактивних садржаја и циљних дестинација.

Концентрисане јавне просторе (скверове, улична раскршћа), "чворишта урбаног идентитета око којих се концентришу различити објекти и активности", треба развијати, а нове препознати у потенцијално атрактивним микролокацијама. Јавни простори у приобаљу, на копну и акваторији, поред доминантних, кејова-шеталишта уз археолошко налазиште, треба да обухвате: зоне репрезентативних објеката, уличне потезе, скверове, просторе за спорт и рекреацију, позоришне представе и друге културне перформансе.

Визуре са шеталишта дуж обале реке Дунав на реку и Археолошки парк, представљају један од најзначајнијих квалитета шире локације, које треба очувати и потенцирати. Поред тога, будући уређени ток Болечице представља интегрални део визура са њеног ушћа у реку Дунав, те га треба пажљиво осмислити и унапредити.

Поред наведеног веома значајне су и визуре са реке, са којих је у потпуности могуће да се сагледа културни идентитет простора Археолошког парка.

Вредности, потенцијали и могућности унапређења простора

Планско подручје, првенствено својом изузетном позицијом у односу на обалу, затим природним предностима простора (рељеф, присуство воде, осунчаност, струјање свежег ваздуха са реке), као и до сада занемаривим степеном адекватне искоришћености, представља највећу просторну вредност, а тиме и један од најзначајнијих потенцијалних ресурса Београда. Такође, представља оптималну локацију за формирање новог, секундарног градског центра са свим особеностима најзначајнијих

културних и споменичких предела, али и низа других комплементарних, имплементираних садржаја који доприносе атрактивности и вишезначности простора.

Парадоксално, стицај природних вредности, (изузетна природна позиција) и "стечених" околности, (лоше и неадекватно коришћење простора), сачувале су простор планског подручја и оставиле могућност за даљи развој, као простора концентрације потенцијала и вредности, будућег друштвеног и културног живота, али и интереса потенцијалних инвеститора.

Речни саобраћај, у последње време све активнији, као и будуће "Пристаниште Винча" представљају изузетно снажан активирајући фактор који ће у највећој мери подржати будућу атрактивност основне функције у простору, Археолошког парка. Он представља уједно фактор интеграције двеју обала и приобаља у залеђу, акваторије и територије, али посредно и зоне приобаља у целини.

Велики потенцијал чине могућности формирања полифункционалних, културних, комерцијалних и спортских комплекса, као и могућности реализације пешачких и бициклических стаза, који могу, садржајима и уређењем, планско подручје трансформисати у један од репрезентативних градских простора.

Посебан потенцијал је величина подручја, која омогућава организовање јавних простора у оквиру више међусобно повезаних или раздвојених целина, са пјачетама, пешачким просторима, мањим уређеним зеленим површинама и функционалним зонама у оквиру зелених простора за различите категорије корисника. Нарочито је значајно стварање мултифункционалних простора који ће различите групе посетилаца истовремено користити.

Репрезентативни објекти, првенствено садржаја културе, који би обликовно представљали визуелне симболе, чине генератор разноврсних активности чији се утицаји распростиру и прожимају са осталим садржајима. У оквиру планског подручја и непосредне контактне зоне присутан је значајан број културних добара од највећег државног значаја, из Неолита.

Вредност саму по себи и потенцијал чине и постојеће зелене површине: појас зеленила дуж реке Болечице, као и будућа "зелена" заштићена околина Археолошког парка, који представљају полазне тачке, правце и основу будућег "зеленог система".

Основно концептуално опредељење је заштита од плављења и формирање Археолошког парка са изграђеним централним објектом музеја.

Уз то, уређено и опремљено грађевинско земљиште представљаће основ за његову модерну докапитализацију, што ће имати за резултат нови културни симбол Београда, на задовољство свих грађана. У концепту развоја Београда, Бело брдо у Винчи се сагледава као будући центар културе највишег ранга са потенцијалом за изградњу пратећих комерцијалних и спортских садржаја као и могућношћу ексклузивног становања, са квалитетним и добро димензионисаним јавним просторима и зеленим површинама. Намене и објекти културе и образовања националног и градског значаја заузеће значајно место у новој урбаној матрици која се реконструисаном саобраћајном мрежом повезује са постојећим саобраћајним системом, уз активно укључивање приобалног појаса и новим разноврсним и високо атрактивним функцијама и садржајима.

У циљу ревитализације, активирања и укључивања у живот града, концепција трансформације планског подручја се ослања на десет основних поставки, са тежњом ка креирању вибрантног, живог, јавног простора уз реку, а затим даље, укупног простора града и то:

1. Јавни интерес примарни циљ;
2. Креирање заједничке визије;
3. Више повезаних дестинационих тачака и остварење континуитета;
4. Обезбеђење јавног приступа и приступ реци;
5. Усклађеност нове изградње са потребама заједнице;

6. Скверови и остали јавни простори повезују појединачне дестинације;
7. Зграде изгледом и наменом учествују у јавном простору;
8. Разноврсни видови превоза, а делом и ограничен приступ моторним возилима;
9. Обезбеђење сезонских активности, у свако доба године; и
10. Добро управљање и одржавање.

Поред наведеног, простор планског подручја захтева примену строгих мера заштите и својеврсно и изузетно пажљиво уклапање духа стамбених целина и објеката у будућем модерном изгледу овог дела Града.

2.4. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЃУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Стратегијом развоја града Београда, усвојеном на седници Скупштине Града Београда у јуну 2017.године, Град се јасно определио за активности које воде јачању идентитета, рационалном располагању ресурсима, ефикасном управљању имовином у јавној својини, плански контролисаном развоју и уређењу јавног простора. Стратегија зону београдског приобаља са својим природним и културним потенцијалима препознаје као једну од најзначајнијих предности и предиспозиција Београда у контексту његовог потенцијалног рангирања међу значајним европским метрополама, дефинишући и "културни идентитет Београда", као "капитални симбол европског идентитета града Београда".

У том смислу, као један од приоритета је наведен и „Унапређен идентитет града Београда“ са следећим мерама:

1. Реализација пројеката и планова везаних за реке и приобаље;
2. Уређење јавних простора Београда;
3. Јавни урбанистички и архитектонски конкурси;
4. Уређење и ревитализација културно-историјских целина града Београда; и
5. Позиционирање Београда на глобалној мапи атрактивних градова.

Регионални аспект, можда и тренутно несагледив, огледа се у могућности да планско подручје постане најснажнији генератор будућих промена у свом окружењу, почев од најближег, преко регионалног до чак међународног нивоа. Очекује се:

- наставак изградње заштитне обалоутврде, где је пристаниште „Винча једна од међустаница јавног превоза на рекама ка марини „Гроцка“;
- да Бело брдо стварно постане важна тачка у културном итинереру и туристичкој понуди Града;
- нови импулс наставку изградње и коначном завршетку обилазнице око Београда, са друмско-железничким мостом у непосредној близини; као и
- низ пратећих, инфраструктурних и пројеката у функцији развоја културе и туризма.

Коначно, на међународном нивоу, зона „винчанског неолита“ са новим симболом визуелног идентитета, разноврсношћу урбаних структура, вишеслојним културним наслеђем и богатством зеленила, представља капитал Града чије максимално културно и економско вредновање јесте стратешко опредељење као основ специфичне, позитивне конкурентности метрополама у европском окружењу.

3.1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА

Заштита природних ресурса се заснива на спровођењу следећих планских решења:

- ради заштите воде и тла неопходно је извршити комунално опремање простора (кишна и фекална канализација, постројења за пречишћавање отпадних вода итд.);
- реконструкција обалоутврде до коте 76,50 mпv; и
- коришћење обновљивих извора енергије и то: биомасе, енергије Сунца и геотермалних извора.

Природне вредности и зелене површине

Правилном просторном организацијом новопланираних зелених површина, у односу на постојеће, као и њиховим уређењем, обезбеђују се:

- континуални развој и коришћење зелених површина;
- задовољавање постављених стандарда;
- адекватни простори за одмор и рекреацију;
- очување природних вредности, пре свега разноврсности станишта и врста; и
- унапређење амбијенталне и слике предела.

На планском подручју планско решење је подизање различитих типова јавних зелених површина, као дела јединственог система зелених површина Београда, према следећим приоритетима:

1. заштитни зелени појас на подручју активног клизишта, узводно од заштићеног археолошког налазишта;
2. заштитни зелени појас на простору околине заштићеног археолошког налазишта, у оквиру кога примарно озеленети део активног клизишта; и
3. зелени коридор уз реку Болечицу.

Дугорочно планско решење подразумева интегралну заштиту, уређење и негу предела. У циљу реализације планског решења неопходно је планирање и спровођење мера којима се спречавају нежељене промене, нарушавање или уништење значајних обележја предела, њихове разноврсности, јединствености и естетских вредности. Затим, мере којима се омогућава ревитализација и рекултивација, као и очување традиционалних одлика коришћења предела. То подразумева, пре свега санацију, ревитализацију и рекултивацију деградираних подручја, као и заштиту природних и културних ресурса која се мора обезбедити очувањем издвојених значајних и карактеристичних обележја предела, а у складу са основним стратешким опредељењима дефинисаним у Просторном плану РС.

За опстанак и развој неолитске заједнице у Винчи, „кључ успеха“ свакако су били сигурни извори хране и квалитет исхране. Археолошким ископавањима у Винчи откривени су бројни остаци домаћих и дивљих биљних врста који су очувани захваљујући угљенизацији која наступа приликом излагања високој температури. Поред исхране, од влакана лана су прављена ужад и тканина (на дну бројних керамичких посуда откривених у Винчи, видљиви су отисци ланене тканине), а нађени су и глинени тегови који су представљали делове разбоја за ткање. У циљу оригиналне и одрживе туристичке понуде и презентације налазишта, планирано је заснивање органске производња биљака које су се производе у доба винчанске културе, на подручју планираних тзв. „осталих зелених површина“, непосредно уз заштитни зелени појас дуж реке Болечице. На овај начин би се, дугорочно, обезбедило активно учешће и привређивање становника Винче у промоцији и одрживом коришћењу налазишта и данашњег насеља Винча.

Јавна зелена површина може се користити само у сврху за коју је намењена.

3.2. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

3.2.1 ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

С обзиром на постојећу изграђеност простора, као и планирану спратност од максимално П+1+Пк, на планском подручју ће бити максимално нешто више од 1000 станова, у којима ће живети око 2500 становника. Планирана изградња комерцијалних објеката и садржаја, заједно са постојећим капацитетима претпоставља будућих 160 запослених.

3.2.2 СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Осим музеја, нови објекти јавних служби нису планирани у планском подручју, већ ће становништво, као и до сада, задовољавати основне потребе у постојећим објектима у окружењу.

Концепцијом развоја су на планском подручју предвиђене две категорије јавних служби. У прву категорију спада објекат дечје заштите, а у другу објекти културе, спорта и рекреације, као стандардни садржај урбаних простора и то:

- планирани објекат музеја са галеријом, мултифункционаланом двораном, центар креативне индустрије, библиотеком са медијатеком, део са низом сцена у простору и други садржаји културе, самостално или у оквиру објеката друге намене; и
- од објеката **спорта и рекреације** у оквиру површина друге намене планирани су отворени спортски терени, трим и бицикличке стазе.

3.3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ТУРИЗАМ

У досадашњем развоју туризма присутан је тренд дисперзије туристичког промета на све већи број рецептивних туристичких земаља међу којима Београд постаје све популарнија туристичка дестинација.

Решењем Министарства туризма, трговине и телекомуникација број 332-02-00301/2016 - 08 од 28.11.2016. године проглашен је за туристичко место прве категорије са роком важења од три године. Како би задржао ову позицију и како би се унапредила туристичка понуда и подигао квалитет услуга очекују се већа улагања домаћих и страних инвеститора и сет мера као подршка развоју туризма.

Град Београд бележи константан раст туристичког промета и убедљиви је рекордер по броју ноћења и посета туриста.

Туристички промет у Београду	2001	2005	2011	2013	2014	2015
Укупно	765,087	374,785	619,124	718,943	753,742	807,607
Домаћи	614,705	397,677	178,777	182,006	155,977	157,245
Страни	150,382	277,108	440,347	536,937	597,765	650,362
Промет страних гостију у пристаништу			54,019	62,573	64,468	63,102

Археолошки локалитет и околина је простор великих могућности. Аутентичност културног наслеђа, представља основу његове културне вредности, а у исто време и незаменљив ресурс за туристичку индустрију. Културно наслеђе поседује суштинску вредност која је већа од његове туристичке вредности. Развој дестинације према савременим захтевима туристичке тражње може јој обезбедити конкурентну позицију а одржив приступ, обликовање и публикавање потенцијала требало би да учини овај простор националним, европским и светским брендом и донесе знатан приход.

Могућност приступа копненим и воденим путем отвара простор за дугорочно позиционирање на пробирљиво и захтевно тржиште. На услуге смештаја и исхране долази свега око 4% привредних субјеката Београда, па и у том сегменту постоји велики потенцијал за улагање. Такође, постојеће

комплементарне локалне активности само су делимично интегрисане са туризмом, па постоји могућност за упошљавање и укључивање становништва у пројекте везане за туризам и развој ове дестинације.

Туризам

Један од основних праваца даљег развоја туризма је боље коришћење река за унапређење туризма у приобаљу као и наутичког туризма као специфичног дела који има једну од највиших стопа раста.

С обзиром на вредност и културно-историјски потенцијал који поседује, примарна намена овог простора је заштита и презентација археолошког налазишта у туристичке сврхе и обезбеђивање просторних услова за остваривање те посебне намене уважавајући принципе одрживог развоја.

Простор је високог степена јавности који функционише у окружењу у ком се примењују локални, национални и међународни закони и регулативе.

Да би ово инзванредно културно наслеђе, постало туристички производ и да би се постигла пуна исплативост коришћења у туристичке сврхе и конкурентска предност није довољно понудити само разгледање знаменитости. Потребно је дефинисати простор који ће бити функционално интегрисан и комплементаран са примарном наменом. Тек интеграција функција и разноврсних садржаја створиће услове за преклапање активности, динамичну атмосферу и отвореност за најразличитије групе домаћих и страних туриста током целе године.

Основна планска решења су:

1. Организација туристичког простора – уважавајући ресурсне специфичности, постојеће и нове туристичке атракције уредити тако да допринесу формирању и развоју диверзификованог туристичког производа чије ће различитости и посебности представљати компаративну предност у односу на друге локације и обезбедити конкуренцију дестинације. Сатавни део су:
 - отворени и затворени изложбени простори као окоснице развоја археолошког/културног туризма са туристичким, научноистраживачким, пословним и едукативним пунктовима;
 - туристичко-информативни центар, туристичке организације и агенције;
 - туристичка супраструктура (мотели, ресторани и тсл.);
 - туристичка инфраструктура за пружање атракцијске и забавне понуде (визиторски центар – централно туристичко место, едукативне стазе, панорамски путеви, објекти за посматрање природних реткости, летње позорнице, шеталишта, објекти за авантуристичке активности и сл.);
 - отворени и затворени објекти спортске рекреације;
 - објекти за продају сувенира; и др..
2. Саобраћајна доступност туристичког простора кроз обезбеђење:
 - квалитетних саобраћајница које тангирају и пресецају простор;
 - потребног броја паркинг места за посетиоце;
 - простора за прихват туриста; и
 - приступа за туристе који долазе реком.
3. Инфраструктурна опремљеност;
4. Туристичка сигнализација и *Информисаност*;
5. Маркетинг и продаја туристичког производа; и
6. Програмско осмишљавање нових садржаја.

Значај у систему и мрежи сличних садржаја – функција и степен коришћења

С обзиром на вредност, значај и разноврсност понуде, посета уређеном археолошком налазишту усмерена је ка различитим сегментима туриста.

Сегмената може бити више с обзиром да понуда истовремено покрива потребе разноврсних група туриста: према трајању боравка (боравишни, викенд и излетнички туризам), према степену мобилности (стационарни/хотели и мобилни/крстарења), према националној припадности (инострани и домаћи), према старосној структури (дечји, омладински, пензионерски), према начину организације (индивидуални, групни, мешовити), пословни људи, фотографи, студенти, љубитељи природе, познаваоци културе и тсл..

Такође, улагањем рада и капитала, преображајем овог културног наслеђа у туристички производ он постаје познат за све већи број посетилаца. Према материјалним и нематеријалним ресурсима планског подручја, према природним и створеним ресурсима и према критеријумима актуелне тражње а преко туристичких агенција и туроператера постаје незаобилазни део програма посетилаца и саставни део доминантних туристичких производа Београда: градски одмор, пословни туризам / МИЦЕ туризам, наутика, кружне туре, манифестације, специјални интереси, културно – тематски туризам и др..

Тржишна оправданост инвестиције и утицај посебне – директни и индиректни друштвено-економски ефекти

Београд, поред Беча, Будимпеште и Прага, нема потенцијале лидера у градском туризму, али у овом случају има атрактивну комбинацију вредне културне реткости и пејзажних карактеристика која је можда једна од највећих потенцијала Града у смислу његове културно-туристичке одрживости.

Материјални и нематеријални ресурси културног туризма осим што помажу дефинисању сопственог културног наслеђа и културне традиције представљају извор емоција и доживљај за туристе. Такође, доприносе њиховом привлачењу, а туристичка потрошња је основ економског утицаја на привреду земље и подручја у која туристи долазе. Највидљивије користи туризам има на оне субјекте туристичке привреде који директно продају услуге туристима. Економски ефекти туризма посматрају се као директни/видљиви:

- утицај на друштвени производ и национални доходак;
- ефекти на државне приходе и приходе локалне заједнице;
- утицај на развој привредних делатности туристичке привреде (угоститељство, саобраћај, трговина, туристичке агенције, занатство и др.);
- утицај на запосленост становништва и животни стандард;
- утицај на инвестициону активност и структуру инвестиција у туризму;
- утицај на бржи развој недовољно развијених подручја; и

Индиректни ефекти/мање видљиви у смислу развоја:

- пољопривреде (пољопривредних производа и пратећих делатности);
- индустрије (полупроизводи, потрошна добра, роба широке потрошње); и
- грађевинарства (инвестициона активност).

Сведочанство једног времена и сећање једног народа су пре свега културни ресурси: културно-историјски, археолошки, архитектонски, етнографски, музички, споменички, ходочашћа, верске светковине, стари занати, обичаји, национална и локална храна и пиће, игре и др.. Њиховим заштитом и презентацијом постају чувари индентитета и богатства историје како националне тако и локалне и доступни целом свету и, у комбинацији са другим вредностима, један од примарних мотива посета Београду и основа туристичке потрошње.

3.3.1. КОМЕРЦИЈАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Пожељни су ванстандардни / уникатни комерцијални садржаји који би требало да задовоље потребе вишег нивоа и повремене потребе становника града и ширих подручја. Планира се:

- развој комерцијалних садржаја са посебним акцентом на компактном развоју и ефикасном коришћењу земљишта. Од реализације планираних решења саобраћаја и инфраструктуре (обалоутврда, пристаниште) зависиће доступност планираним садржајима;
- изградња нових смештајних капацитета; и

- оживљавање "воденог булеvara Дунава" (ресторанима, културним, спортским и забавним манифестацијама и ревијалним програмима на води) уз развој речног туристичког, градског путничког и такси саобраћаја.

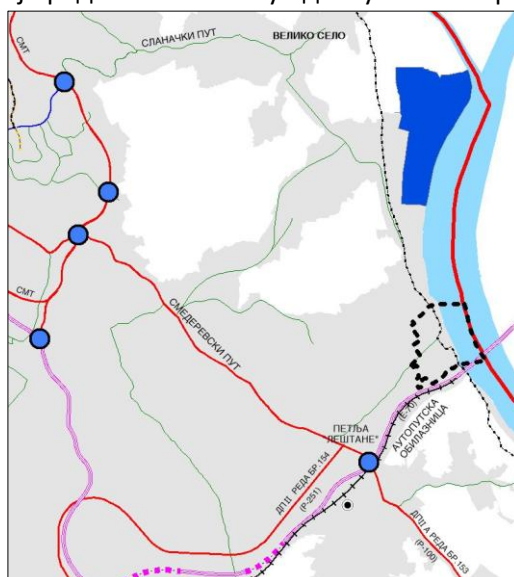
3.4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

3.4.1. САОБРАЋАЈ И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Путна и улична мрежа

Концепт развоја уличне мреже заснива се на побољшању повезаности уличне мреже унутар границе Плана са уличном мрежом ширег простора и тиме омогући бољи приступ планираним наменама. Шире посматрано, план развоја саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре подразумева планирање изградње **аутопутског и железничког коридора**, као дела друмског коридора X и X1, на делу Батајница – Добановци и на делу од Ибарске магистрале до Бубањ Потока (I фаза) и Бубањ Поток – Винча са новим мостом преко Дунава (II фаза) и железнички коридор Бубањ поток - Дунав. Наведени коридор се преко новог моста на Дунаву спаја са путном и уличном мрежом Панчева и води даље према румунској граници. Планирана аутопутска обилазница се налази уз границу предметног плана са југоисточне стране.

Слика 5. Положај предметног плана у односу на планирану путну мрежу

Предметно подручје се налази у близини укрштања (петља „Лештане“) државних путева IIА реда: 153 (Смедеревски пут), преко кога је остварена веза са Смедеревом и 154 (Кружни пут), и омогућен приступ са аутопута Београд-Ниш (А3). Са Смедеревским путем се остварује веза преко улица Професора Васића, са једне стране и Милоша Обреновића и Београдске, са друге стране.

У обухвату предметног плана, као што је већ наведено, примарну уличну мрежу чине улице Професора Васића, Винчанска и Улица Милоша Обреновића. Планирано је да се Винчанска улица продужи, тако да се оствари веза са Великим селом, односно Сланачким путем. Остале саобраћајнице припадају секундарној уличној мрежи и служе за приступ конкретним садржајима у обухвату Плана.

Јавни градски превоз путника

Концептом развоја јавног градског превоза (ЈГПП) планира се задржавање трасе и стајалишта постојеће аутобуске линије, уз могућност реорганизације мреже, односно промену постојећих или успостављање нових линија ЈГПП-а, а у складу са повећањем превозних потреба.

Паркирање

Потребе за паркирањем возила постојећих и планираних садржаја у оквиру границе Плана решавају се на следећи начин и то за:

- археолошко налазиште: на отвореним паркинг површинама (за путничка возила и туристичке аутобусе; и
- остале садржаје: у оквиру припадајуће парцеле, а на основу важећих норматива.

За археолошко налазиште, у непосредној близини (уз Улицу Бело брдо), планиране су паркинг површине како за путничка возила тако и за туристичке аутобусе.

Унутрашњи вони саобраћај

Граница Плана захвата десну обалу реке Дунав од ~ km 1145+000 до ~1144+000, на чијем делу се према концепту развоја речног саобраћаја планира изградња пристаништа „Винча“ за приступ мањих пловних објеката (туристичких бродова) и пловила јавног превоза, чиме се стварају услови за увођење водног подсистема у систем јавног превоза, као и приступ туристичких бродова. У градском водном саобраћају потенцијално постоје три основна коридора кретања путничких токова који би, поред значаја у јавном превозу путника, могли да имају посебан значај и у развоју туризма града и то:

- **Источни коридор:** Савско пристаниште - Карабурма - Вишњица - Великоселски рит - Форконтумац - Панчево - Винча - Ритопек - Гроцка.
- **Западни коридор:** Савско пристаниште - Сајмиште - Ада Циганлија - Блок 45 - Умка - Остружница - Обреновац - Бојчинска шума - Прогар; и
- **Северни коридор:** Савско пристаниште - Велико ратно острво - Хотел "Југославија"- Земунски кеј - Горњи Земун – Батајница.

На свим наведеним местима потребно је обезбедити локална путничка пристајалишта прилагођена за пријем и отпрему путника. У вези са наведеним, остављена је могућност за укључење планског подручја у мрежу јавног превоза путника водним саобраћајем уз услов добре саобраћајне повезаности са осталим подсистемима саобраћаја.

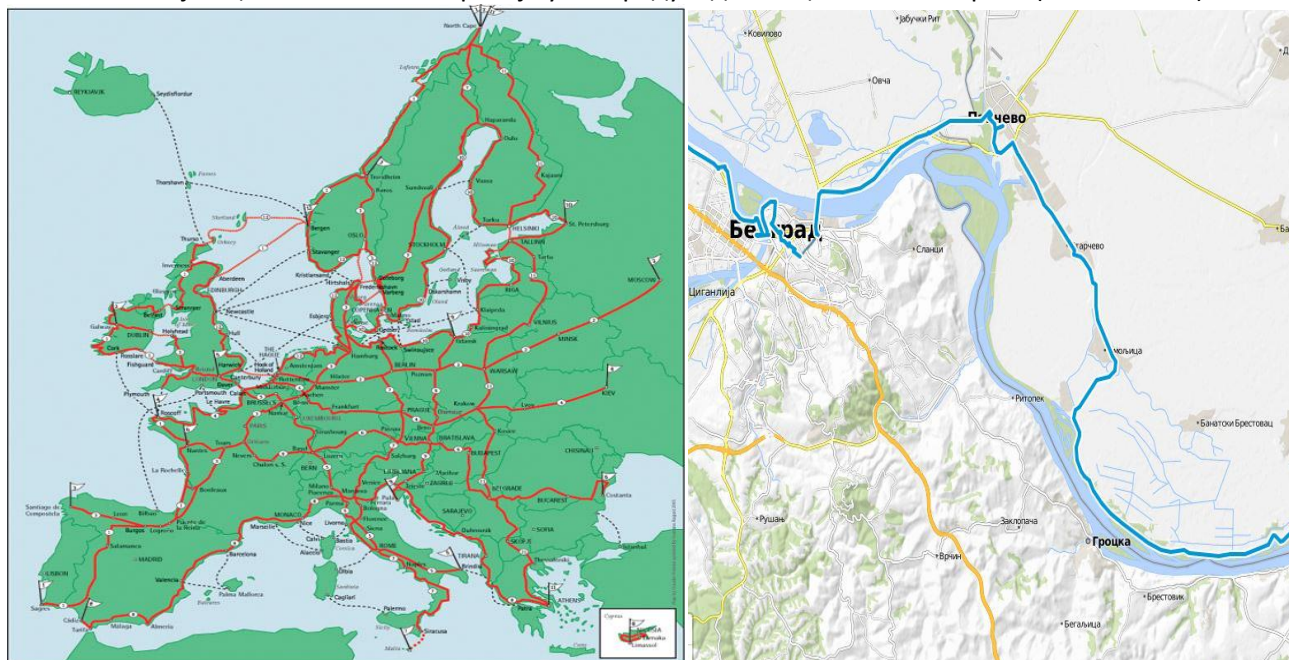
Путничко пристаниште захтева уређење околног простора и његовом реализацијом повећаће се приступачност, а самим тим и атрактивност Археолошког парка. Позиција планираног пристаништа је дата оријентационо на одговарајућим графичким прилозима, а прецизно место ће се одредити израдом урбанистичког пројекта.

Бициклически саобраћај

Планирани развој бициклическог саобраћаја дат је у складу са концептом развоја бициклическог саобраћаја на подручју града Београда. Реализацијом планираних бициклических стаза на подручју Београда стварају се услови за њихово повезивање са европским коридорима који пролазе кроз Београд и Србију (EUROVELO 6).

Предложена бициклическа стаза ће се код Панчевачког моста повезивала са поменутиим европским коридором.

Слика 6: Развој бицикличичког саобраћаја у Београду и део бицикличичке трасе (ЕУРОВЕЛО 6)

3.4.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Просторни развој водопривреде

Студијом уређења Саве и Дунава на територији Београда, урађеном од стране Института "Јарослав Черни" 1976. године, утврђене су регулационе линије обала дефинисане пресеком речних обала и меродавних референтних водостаја. Референтни водостаји карактерисани су специфичним заступљеностима сведеним на трајање у просечној години.

При усвајању референтних водостаја који дефинишу регулационе линије за предметну обалу имао се у виду садашњи режим рада ХЕ "Ђердап" (за нивое 69,56m^{nnv} и више) и њихов утицај на нивое реке Дунав на планском подручју и то:

- основна регулациона линија реке Дунав (за малу воду) прати линију нижих делова постојеће обале Дунава и, у висинском смислу, дефинише ивицу круне камене ножице обалоутврде са котом 70,80m^{nnv}, што одговара трајању водостаја Дунава од 290 дана у просечној години;
- основна регулациона линија је дефинисана аналитички и она је непроменљива;
- регулациона линија првог платоа (банкине) обалоутврде паралелна је основној линији регулације (због конструктивног решења), а висински је највећим делом на коти 74,00m^{nnv} што одговара водостају чије је трајање 20 дана у години, како би се највећим делом године остварио контакт са реком и његово коришћење. Предметна регулациона линија није строго утврђена, већ се може прилагођавати планираним просторно програмским садржајима; и
- регулациона линија за велику воду (линија одбране од поплава) дефинише горњи плато обалоутврде на коти 76,50m^{nnv} и мора се обезбедити њен континуитет. Предметна регулациона линија, такође није строго утврђена, већ се може прилагођавати планираним просторно програмским садржајима.

Просторни развој водоводне мреже и објеката

За потребе постојећих и планираних корисника планирана је реконструкција ППВ „Винча“ и повезивање на планирани регионални водовод „Макиш – Младеновац“.

Територија обухваћена границом Плана припада Болечком канализационом систему где је према Генералном пројекту београдског канализационог система планиран сепарациони начин канализације. Болечки канализациони подсистем још није заснован.

Концепт канализације Болечког канализационог система је дефинисан кроз следећу планску и техничку документацију:

- ГУП Београда (Сл. лист града Београда бр.11/16);
- ПДР за примарне објекте Болечког канализационог система I фаза, градске општине Вождовац, Звездара и Гроцка (Сл. лист града Београда бр.47/16); и
- Претходна студија оправданости са Генералним пројектом Болечког канализационог подсистема (Институт за водопривреду „Јарослав Черни“, 2009. године).

Као главни одводник за употребљене воде планиран је Болечки колектор који све воде спроводи до постројења ППОВ „Винча“ одакле их, после предтретмана, потисним цевоводом Ф600 пребацује на планирано ППОВ „Велико село“ где ће се вршити пречишћавање.

Реципијенти за атмосферску канализацију су реке Дунав и Болечица.

3.4.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

Уколико се при извођењу радова угрожавају постојећи електрични водови 10 kV и 1 kV потребно их је заштитити, односно где то није могуће изместити.

На основу урбанистичких показатеља као и специфичног оптерећења за поједине делатности планирана једновремена снага, за посматрано подручје, износи око 2400 kW. Односно, планирана једновремена снага (Pj) износи:

- око 450 kW за објекте у подручју детаљне разраде Просторног плана; и
- око 1950 kW за објекте изван наведеног подручја.

На основу процењене једновремене снаге, као и постојећег стања електричне мреже, планира се изградња:

- две ТС 10/0,4 kV за објекте подручја детаљне разраде Просторног плана; и
- три ТС 10/0,4 kV за објекте изван наведеног подручја.

Планиране ТС повезати на постојећу електричну мрежу 10 kV, по принципу „улаз-излаз“, на погодном месту сходно њеном положају и расплету водова 10 kV.

У подручју детаљне разраде Просторног плана, услед удаљености и намене планираних објеката, као и планиране Pj објеката, ТС се планирају као стубне, а мрежа водова 10 kV и 1 kV надземно. Изван наведеног подручја ТС се планирају као: стубна ТС, слободностојећи објекат или ТС у склопу објекта, у складу са техничким могућностима и потребама планираних објеката. Мрежа водова 10 kV и 1 kV планира се надземно и подземно, у складу са техничким могућностима.

Оставља се Оператору дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд да, самостално или у сарадњи са корисником парцеле/инвеститором, одреди начин изградње, тачну локацију, приступ објекту, величину простора/парцелу, као и место прикључења ТС на електричну мрежу кроз израду техничке документације, сходно динамици изградње.

Планира се опремање инсталацијама осветљења свих саобраћајних површина, као и паркинг простора. За напајање осветљења поставити одговарајући број мерно разводних ормана ЈО и прикључити их, на погодном месту, на планиране и постојеће ТС.

Осветљење пешачких и бициклических стаза, посебно на подручју Археолошког парка, биће решено кроз израду Урбанистичког пројекта.

Дуж свих планираних саобраћајница, са једне стране саобраћајнице, планира се коридор испод тротоарске површине ширине 1 m, са одговарајућим прелазима, за изградњу водова 10 kV и 1 kV.

Све планиране ее објекте изградити према важећим техничким прописима, признатим светским стандардима из ове области и техничким препорукама, уз уважавање развоја и примене савремених техничких решења за ову врсту објеката. Објекте изградити уз сарадњу са Оператором дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд.

3.4.4. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

Фиксна мрежа

Уколико се при извођењу радова угрожава постојећа тк мрежа потребно ју је заштитити, односно где то није могуће изместити.

У циљу једноставнијег решавања потреба за новим тк прикључцима, као и преласка на нове технологије, приступ свим објектима планира се путем тк канализације. Планирану тк канализацију реализовати у облику дистрибутивне тк канализације у коју ће се по потреби увлачити бакарни односно оптички тк каблови, сходно модернизацији постојећих и ширењу савремених тк система (мреже и објеката) и услуга, како би се омогућило ефикасно одржавање и развијање система.

У подручју детаљне разраде Просторног плана, услед специфичности предметног подручја, оставља се могућност изградње тк каблова надземно на стубовима Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“.

Дуж свих планираних саобраћајница, са једне стране саобраћајнице, планира се коридор испод тротоарске површине ширине 0,5m, са одговарајућим прелазима, за полагање стандардне тк канализација.

У подручју детаљне разраде Просторног плана планира се приступна тк мрежа ФТТВ технологијом монтажом одговарајуће активне тк опреме у планираним објектима. Изван наведеног подручја планира се приступна тк мрежа за објекте индивидуалног становања коришћењем бакарних каблова уз децентрализацију тк мреже.

За монтажу тк опреме, у оквиру објеката, потребно је обезбедити просторију за унутрашњу монтажу кабинета (indoor) тк концентрације.

Децентрализацију тк мреже извршити, у складу са потребама планираних објеката, монтажом спољашњих кабинета (outdoor) тк концентрација и за исте обезбедити простор на: зеленој површини, тротоарском простору, парцели уз тротоар или зграду.

Тк концентрације повезати, кроз планирану и постојећу тк канализацију, оптичким тк каблом са АТЦ „Винча“.

Оставља се тк оператору да, самостално или у сарадњи са корисником парцеле/инвеститором, одреди број тк концентрација (простор/просторија за смештај тк опреме), начин изградње тк концентрације (outdoor или indoor), капацитет тк концентрације, величину простора/просторије, тачну локацију, као и место прикључења тк концентрација на тк мрежу кроз израду техничке документације, сходно динамици изградње.

Планира се потпуна покривеност планског подручја сигналом мобилне телефоније свих надлежних оператора.

За потребе бежичне приступне мреже у јужном, рубном, делу Просторног плана планира се изградња слободностојеће БС за коју је потребно обезбедити простор (посебан или заједнички за више оператора) за смештај активне и пасивне тк опреме БС мобилне телефоније.

Оставља се оператору мобилне телефоније да одреди величину простора, тачну локацију, као и место прикључења БС на тк мрежу кроз израду техничке документације, сходно динамици изградње.

Планирану БС повезати оптичким тк каблом, кроз планирану и постојећу тк канализацију, на постојећу транспортну тк мрежу.

Све планиране тк објекте изградити према важећим техничким прописима, признатим светским стандардима из ове области и техничким препорукама, уз уважавање развоја и примене савремених техничких решења за ову врсту објеката, као и препорука светске здравствене организације. Објекте изградити уз сарадњу са изабраним тк оператором.

3.4.5. ГАСОВОДНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

Ширење постојеће челичне дистрибутивне гасне мреже из правца општине Звездара и Аутопута Београд-Ниш даје могућност гасификације планског подручја.

У складу са напред наведеном издвајају се следећи циљеви гасификације:

- изградња челичне дистрибутивне гасоводне мреже из правца планиране ГМРС/МРС „Зуце“ и преко Булевара краља Александра дуж Смедеревског пута (из правца општине Звездара) као предуслов гасификације предметног простора;
- изградња мерно-регулационе станице МРС“Винча“ у насељу Винча; и
- изградња полиетиленске нископритисне гасне мреже притиска $p=1\div 4\text{bar}$ од мерно-регулационе станице (МРС) "Винча" у регулацијама јавних саобраћајница до гасних прикључака свих потрошача.

Планирану нископритисну полиетиленску гасоводну мрежу притиска $p=1/4\text{bar}$, полагати у тротоаре постојећих и новопроектлованих саобраћајница. Полиетиленски дистрибутивни гасовод планирати у јавном земљишту, тако да се омогући једноставно прикључење свих потрошача изградњом гасних прикључака на полиетиленски дистрибутивни гасовод.

При избору трасе гасовода мора се осигурати рационално коришћење подземног простора и грађевинске површине, усклађеност са геотехничким захтевима, планирану намену земљишта и да гасовод не угрожава постојеће и планиране објекте.

3.4.6. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Како је на ширем подручју услед релативно велике удаљености система снабдевања природним гасом прикључење на исту неизвесно, решење грејања и припреме топле воде планираних површина до евентуалне гасификације треба наћи у коришћењу обновљивих извора енергије.

Као доминантни обновљиви извори енергије на овој локацији се издвајају :

- *биомаса* (огревно дрво, дрвни отпад шума, биљни остаци ратарске производње, остаци обраде у воћарству и виноградарству и др);
- *комунални отпад* (сагорљиви део чврстог отпада и депонијски гас који настаје његовим распадањем);

- *сунчева енергија* (коришћење соларних колектора за конверзију сунчевог зрачења у топлотну енергију и технологија фотонапонске конверзије у посебним колекторима); и
- *хидро-геотермална енергија* - потенцијал ове врсте обновљивог извора енергије на планском подручју није још увек довољно истражен, али се као перспективна локација за интензивније енергетско коришћење убраја и подручје Винче, где би се могле очекивати термалне воде температура и преко 80°C.

3.4.8. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Локалним планом управљања отпадом града Београда 2011-2020 ("Сл. лист града Београда" бр. 28/11) предвиђено је оснивање регионалног центра за управљање отпадом за 14 београдских општина. Центар, који је планиран на локацији поред постојеће депоније у Винчи, обухватиће санитарну депонију за комунални отпад, постројења за рециклажу и механичко-биолошки третман отпада и когенеративно постројење које користи гориво из отпада за производњу електричне и топлотне енергије.

Препорука је да се сакупљање комуналног отпада врши у надземним и подземним контејнерима за мешани отпад, контејнерима са пресом и контејнерима за одвојено сакупљање рециклабила (ПЕТ/папир/метал/стакло).

Такође, неопходно је даље развијати системе одвојеног сакупљања и третмана посебних токова отпада (амбалажни отпад, истрошене батерије и акумулатори, отпадна уља, отпадне гуме, отпадна возила, отпад од електричне и електронске опреме, отпадне флуоресцентне цеви које садрже живу, отпад контаминирани дуготрајним органским загађујућим материјама (POPS отпад), медицински отпад, отпад животињског порекла, грађевински отпад и отпад од рушења). Неопасне и инертне делове отпада, који се не употребљавају поново или рециклирају, могуће је даље третирати као комунални отпад, док се опасне компоненте морају посебно третирати, према условима домаће и ЕУ регулативе за ту врсту отпада.

3.5. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

3.5.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Планска решења заштите и унапређења квалитета животне средине подразумевају стриктно поштовање законске регулативе у свим областима које се дотичу ове области, а заснивају се на следећим задацима:

- планирани објекти се морају реализовати у складу са еколошким капацитетима простора уз обавезу неутрализације потенцијалних негативних утицаја на животну средину;
- планирани објекти морају спровести све неопходне урбанистичке, техничко-технолошке и организационе мере заштите у складу са захтевима Закона о заштити животне средине и другим прописима који уређују дату област;
- обезбеђење енергетске ефикасности нових објеката и афирмација примене обновљивих извора енергије (геотермална, соларна) је општи принцип унапређења и заштите који важи како за ову зону тако и за целу територију града; и
- спровођењем поступка процене утицаја (ПУ) на нивоу пројеката, обезбедити интегрисање основних принципа и начела заштите животне средине у све процесе планирања, пројектовања и реализације.

3.5.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Археолошко налазиште и налази, чак и када је Винча у питању, нису сами по себи културно наслеђе, да би то постали, поред административних и законских процедура, кључна је заштита, очување и њихова презентација као и одговорно управљање и контролисана материјална улагања.

При заштити и презентацији археолошког налазишта Бело брдо потребно је применити скуп метода којима се користи служба заштите споменика културе према одредбама Закона о културним добрима (техничка конзервација), као и метода којима се користи урбанистичка заштита (хоризонтална и висинска регулација, чување визура, препознавање простора и физичке структура одређеног подручја), што је све веома наглашено у случају споменика од изузетног значаја.

Неопходно је и увођење, под контролисаним условима, намене у корист економски исплативих, а за градитељско наслеђе најприхватљивијих садржаја. Пре свега је могуће повезивање са компатибилном делатности туризма, односно изградњом туристичке инфраструктуре.

Потреба да се отклоне штетне последице клизања и одроњавања слојева на налазишту омогућава да се примени целовита презентација и представљање. Грађевински захват мора да обезбеди трајну заштиту и читљивост профила археолошког налазишта, истражених делова насеља у плану, као и да обезбеди простор за развој Музеја и Археолошког парка. Циљне групе су: археолози и стручњаци мултидисциплинарних струка који обављају различите анализе, студенти, ученици, посетиоци (појединачне / групне посете) и мештани. С тим у вези потребе савремене презентације и прихвата посетилаца заснивају се на следећим компонентама:

- Профил налазишта Бело брдо је настао делом воденом ерозијом реке Дунав, а делом археолошким ископавањима и у постојећим планским документима представља експонат предвиђен за презентацију. Рушењем и сталним подизањем нових насеља, формирани су слојеви који су сукцесивно подизали ниво земље, због чега овај експонат пружа могућност за сагледавање вишемиленијумског континуитета живота на једном месту.

Старчевачке заједнице означавају почетак новог, неолитског доба и у Винчи почетак формирања готово 10m високог културног слоја. Најмоћнији хоризонт на налазишту припада винчанском периоду. У њему се један за другим нижу остаци насеља из свих фаза ове културе која се на овом месту развијала близу 1000 година. При врху овог моћног слоја очувани су трагови насељавања из времена бакарног (4000-2800 пре н.е) и бронзаног доба (око 1600 пре н.е). Много векова касније на овом месту формирано је средњовековно гробље, а потом и савремено насеље Винча.

Представљање овог експоната може да се изведе изградњом рампе за усмерено кретање посетилаца дуж профила са обележеним и објашњеним карактеристичним позицијама.

- Истражени делови неолитског насеља требало би да буду обезбеђени спроведеним заштитним археолошким ископавањима. Милоје М. Васић утврдио је постојање осам фаза развоја неолитског насеља, са остацима правоугаоних кућа површина 30-50 m², које су подељене на три или четири просторије. Куће су правилно оријентисане и густо збијене дуж комуникација које се пружају правцем исток-запад. Готово идентичан план градње понавља се у свим фазама насеља, због чега се данас сматра да је Винча једно од најранијих урбаних насеља у Европи.

Презентација остатака неолитских стамбених објеката може да се изведе заштитним ископавањима по каскадама према Дунаву, при чему су добро очувани објекти конзервисани и презентовани заједно са откривеним мобилијаром.

- Музеј подразумева зграду у којој су обезбеђени услови за смештај откривеног археолошког материјала, његову обраду и проучавање као и изложбени простор у коме су презентовати откривени покретни налази који, пре свега сведоче о технолошким достигнућима и занатској умешности људи неолитског доба. Посебно место међу њима заузимају антропоморфне фигурине, предмети на којима су древни уметници исказивали своју врхунску креативност и вештину. Саставни део поставке чинили би поједини делови кућа, поднице, пећи, делови зидова и слично, откривених током ископавања, што подразумева конзервацију и измештање већих објеката са самог ископа. Зграда Музеја, односно део намењен за музеолошку поставку, треба да буде органски повезана са деловима налазишта који се представљају „in situ“. Имајући у виду све до сада наведено Служба заштите споменика културе сигнирала је парцелу 2023/2 за изградњу зграде музеја. Објекат би требало да садржи:

- салу за пленарне састанке, скупове, предавања, саопштења;
- мање сале за рад по групама;
- кабинете за индивидуални рад и библиотеку;
- канцеларије за рад организатора међународних активности и текући рад центра;

- конзерваторско-радионички блок који обезбеђује прихватање налаза са терена, њихову класификацију и реконструкцију, као и цртање и фотографисање;
- лабораторије за утврђивање апсолутне хронологије применом физичко-хемијских метода и лабораторије за археозоолошке и археоботаничке анализе;
- радионице и лабораторије (конзерваторска радионица, фото лабораторија итд.); и
- архив, картотеку, фототеку, филмотеку и остале депое за архивске и документационе материјале.

Презентација налазишта потребно је да се ослања на реконструкције истражених објеката за које је потребно да се обезбеди отворен простор без археолошких остатака у подземљу, као што је то плато иза обалоутврде. Реконструкције имају двојаку функцију: омогућавају експериментална истраживања и олакшавају интерпретацију (ICOMOS Charter for the Protection and Management of the Archaeological Heritage, Article 7, 1990). План је изградња модела неолитских кућа у природној величини, који не морају бити верне реплике истражених кућа, али морају да буду изграђене техникама и на начин како су се градиле током неолита.

У таквом окружењу, даљим програмима експерименталне археологије били би реконструисани неолитски занати (грнчарски, ткачки, каменорезачки), свакодневне активности неолитских становника Винче као што су припрема хране, лов и риболов, али и друге активности везане за узгој житарица и рану металургију због којих су се носиоци винчанске културе издигли из окружења.

На овај начин, осим што ће се усвајањем нових знања утицати на развој истраживачких техника и алата, највећа корист усмерена је на посетиоце Винче којима ће се омогућити да доживе сасвим посебно и јединствено искуство - искуство живота у неолитском добу.

Да би се омогућио пријем већег броја посетиоца, без опасности да они нанесу штету археолошком налазишту и његовом окружењу, музеј мора да садржи:

- туристички инфо-пулт са музејском продавницом;
- простор за едукацију и простор за менаџмент и састанке;
- обележене шетне стазе, које ће посетиоцима пружити могућност избора да ли ће се кретати самостално или у склопу вођених тура; и
- издвојене просторе за одмор и освежавање.

Уређен простор археолошког налазишта отвара могућност за практично деловање Музеја и пуну сарадњу са истраживачима, кроз развој:

- едукативно-интерактивних радионица за омладину школског узраста (нпр. Археологија за децу, Винча 2007; Конзервација за децу, МГБ 2010; Шта се јело у неолитској Винчи, Фестивал науке 2014);
- програма „long-life“ едукације за одрасле (нпр. Грнчарска радионица; Неолитски ручак);
- програма за едукацију стручњака (нпр. Летња школа археологије); и
- програма представљања локалне заједнице (манифестације на којима се представљају културно уметничка друштва, локални уметници, стари занати (рибари, корпари, ткање и др).

Учешће локалне заједнице – процена потенцијалних активности

У савременој заштити културног наслеђа успех бриге о културним добрима представља активно укључивање јавности, посебно локалне заједнице, у процес чувања и коришћења. Укључивање локалне заједнице у заштиту споменика је предмет међународних инструмената, као што су ICOMOS (1964) International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites (The Venice Charter), ICOMOS (1979) The Burra Charter, Australia ICOMOS, ревидирано 1999.

Ниједна важна одлука о заштити неког споменика не би смела да буде прихваћена ако је у супротности са захтевима локалне заједнице или чак у сукобу са интересима јавности. Посебан акценат ставља се на успостављање хармоничних односа између истраживача, који често само са научног становишта посматрају и користе културно добро; институција заштите које спроводећи законодавство унапред искључују или укључују одређене групе корисника; и локалног становништва коме се ограничавају

права на коришћење личне имовине, што је посебно изражено када се налази у улози сопственика културног добра какав је случај на налазишту у Винчи.

Спољни фактор који имају пресудан утицај на промену односа између управе, стручњака и локалне заједнице је све већи значај индустрије забаве и културног туризма. Културно наслеђе је постало занимљиво тржиште и један од главних „производа“ углавном у економски неразвијеним подручјима. Локална заједница с правом очекује део зараде од популарности културног добра и туристичког производа за себе.

Са становишта локалне заједнице туристи представљају могућност да се једноставно изађе из лоше економске ситуације, међутим они могу да буду и претња културном наслеђу, а посебно су осетљива археолошка налазишта. Улога професионалаца у таквим случајевима је да успоставе равнотежу и пронађу прихватљиве моделе да се сви на одговарајући начин укључе у туристичку понуду.

Важан корак у успостављању равнотеже, што је и морална обавеза истраживача, су јавне презентације резултата истраживања и откривеног материјала и тумачење његовог значаја за то подручје. На тај начин локална јавност подстиче се да прихвати знања и стекне поштовање према наслеђу. А на даље, локална заједница требало би да се генерално ангажује у обављању контроле и надзора над културним добром и да се укључи у интерпретацију наслеђа. Инклузивни приступ с једне стране омогућава повратак прошлости онима којима заиста припада, а с друге стране имплементира вредности наслеђа у савремено друштво.

У пракси, широм света постоје успешни примери овакве сарадње, који махом воде ка оснивању Екомузеја. „Екомузеј“ према Декларацији из Трента (2004) представља неформалану, динамичну структуру у којој заједница презентује, интерпретира и врши управљање над својим наслеђем у циљу његовог одрживог развоја. Ову структуру дефинише простор са својим историјско-антрополошким и природним ресурсом и заједница која на њему живи. Уређењем законских оквира рада, оваква структура локалној заједници омогућава да:

- туристички промовише локалне производе и домаћу радиност;
- развија локалне производе и рукотворине и пласира их на тржиште;
- отвара ресторане у којима служи домаћу храну у близини налазишта;
- развија туристичко-смештајне објекте мањег обима; и
- употпуњава активности посетилаца повезујући их са природним и другим културним садржајима у регији.

3.6. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И УСЛОВИ ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

Плављење

Планска решења за све предстојеће радове на заштити од поплава су:

- коте круна насипа димензионишу се према меродавним нивоима од 76.50mnm који одговара водостају на водомерној станици вероватноће 1% (сложена вероватноћа, која узима у обзир коинциденцију великих вода реке Дунав); и
- надвишење насипа у односу на меродавни ниво за реку Дунав износи 2,5m.

Реконструкција одбрамбених насипа на реци Дунав је обавезна и захтева реконструкцију и насипање линијских заштитних система.

Сеизмичност терена

Планска решења за све предстојеће радове на заштити од земљотреса су:

- а) Сеизмичка микрорејонизација за потребе прорачуна сеизмичких параметара за израду техничке документације за Главни пројекат мора да обухвати:

- Дефинисање репрезентативног(их) геодинамичког(их) модела локалног тла (изнад основне стене до нивоа фундарања, односно до усвојене површине терена) конструисаних на основу свих расположивих резултата истраживања (геофизичких и сеизмичких каротажа бушотина, рефракционих профилских испитивања, геотехничких истраживања и истражног бушења). Геофизичким истраживањима до нивоа основне стене "bedrock" утврдити брзине простирања смичућих таласа и њихову промену са дужином. С обзиром да на локацији постоји случај инверзије брзина тј. да слој муља са мањом брзином простирања смичућих таласа лежи испод глиновито прашинастих седимената са вишом брзином то при планирању теренских геофизичких истраживања треба предвидети методе као M.A.S.W првенствено или Cross hole, Down hole методе; и
 - Анализу динамичког одговора локалног тла базирану на вредностима максималног хоризонталног убрзања PGA на основној стени са Карте сеизмичког хазарда за повратни период 475г. и резултатима прорачуна линеарног/нелинеарног одговора локалног тла на очекивану сеизмичку побуду.
- б) Процена осетљивости на ликвифакције, а према SRPS EN 1998-5, врши се када темељно тло обухвата слојева или дебела сочива од финог песка, са или без честица прашине / глине, испод нивоа подземне воде, или са нивоом подземне вода близу површине тла. За новопланиране садржаје неопходно је кроз техничку документацију извршити проверу осетљивости на ликвифакцију.
- в) Ради заштите од земљотреса, предметне објекте пројектовати у складу са :
- Правилником о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90). Све прорачуне сеизмичке стабилности заснивати на посебно изграђеним подацима микросеизмичке реонизације; и
 - Правилником о привременим техничким нормативима за изградњу објеката који не спадају у високоградњу у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 39/64).

Објекти који су предмет планске документације разврстати у следеће категорије:

- објекти I категорије, (школе, спортске дворане, објекти окупљања већег броја људи);
- објекти II категорије (стамбени објекти); и
- објекти нижих категорија. (помоћни, производни и др.).

На подручју плана при прорачуну конструкције објеката морају се применити одредбе које се односе на прорачун. Такође, обавезна је израда сеизмичке микрорејонизације-сеизмичког микрозонирања у припреми техничке документације као подлоге за израду главног пројекта. За објекте I и нижих категорија може се спроводити поступак динамичке анализе и еквивалентног статичког оптерећења.

Просторно плански услови од интереса за одбрану земље

Управа за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране, у складу са тачкама 3. и 7. Одлуке о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова значајних за одбрану земље ("Сл. лист СРЈ", бр.39/95), нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране.

Основни појмови употребљени у правилима уређења и грађења имају следеће значење:

- 1) Грађевинско подручје* – јесте уређени и изграђени део насељеног места, као и неизграђени део подручја одређен планским документом за заштиту, уређење или изградњу објекта;
- 2) Блок – део градског простора оивичен јавним саобраћајним површинама;
- 3) Грађевинска парцела – јесте део грађевинског земљишта, са приступом јавној саобраћајној површини, која је изграђена или планом предвиђена за изградњу;
- 4) Угаона грађевинска парцела – грађевинска парцела која се налази на углу блока и има приступ на најмање две саобраћајне површине регулационе ширине минимално 8.0m. Угаона грађевинска парцела има две предње и две бочне границе парцеле;
- 5) Фронт грађевинске парцеле – ширина грађевинске парцеле према приступној саобраћајној површини;
- 6) Бруто развијена грађевинска површина (БРГП)* – јесте збир површина свих надземних етажа објекта, мерених у нивоу подова свих делова објекта - спољне мере ободних зидова (са облогама, парапетима и оградама).
- 7) Индекс заузетости парцеле* – јесте однос габарита хоризонталне пројекције изграђеног или планираног објекта и укупне површине грађевинске парцеле, изражен у процентима;
- 8) Висина објекта – удаљење венца последње етаже објекта, у равни фасадног платна, од највише коте приступне саобраћајнице. Код објеката са равним кровом висина венца се рачуна до ограде повучене етаже. За објекте који имају приступ са више саобраћајница као висина објекта се исказује она која има највишу коту у односу на приступну саобраћајницу. За објекте који су повучени у односу на регулациону линију, висина објекта се одређује у односу на нулту коту, и дефинише се као растојање од нулте коте објекта до висине венца, односно слемена. Изражава се у метрима дужним. За објекте који имају приступ са више саобраћајница као висина објекта се исказује она која има највишу коту у односу на приступну саобраћајницу. За објекте који су повучени у односу на регулациону линију, висина објекта се одређује у односу на нулту коту, и дефинише се као растојање од нулте коте објекта до висине венца, односно слемена.
- 9) Спратност објекта – број спратова, који се броје од првог спрата изнад приземља па навише. Као спратови бројем се не изражавају приземље, подрум, сутерен и поткровље. Број спратова зграде чији су поједини делови различите спратности исказује се бројем спратова највишег дела зграде. Број спратова у згради на нагнутом терену исказује се према оном делу зграде који има највећи број спратова. Изражава се описом и бројем надземних етажа, при чему се подрум означава као По, сутерен као Су, приземље као П, надземне етаже бројем етажа, поткровље као Пк, а повучена етажа као Пс.
- 10) Приземље - прва етажа у згради изнад подрума и сутерена, или изнад нивоа терена (ако зграда нема подрум или сутерен) на висини до 1.6m од највише коте приступне саобраћајнице. За објекте који имају приступ са више саобраћајница, приземље се дефинише у односу на саобраћајницу која има највишу коту. За објекте који су повучени у односу на регулациону линију, приземље се дефинише у односу на нулту коту.
- 11) Спрат - ниво у згради који се налази изнад приземља а испод кровне конструкције или поткровља.
- 12) Повучени спрат – последња етажа повучена од фасадне равни према јавној површини минимално 1.5m у нивоу пода. Кота венца повучене етаже је максимално 3.5m изнад коте венца објекта у равни фасадног платна.
- 13) Поткровље или мансарда - ниво у згради који је у целини или делимично изграђен унутар кровне конструкције зграде, са надзиком висине до 1.6m од коте пода последње етаже.
- 14) Ниска спратност – спратност објеката до П+2+Пк/Пс.
- 15) Кота приземља објекта – кота пода приземне етаже, дефинисана као удаљење од највише коте приступне саобраћајне површине, односно нулте коте. У случају велике денивелације терена и излаза на два могућа прилаза (горњи и доњи), одређују се и две коте приземља од којих се

утврђује дозвољена спратност посебно за делове зграде оријентисане на горњу и доњу прилазну зону.

- 16) Подземна етажа – део објекта чија је ката пода испод површине терена (подрум или сутерен).
- 17) Надземна етажа – део објекта изнад површине терена, чија је ката пода минимално 0.2m изнад површине терена.
- 18) Постојећи објекат – објекат који је евидентиран на ажурној геодетској подлози.
- 19) Слободностојећи објекат – објекат који је удаљен од бочних и задње границе грађевинске парцеле.
- 20) Регулациона линија* – јесте линија која раздваја површине одређене јавне намене од површина предвиђених за друге јавне и остале намене.
- 21) Вертикална регулација блока – регулација блока дефинисана кроз спратност или висину објеката у блоку.
- 22) Формирана регулација – регулација блока, која у постојећем стању задовољава стандарде минималних профила саобраћајница, који га окружују, у односу на ранг саобраћајница планираних урбанистичким планом.
- 23) Делимично формирана регулација – регулација блока, која у постојећем стању, у делу блока, не задовољава стандарде минималних профила саобраћајница у односу на ранг саобраћајница планираних урбанистичким планом, али се простор за реконструкцију и проширење постојеће регулације може обезбедити повлачењем грађевинске линије у односу на постојећу регулациону линију.
- 24) Неформирана регулација – регулација блока, која у постојећем стању у потпуности не задовољава стандарде минималних профила саобраћајница у односу на ранг саобраћајница планираних урбанистичким планом. За реконструкцију постојећих и изградњу нових саобраћајница потребна је израда плана детаљне регулације.
- 25) Грађевинска линија* – јесте линија на, изнад и испод површине земље и воде до које је дозвољено грађење основног габарита објекта. Може бити подземна или надземна грађевинска линија.
- 26) Помоћни објекат* – јесте објекат који је у функцији главног објекта, а гради се на истој парцели на којој је саграђен главни стамбени, пословни или објекат јавне намене (гараже, оставе, септичке јаме, бунари, цистерне за воду и сл.);
- 27) Површна јавне намене је површина намењена за уређење јавних површина и изградњу јавних објеката, која је важећим планским документом одређена за ту намену, у складу са одредбама Закона. Јавне намене, односно објекти од јавног интереса могу бити у различитим облицима својине.
- 28) Зелена површина представља уређен или неуређен део отвореног простора града у којем су присутни природни елементи (биљке, вода и земљиште) и који заједно са грађевинским елементима, опремом и инсталацијама чине физичку, техничко-технолошку и биотехничку целину.
- 29) Систем зелених површина представља просторну и функционалну интеграцију различитих типова зелених површина у јединствен систем, као и интеграцију са изграђеном структуром града, обједињујући еколошку, рекреациону и културно-едукативну функције.
- 30) Заштитни зелени појас - озелењен простор (најчешће линијске или тракасте форме) који има улогу заштите становништва, насеља или појединих његових делова и пољопривредних површина од штетног утицаја издувних гасова, буке моторних возила и ерозије земљишта, заштиту саобраћајница од удара ветра и наноса снега, као и улогу визуелне заштите.
- 31) Шума* - површина земљишта већа од 5 ари обрасла шумским дрвећем, шумски расадници у комплексу шума и семенске плантаже, као и заштитни појасеви дрвећа површине веће од 5 ари¹. У зависности од положаја, вегетацијског покривача, опремљености и основне функције планирани су различити типови шума.
- 32) Остале зелене површине – зелене површине за које није утврђен јавни интерес. Могу бити реализоване, у зависности од просторног положаја, непосредног окружења и других

¹ Очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама уређено је Законом о шумама ("Сл.гласник РС", бр. 30/10).

* Означени појмови дефинисани су важећим законима.

специфичности, типова јавних зелених површина. Такође, на осталим зеленим површинама могућа је екстензивна производња хране, без употребе вештачки синтетизованих материја, као и формирање баштенских колонија.

- 33) Саобраћајна површина* – посебно уређена површина за одвијање свих или одређених видова саобраћаја или мировање возила.
- 34) Породично становање - је становање на појединачним парцелама, са највише четири стана у објекту, спратности П до П+1+Пк/Пс.
- 35) Путничко пристаниште - је уређен, опремљен и организован простор за прихват путничких бродова и укрцавање и искрцавање путника.

(реферална карта бр. 1: „Посебна намена простора“ Р 1:1000)

Грађевинско земљиште у оквиру границе Плана подељено је на земљиште јавне и осталих намена. Земљиште јавне намене је:

- саобраћајне површине;
- археолошки локалитет;
- водне површине;
- зелене површине;
- површине за објекте и комплексе јавних служби; и
- површине за инфраструктурне објекте и комплексе.

Земљиште осталих намена представљају површине за становање, површине за комерцијалне садржаје и остале зелене површине.

Табела 3: Биланс намене површина

НАМЕНА ПОВРШИНА	постојеће (ha) (оријентационо)	(%)	ново (разлика)	укупно планирано (ha) (оријентационо)	(%)
површине јавних намена					
археолошки локалитет	29113	4,6	45698	74811	6,6
објекти и комплекси јавних служби	7904	0,7	-31	7873	0,7
водно земљиште	427100	37,9	16523	443623	39,3
јавне зелене и слободне површине	0	0,0	103387	103387	9,2
комуналне делатности и инфра. површин	854	0,1	122	976	0,1
јавне саобраћајне површине	33819	3,0	20013	53832	4,8
укупно 1	498790	44,2		684502	60,7
површине осталих намена					
становање	338410	30,0	-14065	324345	28,8
комерцијалне зоне и градски центри	614	0,1	4700	5314	0,5
остале зелене површине	109569	9,7	4355	113924	10,1
пољопривредне површине	173570	15,4	-173570	0	0,0
привреда	7132	0,6	-7132	0	0,0
укупно 2	629295	55,8		443583	39,3
укупно 1+2	1128085	100,0		1128085	100,0

1.1. ПОДЕЛА НА КАРАКТЕРИСТИЧНЕ ЦЕЛИНЕ И БЛОКОВЕ

Површина обухваћена Планом износи приближно 112,8ha.

У обухвату предметног Плана, према степену заштите археолошког налазишта, дефинисане су три целине:

- Археолошко налазиште - I степен заштите;
- Заштићена околина археолошког налазишта - II степен заштите; i
- Простор на коме је потврђено постојање налазишта - III степен заштите

Територија предметног Плана мрежом саобраћајница је подељена на девет блокова који су по номенклатури означени од 1 до 9, како је приказано у свим графичким прилозима Плана.

2.0 ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНИХ НАМЕНА

2.1. ЈАВНЕ САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 5 „Регулационо-нивелациони план за грађење објеката и саобраћајних површина са аналитичко – геодетским елементима за обележавање и попречним профилима“ 1:1000)

2.1.1. УЛИЧНА МРЕЖА

Попречни профил Улице професора Васића састоји се од коловоза ширине 7m и обостраних тротоара ширине по 3,5m. У наставку ове саобраћајнице пружа се улица Винчанска чији попречни профил на дужини од око 120m чине коловоз 7m и обострани тротоар од 2,5m, док је у наставку, до границе плана, проширена регулација ове саобраћајнице на 13,95m. Њен попречни профил чине коловоз од 7m, двосмерна бицикличка стаза ширине 2,2m одвојена од коловоза заштитним зеленилом од 0,75m, тротоар од 1,5m уз бицикличку стазу и 2,5m са супротне стране.

Попречни профил улице Милоша Обреновића састоји се од коловоза ширине 7m и обостраних тротоара ширине минимум по 1,5m.

Секундарна улична мрежа планирана је са коловозима минималне ширине од 6.0m (двосмерни саобраћај) и тротоарима минималне ширине од 1.5m.

Улица Николе Пашића завршава се окретницом која омогућава окретање интервентних возила.

Улица Нова 1 планира се као улица са „умиреним“ саобраћајем и под посебним режимом коришћења, за потребе археолошког налазишта Бело брдо, па је потребно пројектовати је са адекватним материјалима.

На делу Плана између планиране окретнице и улице Николе Пашића, планира се Комунална стаза (КС) ширине 5.0m којом ће се кретати возила која су у функцији одржавања инфраструктурних инсталација положених у оквиру ове комуналне стазе.

У оквиру Блока 4, са приступом из улице Бело брдо, планира се отворена паркинг површина планирана за паркирање путничких возила (118ПМ) и туристичких аутобуса (9 ПМ).

Висинске коте саобраћајних површина приказане Планом су као оријентационе, а коначне ће се дефинисати у току спровођења Плана и израде техничке документације.

Коловозна конструкција саобраћајница предметног Плана ће се димензионисати у односу на очекивани обим саобраћаја и структуру возила која ће се кретати.

Коловозни застор колских и пешачких површина ће се извести од материјала прилагођених амбијенту у коме се налазе.

У оквиру планираних регулација саобраћајних површина, кроз спровођење плана, односно израду техничке документације, а у циљу постизања квалитетних и рационалних решења, могуће су функционалне прерасподеле појединих елемената ситуационог и нивелационог плана, унутар утврђених профила (коловоза, тротоара, зеленила, положаја подземних инсталација и сл.).

2.1.2. ЈАВНИ ГРАДСКИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА

Стајалишта јавног градског превоза путника је неопходно прилагодити техничким карактеристикама возила ЈГПП-а и потребама особа са инвалидитетом.

Стајалишни фронт за возила на коловозу у проточној саобраћајној траци планирати у дужини од 20m у правцу. Стајалишни фронт на тротоару планирати ширини минимум 3,0m и дужине 20m у правцу.

2.1.3. БИЦИКЛИСТИЧКИ САОБРАЋАЈ

Ширина планиране двосмерне бициклическе стазе износи 2,2m. Сачувати слободан профил бициклических стаза у висини од 2,5m дуж целе површине стаза. У зони атракција планирати постављање паркинга за бицикле.

2.1.4. УНУТРАШЊИ ВОДНИ САОБРАЋАЈ

Габарити пловног пута на предметној деоници реке Дунав су:

- Минимална дубина пловног пута у односу на ниски успорени пловидбени ниво (ЕН), без резерве – 2,5m;
- Минимална ширина пловног пута 150,0-180,0m;
- Минимални радијус кривине пловног пута 1000,0m;
- Минимална висина пловидбеног отвора моста у односу на високи успорени пловидбени ниво (ВУПН) – 10,0m;
- Минимална ширина пловидбеног отвора моста (са хоризонталном доњом ивицом конструкције - 150,0-180,0m;
- Минимална ширина пловидбеног отвора код лучких мостова, по тетиви лука – 120,0m
- Минимална висина зазора испод каблова и високонапонских далековода до 110kW, у односу на ВУПН – 19,0m; и
- Кабл који се полаже преко корита реке, уклапа се у приобаље 1,0-2,0m и то до дубине од 4,5-5m испод ЕН, а на већим дубинама у зони корита се полаже синусоидно.

Подручје пристаништа мора да буде утврђено у складу са законом којим се уређују пловидба и луке у унутрашњим водама. Пристаниште својим садржајима и активностима не може да угрожава и нарушава животну средину.

Пристанишна инфраструктура и супраструктура морају задовољавати услове дефинисане Уредбом о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места („Сл.гласник РС“, бр. 33/2015, 86/2016).

При даљој разради потребно је обезбедити основне садржаје путничког пристаништа, односно планирати следеће: пристанишна обала (вертикални кеј) или пристани (на шиповима или везани за обалу) са адекватном везом (приступним мостом) која омогућава укрцавање/искрцавање путника при свим водостајима, табла са називом пристаништа (информације о непосредном окружењу и његовим мотивима, природним и културним добрима и др., основним информацијама о сектору водног пута) уз пејзажно уређено приобаље, привез за наутичка пловила, јавну чесму, санитарни чвор, мањи кафе, игралиште за децу, места за одмор и седење за минимум 40 особа, надстрешнице, телефонску говорницу, простор за приручна средства прве помоћи и помоћи на водном путу и паркинг путничких аутомобила са минимум 20 места за паркирање.

Услови Секретаријата за саобраћај, IV-05 бр. 344.4-53/2017 од 26.10.2017. године

Услови Секретаријата за јавни превоз, XXXIV-01 бр. 346.5-2595/2017 од 30.10.

2.2. ЈАВНЕ ИНФРАСТРУКТУРНЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ

2.2.1. ВОДОВОДНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 7 „Водоводна и канализациона мрежа и објекти“ Р 1:1000)

Секундарна водоводна мрежа се планира као прстенаста, димензија В1минØ150 око јавних објеката и комплекса, а В1минØ100 у зонама становања. Дубина укопавања цевовода је минимум 1.00m. Траса водоводне мреже је у оквиру регулације планираних саобраћајница.

Кроз израду техничке документације димезионисати водоводну мрежу тако да обезбеди довољан притисак и довољне количине вода за санитарне и противпожарне потребе. Пројекте уличне водоводне мреже и прикључака радити према техничким прописима и важећим стандардима ЈКП Београдског водовода.

Водоводну мрежу опремити противпожарним хидрантима на прописаном одстојању поштујући важећи Правилник о техничким нормативима за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара ("Сл.лист СФРЈ", бр. 30/91), затварачима, испустима и другим елементима неопходним за њено правилно функционисање и одржавање.

Решења вођења инфраструктурних водова која су дата Планом, могуће је у поступку спровођења Плана кроз израду техничке документације кориговати унутар границе Плана (димензије инсталација и распоред инсталација у профилу), а у циљу унапређења решења и рационализације трошкова.

Услови ЈКП Београдски водовод и канализација, Служба за развој. бр. 68351 14-1/2025 Л/1692 од 19.10.2017. год.

2.2.2. КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 7 „Водоводна и канализациона мрежа и објекти“ Р 1:1000)

Планирана је канализација сепаратног типа. Атмосферска канализација је минимално АКØ300, а фекална минимално ФКØ250. Трасе планираних канализационих водова постављене су у регулацији планираних саобраћајница. Начин изградње канализације прилагодити геолошким и хидрогеолошким карактеристикама терена. Канализациону мрежу градити подземно у рову потребних димензија, а у зависности од њеног пречника. Дубина укопавања канала је минимално 1,8m. Вертикално укрштање цевовода међусобно је минимално 0,5m и под правим углом.

Реципијент за атмосферске воде је река Болечица. Атмосферске воде са условно чистих површина (кровови, надстрешнице и друге некомуникацијске површине), могу се без претходног пречишћавања слободно испуштати у околне зелене површине. Предвидети одводњавање свих слободних површина у Плану и улицама, водећи рачуна о квалитету вода које се прихватају канализационим системом. При планирању и изградњи канализације придржавати се одредби Одлуке о одвођењу и пречишћавању атмосферских вода на територији града Београда ("Сл. лист града Београда", бр. 6/10).

Приликом упуштања вода у реципијенте, садржај непожељних материја у ефлуенту, треба да буде у границама максималних количина које се не смеју прекорачити, а дефинисане су Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", бр.67/11 са изменом и допуном "Сл. гласник СРС", бр.48/12), Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", бр.50/12), као и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних граничних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", бр.24/14), с тим да ће се до истека рока примењивати максималне количине опасних материја у водама прописане Правилником о опасним материјама у водама ("Сл.гласник СРС", бр.31/82).

Фекална канализација се спроводи до територије на којој је планирано ППОВ "Винча" (ПДР за примарне објекте Болечког канализационог система I фаза, градске општине Вождовац, Звездара и Гроцка (Сл.

лист града Београда бр.47/16)). Квалитет отпадних вода које се испуштају у градски канализациони систем мора да одговара одредбама Правилника о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у градску канализацију ("Сл. лист града Београда", бр. 2/86).

У првој фази, до изградње градске канализационе мреже, одвођење употребљених вода са простора I и II степена заштите могуће је решавати или изградњом водонепропусних септичких јама или преко локалних постројења за пречишћавање употребљених вода. У конкретном случају могуће је изабрати технички рационалније и квалитетније решење. Конструкција септичких јама мора бити таква, да се задовоље санитарни услови. Ако се одвођење употребљених вода решава преко постројења за пречишћавање реципијенти за пречишћену употребљену воду су реке Дунав и Болечица. Квалитет пречишћене воде мора да испуњава услов да ни на који начин не нарушава квалитет површинских и подземних вода, а према условима надлежних установа ЈКП "Београдски водовод и канализација" и ЈВП "Србијаводе".

Уличну канализациону мрежу димензионисати кроз израду техничке документације. Пројекте уличне водоводне мреже и прикључака радити према техничким прописима и важећим стандардима ЈКП "Београдски водовод и канализација".

Решења вођења инфраструктурних водова која су дата Планом, могуће је у поступку спровођења Плана, односно кроз израду техничке документације кориговати унутар границе Плана (димензије инсталација и распоред инсталација у профили) а у циљу унапређења решења и рационализације трошкова.

За изградњу фекалне канализације је неопходна изградња ППОВ „Винча“.

Услови ЈКП Београдски водовод и канализација, Служба за развој. бр. 68351/1 2025 од 31.10.2017. год.

2.2.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 8: „Електроенергетска и телекомуникациона мрежа и објекти“ Р 1:1000)

Стубне ТС монтирати на стандардни бетонски стуб 10kV мреже или на стуб који је специјално урађен за ношење опреме стубне ТС, са унапред монтираним елементима којима се омогућава једноставна монтажа опреме. Стуб изградити у оквиру тротоарског простора тако да стубна ТС буде удаљена од суседних објеката (зграда) најмање 3m.

За слободностојеће ТС обезбедити простор минималне површине 5x6m².

За ТС које се граде у склопу објекта обезбедити простор у нивоу терена (или са незнатним одступањем) површине најмање 20m².

Планирани простор за смештај ТС мора имати директан колски приступ, од тврде подлоге најмање ширине 3m, до најближе саобраћајнице. Код избора локације ТС водити рачуна о следећем:

- да буде постављена што је могуће ближе тежишту оптерећења;
- да прикључни водови буду што краћи, а расплет водова што једноставнији;
- о могућности лаког прилаза ради монтаже и замене опреме;
- о могућим опасностима од површинских и подземних вода и сл.;
- о присуству подземних и надземних инсталација у окружењу ТС; и
- утицају ТС на животну средину.

Саобраћајне површине осветлити у класи ЈО која одговара њиховој саобраћајној функцији, односно намени, тако да се постигне средњи ниво луминанције од 0,6-2cd/m², а да при том однос минималне и максималне луминанције не пређе однос 1:3.

На местима раскрсница, стајалишта и итд. поставити осветљење јачег интензитета.

Разводне ормане ЈО, оријентационе димензије: 0,3 x 0,5 x 0,5m³ (ширина x дужина x висина), монтирати на стубове ЈО.

Планиране ее водове, независно од напонске вредности и врсте потрошње, изградити у тротоарском простору планираних саобраћајница.

Ее водове постављати надземно на армирано бетонским стубовима, оријентациона димензија темеља стуба: 1,0 x 1,0 x 2m³ (ширина x дужина x дубина), односно подземно у рову дубине 0,8m и ширине 0,4 m, дуж планираних ее коридора.

Уколико се траса подземног вода нађе испод коловоза, водове заштитити постављањем у кабловску канализацију пречника Ø100mm. Предвидети 100% резерве у броју отвора кабловске канализације за подземне водове 10kV, односно 50% резерве за подземне водове 1kV.

Услови Електроурежа Србије бр. 130-00-УТД-003-631/2017-002 од 06.11.2017. год.

2.2.4. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

Фиксна мрежа

Испред сваког објекта у оквиру Просторног плана изградити тк окно, и од њега приводну тк канализацију, две ПЕ цеви пречника Ø50mm, до места уласка каблова у објекат. Тк окна повезати тк канализацијом.

Планирану тк канализацију постављати, дуж планираних тк коридора, испод тротоарског простора у рову дубине 0,8m, односно 1,2m испод коловоза (мерећи од горње коте цеви до доње коте коловоза), и ширине 0,4m. Димензије тк окна износе оријентационо: 0,8 x 1,0 x 1,0m³ (ширина x дужина x висина), и повезују се са две PVC (PEHD) цеви пречника Ø110mm.

За outdoor тк концентацију обезбедити простор минималне површине 2 x 2m².

За indoor тк концентрацију обезбедити просторију у приземљу или првом подземном нивоу објекта површине најмање 4m².

Код избора локације водити рачуна да дужина претплатничке петље буде мања од 500m.

Бежична мрежа

За БС као слободностојећи објекат обезбедити простор минималне површине од 10 x 10m², за смештај outdoor опреме БС и антенског носача, са директним приступом саобраћајним површинама. Код избора локације водити рачуна да оса стилизованог цевастог стуба, који носи радио опрему и панел антене, мора бити удаљена од саобраћајнице за висину стуба (могуће висине стуба су од 10m до 36m).

2.2.5. ГАСОВОДНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ И КОРИШЋЕЊЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ (графички прилог бр. 9 „Гасоводна мрежа и објекти“ Р 1:1000)

Полиетиленска дистрибутивна гасоводна мрежа (ПЕГ)

Дистрибутивни полиетиленски гасовод је цевовод од ПЕ цеви притиска до 1÷4bar за развод гаса, који се углавном полаже испод земље, а који почиње непосредно иза МРС и завршава се на објекту потрошача.

Минимално растојање планираног гасовода од темеља објеката је 1m.

При планирању гасовода потребно је поштовати прописане висине надслоја у зависности од услова вођења (у зеленој површини, испод коловоза и сл.). Минимална висина надслоја у односу на гасовод у тротоару, рачунајући од горње ивице цеви до горње коте тротоара износи 1,0m. Минимална висина надслоја у односу на гасовод у зеленој површини износи 0,8m.

Испод коловоза саобраћајница минимална висина надслоја од горње ивице гасовода до горње коте коловозне конструкције, без примене посебне механичке заштите, ако се статичким прорачуном цевовода на саобраћајно оптерећење утврди да је то могуће износи 1,35m.

Испод коловоза саобраћајница минимална висина надслоја од горње ивице гасовода до горње коте коловозне конструкције, када се гасовод механички штити полагањем у заштитну цев, ако се статичким прорачуном цевовода на саобраћајно оптерећење утврди да је то могуће износи 1,00m.

Приликом укрштања полиетиленског дистрибутивног гасовода од ПЕ цеви са путевима и улицама, гасовод се по правилу води под правим углом у односу на осу објекта. Уколико то није могуће извести дозвољена су одступања до угла од 60°.

При паралелном вођењу са другим инсталацијама поштовати минимална дозвољена растојања из “Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Сл.гласник РС” број 86/15), као и осталих важећих прописа и техничких норматива из машинске и грађевинске струке, датих у табелама:

Минимално дозвољено растојање (m)	Укрштање (y m)	Паралелно вођење (y m)
Гасоводи међусобно	0.2	0.4
Од гасовода до водовода и канализације	0.2	0.4
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0.2	0.4
Од гасовода до телекомуникационих и оптичких каблова	0.2	0.4
Од гасовода и шахтова и канала	0.2	0.3
Од гасовода до високог зеленила	-	1.5

Минимално дозвољено растојање од осе гасовода до електро водова (m)		
називни напон (kV)	од осе стуба /паралелно вођење	до темеља стуба /укрштање
до 1	1	1
1 - 20	2	2
20 - 35	10	5
> 35	15	10

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Уколико у планском периоду буде интересовања за инсталирање и примену било ког вида коришћења алтернативних извора енергије, локацијским условима се детаљно прописује начин инсталирања у складу са позитивном законском регулативом и решеним имовинско-правним односима на парцели.

Коришћење ОИЕ значајно ће допринети заштити животне средине кроз: смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху, смањење загађења површинских и подземних вода и смањење загађења земљишта.

Услови Србијагас бр. 07-07/24288 од од 06.10.2017. год.

2.2.6. ПРАВИЛА ЗА ЕВАКУАЦИЈУ ОТПАДА

Начин скупљања и евакуације комуналног неопасног отпада обавља се према условима ЈКП "Градска чистоћа". Планиране саобраћајнице својим димензијама (профили, радијуси, максимални нагиби), омогућавају приступ и манипулацију комуналних возила ЈКП "Градска чистоћа".

Број потребних контејнера се одређује према нормативу: један 1 контејнер/800m² корисне површине објекта. За контејнере са пресом обавезан је један у употреби и један заменски запремине 5m³, а потребан број се одређује се у зависности од предвиђене запремине отпада према нормативу: 1.1m³ на 800m² корисне површине објекта.

Контејнери прописаних димензија се постављају у оквиру граница грађевинских парцела, на слободним површинама у непосредној близини објекта, на бетонираним платоима, посебним нишама или боксовима или у склопу посебних просторија у објектима, са обезбеђеним директним и неометаним приступом за комунална возила. За ручно гурање контејнера, удаљеност места постављања од места приступа комуналног возила је максимално 15m, са максималним успоном до 3%. Смећаре са пресом морају бити тако пројектоване да комунално возило може приступити сваком контејнеру са пресом појединачно.

У фази израде техничке документације, обавезно је прибављање ближих услова и сагласности на пројекте од ЈКП "Градска чистоћа".

2.3. ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ И СЛОБODНЕ ПОВРШИНЕ

Сва правила уређења на планском подручју имају императив заштите предела и заштите природе.

Планирана интегрална заштита, уређење и нега предела подразумева подстицање традиционалних облика коришћења земљишта, регулацију грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и традицијом грађења, спречавање ширења насеља и заустављањем непланске изградње, стимулисање коришћења постојећег грађевинског фонда, усклађивањем изградње инфраструктурних коридора и објекта са карактером и капацитетом предела и очувањем и афирмацијом карактеристичних културних и природних елемената у структури и слици предела (морфологија терена, водотоци, шуме, засади, насеља и објекти), као и креирање идентитета насеља заснованог на очувању и ревитализацији традиционалне архитектуре и постојећег квалитетног грађевинског фонда, као и на новој изградњи која уважава специфични рурални карактер физичке структуре насеља.

Заштита природе, заснована на очувању и одрживом коришћењу природних добара и природних вредности, спроводи се у складу са Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10 и 14/16), Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11 и 14/16), Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. Гласник РС“, бр. 102/10) и др..

Планским решењем се истиче значај Дунава као еколошког коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије, међутим, део приобалног појаса у природном и блиско-природном стању планиран је за насипање и изградњу обалоутврде у циљу спречавања негативног утицаја поплавног таласа на археолошки локалитет.

У циљу заштите природе планирано је очување појединачних/група стабала, међа и живица у највећој мери, као станишта бројних врста и коридора, изузимајући земљиште од изградње и планирањем Осталих зелених површина. Такође, планирано је подизање зеленог коридора дуж реке Болечице, озелењавање околине налазишта и подручја активног клизишта, и на тај начин успостављање еколошке мреже на локалном нивоу и зелене инфраструктуре. Смишљеним планирањем односа изграђеног и отвореног простора и очувањем предеоног обрасца заснованог на коришћењу земљишта, обезбеђено је очување и унапређење карактеристичне структуре и слике предела. Реализацијом планског решења створиће се услови за заштиту природе и природних процеса.

Уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошка документаили минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

На планском подручју планиране су јавне зелене површине као део јединственог система зелених површина Београда, за које, у зависности од типа, треба поштовати прописана правила уређења и грађења.

Заштитни зелени појас

Заштитни зелени појасеви планирани су на простору заштићене околине археолошког налазишта и на подручју активног клизишта узводно од заштићеног археолошког налазишта.

Заштитни зелени појас на подручју околине Археолошког парка (ЗЈ.1 и ЗЈ.2)

У зависности од карактеристика терена, целокупног предеоног контекста и чињенице да се већ на дубини од 30cm налазе вредни археолошки остаци, планиране су три зоне:

1. Зона заштите налазишта на подручју клизишта (ЗЈ.2);
1. Зона „Екомузеја“ као сталне музејске поставке, у оквиру кога би се узгајале и презентовале биљке које су се производиле у доба винчанске културе (Ј9.2); и
2. Зона преосталог дела заштићене околине налазишта (ЗЈ.1)

За озелењавање наведених зона потребно је:

- користити врсте које одговарају локалним условима и карактеристикама тла;
- користити биљне врсте чији корен се не развија у дубину више од 30cm;
- избегавати врсте које су детерминисане као алергене (топола и сл.); инванзивне врсте су забрањене (багрем, негундовац, кисело дрво и сл.);
- није дозвољена промена облика терена;
- за осветљавање применити техничка решења у складу са функцијом локације и потребама јавних површина, а изворе светлости јавне расвете усмерити ка тлу;
- садња дрвенастих врста (пошумљавање, озелењавање, воћњаци) дозвољена је на простору који је археолошки истражен у потпуности;
- на подручју зоне (ЗЈ.2), на делу активног клизишта максимално сачувати постојећу вегетацију до момента техничког санирања клизишта, а након тога површину озеленити у складу са начином санације клизишта;
- на подручју зоне (ЗЈ.2) користити биљке које ограничавају продирање површинске воде у дубину и тиме индиректно допринети смиривању клизишта;
- на подручју зоне (ЗЈ.2) користити врсте које својим кореновим системом везују тло које је због интензивног расквашавања, услед сталног прилива вода са падине и неконтролисаног расипања отпадних вода из околних домаћинстава, изгубило своје структурне везе;
- „Екомузеј“ (Ј9.2) формирати као сталну музејску поставку биљака које су се узгајале у доба винчанске културе, у форми огледног поља;
- потенцијалне врсте за узгој у „Екомузеју“ су врсте житарица: пшеница (*Triticum monococtum* и *Triticum dicocum*), жито (*Triticum aestivum*), јечам (*Hordeum vulgare*), просо (*Panicum miliaceum*); махунарки: сочиво (*Lens culinaris*), грашак (*Pisum sativum*), грахорица (*Vicia ervilia*),...; уљарице: лан (*Linum usitatissimum*); дивље (сакупљене врсте): црвена зова (*Sambucus ebulus*), црна зова (*Sambucus nigra*), дрен (*Cornus mas*), купина (*Rubus fruticosus*), крушка (*Pyrus sp.*), дивље грожђе (*Vitis vinifera ssp. sylvestris*), храст (*Quercus sp.*), водени кестен (*Trapa natans*); као и могуће лековите биљке и зачини: вучја јагода (*Physalis alkekengi*), слезови (*Malvaceae*) и тсл.; и
- урадити Пројекат пејзажног уређења.

Заштитни зелени појас (ЗЈ.3)

Северно од археолошког налазишта и његове заштићене околине, у приобаљу Дунава, на терену активног клизишта, планирано је подизање заштитног зеленог појаса чиме би се, поред предвиђене потпорне грађевине од армираног тла висине 5m, додатно допринело санирању уочених

инжењерскогеолошких процеса (одроњавање, суфозија и проветравање), али и заштити природе и слике предела.

Шумско растиње исушује површинске слојеве терена, а механички их учвршћује системом дубоког корења (једна тридесетогодишња бреза транспирацијом преко листа избаци годишње из тла 32000l воде или једна бела јова средњег раста својим корењем веже 5 до 10m³ земље).

Приликом подизања заштитног зеленог појаса:

- користити врсте које одговарају локалним условима и карактеристикама тла;
- врсте које својим кореновим системом везују тло које је због интензивног расквашавања, услед сталног прилива вода са падине и неконтролисаног расипања отпадних вода из околних домаћинстава, изгубило своје структурне везе;
- користити врсте које имају највећу потребу за водом и добро развијено корење, које ће ограничити продирање површинске воде у дубину и тиме индиректно придонети смиривању клизишта;
- најпогодније су јове, врбе, тополе, багрем, јасен и сл.;
- форсирати листопадно дрвеће које има већу површину листа, а тиме и већи транспирацију;
- не треба садити четинаре, посебно монокултуре смрче које неповољно делују на структуру тла; и
- урадити Пројекат пејзажног уређења.

Зелени коридор (ЗЈ.4)

Дуж северне регулације реке Болечице, планирано је формирање Зеленог коридора ширине 50m, у циљу успостављања еколошке мреже на локалном нивоу и на тај начин очувања биодиверзитета, заштите земљишта од штетног дејства ерозије (водне, еолске), али и коришћења као уређене зелене површине од стране посетилаца.

Приликом подизања зеленог коридора дуж реке Болечице неопходно је поштовати следећа правила:

- сачувати квалитетну дрвенасту вегетацију и укомпоновати је у планирано решење;
- типови засада могу бити појединачна (солитерна) стабла, дрвореди, дрвенасто-жбунасте групације, заштитни појасеви и континуални масиви;
- у оквиру зелених коридора, а у функцији заштите појединих простора и активности, могу се формирати заштитни зелени појасеви;
- обезбедити спратовност заштитног зеленог појаса употребном зељасте, жбунасте и дрвенасте вегетације;
- одабране врсте за озелењавање треба да одговарају условима станишта;
- користити листопадне врсте дрвећа са јаком изданачком снагом и густом крошњом, али и зимзелене и четинарске врсте како би функционалност била остварена и у зимском периоду;
- избегавати врсте које су детерминисане као алергене (топола и сл.); инванзивне врсте су забрањене (багрем, негундовац, кисело дрво и сл.);
- формирати пешачке и бицикличке стазе организоване независно једне од других;
- дуж пешачке стазе поставити неопходан мобилијар за одмор (клупе, канделабре, корпе за отпатке) на једнаком растојању, од природних материјала;
- за осветљавање применити техничка решења у складу са функцијом локације и потребама јавних површина, а изворе светлости јавне расвете усмерити ка тлу;
- сви планирани садржаји под чврстим застором, заједно не смеју да заузимају више од 2% укупне површине; и
- потребно урадити Пројекат пејзажног уређења.

У зонама сливних подручја водотокова треба применити планиране биотехничке и биолошке радове у циљу заштите земљишта од ерозије и бујица.

2.4. ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ – АКВАТОРИЈА РЕКЕ ДУНАВ

Подручје у граници Плана обухвата десну обалу реке Дунав од km 1145+000 до km 1144+000.

Пловни пут на разматраној деоници реке Дунав има статус међународног пловног пута класе VII. Вредности параметара габарита пловног пута су одређене према Препорукама Дунавске комисије (ДК/СЕС 77/11).

Планирањем и изградњом објеката не сме се утицати на безбедност пловидбе и промену дефинисаних габарита пловног пута. Издавање одобрења за изградњу пристаништа је у надлежности Агенције за управљање лукама.

Услови Дирекције за водне путеве бр.ИИ/64-1 од 28.07.2017. године

2.4.1. ПРИОБАЛНО ЗЕМЉИШТЕ

Планира се изградња и реконструкција обалоутврде са приобалним појасом на десној обали Дунава у оквиру границе Плана. У хидротехничком смислу обалоутврда треба да се базира на основним принципима изградње обалоутврде на територији града Београда и на реци Дунав. Неопходно је омогућити континуитет обалоутврде и одбрамбене линије на прописаним котама заштите од меродавних великих вода дуж целог потеза планског подручја, као и комуникација у циљу вршења одбране од поплава и редовног одржавања, са пешачким и бицикличким током.

За потребе реконструкције и изградње обалоутврде потребно је урадити одговарајућу техничку документацију.

Код дефинисања планског решења и регулационог појаса приобалног земљишта узете су у обзир следеће регулационе линије:

- основна регулациона линија (за малу воду) која прати линију нижих делова постојећих обала реке Саве, а у висинском смислу дефинише спољну ивицу круне камене ножице обалоутврда на обе обале са котом 70.50m_{nnv}; и
- регулациона линија за велику воду, тј. линија одбране од поплава, дефинише висински горњи плато обалоутврде на коти 76,50m_{nnv}. Њен положај у простору није фиксно утврђен. Основни хидротехнички услов је обезбеђење континуитета одбрамбене линије на условљеној коти одбране од поплава, или сталним објектом или комбинацијом сталног објекта и мобилне заштите. Ове коте прецизно ће се дефинисати кроз израду техничке документације.

Хидротехничко решење уређења обале поред основне функције (заштита од великих вода, статичка и филтрациона стабилност) мора да испуни и услове:

- обезбеђења континуитета регулационе и одбрамбене линије са низводном и узводном деоницом према одговарајућим планским, односно хидротехничком решењу;
- обезбеђења прикладног повезивања виших нивоа обале са реком;
- повезивање са планираним пристаништем; и
- да се територија између реке Дунав и археолошког налазишта, са обалоутврдом, може користи само у функцији презентације археолошког налазишта, као простор за излагање експоната - реплика праисторијских кућа, за сталну или повремену поставку реконструкције неолитског живота, за популаризацију неолитске културне баштине и сл..

За појас приобалног земљишта спровођење Плана је предвиђено кроз израду Урбанистичког пројекта реконструкције и изградње обалоутврде, којим ће се дефинисати јединствено хидротехничко решење које подразумева одбрану од плављења, као и заштиту вертикалне обале од подлокавања.

2.5. ПОВРШИНЕ ЗА ОБЈЕКТЕ И КОМПЛЕКСЕ ЈАВНИХ СЛУЖБИ

2.5.1. ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

У оквиру границе плана нема евидентираних објеката предшколских установа.

Смештај деце предшколског узраста из обухвата предметног Плана планира се у оквиру постојећег објекта комбиноване дечје установе „Лане“ у непосредном окрижењу, у улици Змај Јовина 3, који је Планом генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе - град Београд - целина XX, општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац - (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек, Сл.Лист града Београда бр.66/17) предвиђен за реконструкцију и доградњу.

2.5.2. ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

У оквиру границе плана евидентиран је објекат старе основне школе, која није у функцији.

Смештај деце школског узраста планира се у оквиру постојеће основне школе „Никола Тесла“, у улици Јована Јовановића Змаја 1.

2.5.3. УСТАНОВЕ ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ И ЗАШТИТЕ

У оквиру границе Плана нема евидентираних постојећих објеката примарне здравствене заштите.

За задовољење услуга примарне здравствене заштите, становници са територије обухвата Плана могу користити капацитете постојећих објеката примарне здравствене заштите у окружењу.

Постојећу мрежу објеката примарне здравствене заштите чине централни објекат дома здравља "Миљивоје Стојковић" у Гроцкој, здравствене станице Винча у Лештанима, Калуђерица и амбуланта у Ритопеку.

2.5.4. АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ (Ј9)

Назив површине јавне намене	Ознака грађ. парцеле	Бр. катастарских парцела	Површина (ha)
Археолошки локалитет	Ј9.1.1	К.О. Винча Цела к.п.: 2046/2, 2046/3, 2047/3, 2047/2, 2027/4, 2027/2, 2026/6, 2026/5, 2026/4, 2025/2, 2023/3, 2023/2, 2023/4, 2023/1, 2024, 2021, 2022, 2691/5, 2020, 2018/4, 2018/2, 2019/1, Део к.п.: 2691/7, 2691/9, 2691/8, 2732, 2046/1, 2047/1, 2048/2, 2048/1, 2027/3, 2027/1, 2026/3, 2026/2, 2026/1, 2025/1, 2014, 2015, 2016/1, 2016/2, 2016/3, 2696/1, 2018/1, 2018/3, 2019/2, 2691/6.	5.07
Археолошки локалитет	Ј9.1.2	К.О. Винча Део к.п.: 2691/8, 2691/9, 2729/1,	0.62
Археолошки локалитет	Ј9.1.3	К.О. Винча Део к.п.: 2691/6,	0.09
Археолошки локалитет	Ј9.2	К.О. Винча Цела к.п.: 2045/7, 2045/6, 2045/19, 2045/3, 2045/9, 2045/10, 2045/32, 2045/30, 2045/1, 2045/28, 2045/8, 2045/21, 2045/23, 2045/11, Део к.п.: 2054/18, 2045/5, 2045/22, 2045/4, 2045/2, 2045/29, 2045/31, 2045/20, 2028/26, 2028/16,	1.79

Напомена: У случају неусаглашености пописа катастарских парцела и графичких прилога меродавна је реферална карта бр. 4: „Карта спровођења“, Р 1: 1000.

Археолошки локалитет (парк) Ј9.1 - I степен заштите	
грађевинске парцеле	– Ј9.1.1, Ј9.1.2 и Ј9.1.3
намена	– Музеј и објекти у функцији Археолошког Парка
број објеката	– Могућа је изградња више објеката на парцели, број и намена објеката Археолошког парка ће се одредити кроз даљу планску разраду (архитектонско-урбанистички конкурс).
изградња нових објеката и положај објекта на парцели	<ul style="list-style-type: none"> – Планира се изградња једног или више објеката у функцији археолошког налазишта и парка. Централни објекат археолошког налазишта је намењен презентацији покретних налаза и треба да садржи: простор намењен за музеолошку поставку, салу за скупове и предавања, мање сале за рад по групама, кабинете за индивидуални рад, библиотеку, канцеларије за рад кустоса текући рад археолошког центра, конзерваторско-радионички блок који обезбеђује прихватање налаза са терена и обраду, радионице и лабораторије, архиве и депое за архивске и документационе материјале. – Објекте поставити у оквиру зоне грађења, која је дефинисана грађевинским линијама. Није обавезно постављање објеката или делова објеката на грађевинску линију, већ у простору који је дефинисан грађевинским линијама. – Централни објекат археолошког налазишта (музејска зграда или центар за истраживање неолита) се предвиђа на парцели 2023/2 КО Винча, са могућношћу фазне градње, после обављених археолошких истраживања са ископом до првобитне коте терена на ~77,00m² (кота приземља). Упоредо са истраживањима потребно је да се санира клизиште у делу парцеле на коме се изводе радови и формира простор за објекат. Превиђено је да свака фаза ископа, а затим и објекта има димензије 12x36m, односно око 430m² у основи, а укупна површина основе је око 1300m², са могућношћу ширења објекта ка северу, према резултатима археолошких истраживања, уз истовремену санацију клизишта. Такође је могуће да се део садржаја централног објекта прошири ка обалоутврди - улазни део, настрешнице за повремене поставке и слично. Спратност објекта је две етаже, што зависи од налаза, који могу бити сачувани на висини на којој су нађени и тако презентовани. – Простор и плато између Дунава и археолошког налазишта, са обалоутврдом, може да се користи само у функцији презентације археолошког налазишта, као простор за излагање експоната - реплика праисторијских кућа, за сталну или повремену поставку реконструкције неолитског живота, за популаризацију неолитске културне баштине и слично. Други садржаји на овом простору, који нису у функцији презентације археолошког налазишта, нису дозвољени. Плато између обалоутврде и вертикалних профила треба посматрати као интегрални простор са археолошким налазиштем, у смислу јединствене презентације неолитске културе;
заштита културног наслеђа	– Према Одлуци Владе Републике Србије о утврђивању налазишта Бело брдо у Винчи за археолошко налазиште којом је проширена зона заштите и заштићена околина ("Слу.гласник РС", бр. 71/2009), археолошко налазиште је у I степену заштите , односно на подручју археолошког налазишта, простор се третира као Археолошки парк и забрањује се било каква изградња нових објеката, осим објеката у функцији истраживања, заштите и презентације налазишта и

	санације терена и изградње инфраструктуре.
индекс заузетости парцеле	– максимални индекс заузетости („3“) на парцели је „3“= 10%
висина објекта	– П+1
кота приземља	– Кроз даљу планску разраду (архитектонско урбанистички конкурс) дефинисаће се број, положај и капацитети објекта/објеката, и одредити кота приземља кроз израду техничке документације.
услови за слободне и зелене површине	<ul style="list-style-type: none"> – потребно је очувати квалитетну дрвенасту вегетацију, трајно, или до момента планираних систематских ископавања у циљу истраживања, када је дозвољено уклонити постојећа стабла; – није дозвољена садња нових дрвенатих врста, као ни жбунастих врста чији корен се развија у дубину више од 30cm; – садња дрвенатих врста (пошумљавање, озелењавање, воћњаци) дозвољена је на простору који је археолошки истражен у потпуности; – на делу активног клизишта сачувати постојећу вегетацију до момента санирања клизишта, а након тога површину озеленети врстама и на начин како је прописано у пројекту санације клизишта; – користити аутохтоне врсте; избегавати врсте које су детерминисане као алергене (топола и сл.); није дозвољено коришћење инвазивних врста (багрем, негундовац, кисело дрво и сл.);
решење паркирања	– Паркирање за кориснике зоне решити у оквиру отворене паркинг површине са приступима из улице Бело брдо. Предвидети паркирање за туристичке аутобусе и путничка возила. Минимална ширина коловоза којом се приступа паркинзима за аутобусе је 7.0m, а минимална ширина коловоза којом се приступа паркинзима за путничка возила је 6.0m. Минимална димензија паркинга за аутобусе је 12.0x4.0m, а минимална димензија паркинга за путничка возила је 5.0x2.3m за управно паркирање, а 5.5m x 2.0m за подужно паркирање. Коловозни застор приступних саобраћајница паркинзима и паркинга извести у складу са амбијентом у коме се налазе и носивошћу за пролаз очекиваних возила.
архитектонско обликовање	<ul style="list-style-type: none"> – Кров објекта не прелази коту садашњег терена (~86,00mm), уз могућност надвишења само за једну етажу, ради повезивања са деловима налазишта који се представљају in situ. Прилаз централном објекту археолошког налазишта је са простора обалоутврде и насутог платоа између обалоутврде и вертикалних профила; – Надстрешнице које штите делове археолошког налазишта од атмосферичке, током археолошких истраживања или трајно, могу бити грађене на површини археолошког налазишта према условима службе заштите; – Објекти-експонати за презентацију су покретни или привремени објекти и објекти од лаких материјала који служе за презентацију живота у неолиту. Експонати се могу постављати на целој површини археолошког налазишта и на платоу између обалоутврде и вертикалних профила налазишта, према условима који се утврђују у Републичком заводу за заштиту споменика културе - Београд. – Кроз даљу плански разраду (архитектонско-урбанистички конкурс) биће дефинисано архитектонско обликовање објекта/објеката.

услови за ограђивање парцеле	– Дефинисаће се кроз даљу плански разраду (архитектонско-урбанистички конкурс).
минимални степен опремљености комуналном инфраструктуром	– Нови објекти морају имати прикључак на водоводну и канализациону мрежу, електричну енергију, телекомуникациону мрежу, гасоводну мрежу или други алтернативни извор енергије
инжењерскогеолошки услови	<ul style="list-style-type: none"> – На делу налазишта захваћеног клизањем потребно је извести адекватне санационе мере како би се осигурала његова стабилност у садашњим условима и у условима било које фазе ископавања. – Изградња објеката високоградње захтева прилагођавање објеката нагибу падине. Превентивним геотехничким мерама обезбедити стабилност ископа и природних падина, контролисано дренарање подземних вода као и избор адекватног начина фундарања са прописаним редоследом и динамиком изградње. – Насип за саобраћајнице и паркинг просторе могуће је изводити од материјала из ископа уколико по својим карактеристикама испуњавају критеријуме дефинисане техничким условима за ту врсту радова. – Ископе за објекте инфраструктуре паралелне изохипсама треба избегавати. Вертикални ископи преко 1,5m дубине морају се обезбедити од обрушавања и прилива воде. – При уређењу терена неопходно је предвидети прихватање свих површинских и подземних вода и њихово контролисано одвођење до реципијената. – За сваки новопланирани објекат неопходно је урадити детаљна геолошка истраживања а све у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“ бр. 101/15).

Археолошки локалитет (парк) J9.2 - II степен заштите	
грађевинска парцела	– J9.2
намена	– Музеј и објекти у функцији Археолошког Парка
број објеката	– Могућа је изградња више објеката на парцели, број и намена објеката Археолошког парка ће се одредити кроз даљу планску разраду (архитектонско-урбанистички конкурс).
изградња нових објеката и положај објекта на парцели	<ul style="list-style-type: none"> – Планира се изградња једног или више објеката у функцији археолошког налазишта и парка. – Објекте поставити у оквиру зоне грађења, која је дефинисана грађевинским линијама. Није обавезно постављање објеката или делова објеката на грађевинску линију, већ у простору који је дефинисан грађевинским линијама. – Тежња је да и простор заштићене околине буде део археолошког парка или еко-музеја. – Кроз даљу плански разраду (архитектонско-урбанистички конкурс) биће дефинисано архитектонско обловање објекта/објеката.
заштита културног наслеђа	– Према Одлуци Владе Републике Србије о утврђивању налазишта Бело брдо у Винчи за археолошко налазиште којом је проширена зона заштите и заштићена околина ("Сл.гласник РС", бр. 71/2009), заштићена околина археолошког налазишта је у II степену заштите , односно на простору заштићене околине, није дозвољена изградња, доградња или проширивање објеката, али је дозвољена изградња инфраструктуре и одржавање постојећих

	<p>објеката, које се врши под условима који се утврђују по сваком појединачном захтеву у Републичком заводу за заштиту споменика културе, сходно законској процедури. У заштићеној околини непокретног културног добра, при свакој врсти земљаних радова, обавезна су претходна истраживања завода за заштиту споменика културе, коме се ова истраживања морају омогућити;</p>
индекс заузетости парцеле	– максимални индекс заузетости („3“) на парцели је „3“= 10%
висина објекта	– П+1+Пк/Пс
кота приземља	– Кота приземља може бити максимално 0.2m виша од нулте коте
правила и услови за интервенције на постојећим објектима	<ul style="list-style-type: none"> – На постојећим објектима, у случају да намена није у складу са планом дефинисаном наменом, дозвољена је само санација објекта; – у случају замене објекта новим, сви услови из овог плана морају бити испоштовани;
услови за слободне и зелене површине	<ul style="list-style-type: none"> – формирати „Екомузеј“ као сталну музејску поставку биљака које су се узгајале у доба винчанске културе, у форми огледног поља; – потенцијалне врсте за узгој у „Екомузеју“ су, врсте житарица: пшеница (<i>Triticum monocossum</i> и <i>Triticum dicossum</i>), жито (<i>Triticum aestivum</i>), јечам (<i>Hordeum vulgare</i>), просо (<i>Panicum miliaceum</i>); махунарки: сочиво (<i>Lens culinaris</i>), грашак (<i>Pisum sativum</i>), грахорица (<i>Vicia ervilia</i>),...; уљарице: лан (<i>Linum usitatissimum</i>); дивље (сакупљене врсте): црвена зова (<i>Sambucus ebulus</i>), црна зова (<i>Sambucus nigra</i>), дрен (<i>Cornus mas</i>), купина (<i>Rubus fruticosus</i>), крушка (<i>Pyrus sp.</i>), дивље грожђе (<i>Vitis vinifera ssp. sylvestris</i>), храст (<i>Quercus sp.</i>), водени кестен (<i>Trapa natans</i>); као и могуће лековите биљке и зачини: вучја јагода (<i>Physalis alkekengi</i>), слезови (<i>Malvaceae</i>) и сл..
решење паркирања	<ul style="list-style-type: none"> – Паркирање за кориснике зоне решити у оквиру отворене паркинг површине са приступима из улице Бело брдо. Предвидети паркирање за туристичке аутобусе и путничка возила. Минимална ширина коловоза којом се приступа паркинзима за аутобусе је 7.0m, а минимална ширина коловоза којом се приступа паркинзима за путничка возила је 6.0m. Минимална димензија паркинга за аутобусе је 12.0 x 4.0m, а минимална димензија паркинга за путничка возила је 5.0 x 2.3m за управно паркирање, а 5.5m x 2.0m за подужно паркирање. Коловозни застор приступних саобраћајница паркинзима и паркинга извести у складу са амбијентом у коме се налазе и носивошћу за пролаз очекиваних возила. – паркирање на парцели уз претходну сагласност службе заштите
архитектонско обликовање	<ul style="list-style-type: none"> – Надстрешнице које штите делове археолошког налазишта од атмосферилија, током археолошких истраживања или трајно, могу бити грађене на површини археолошког налазишта према условима службе заштите; – Објекти-експонати за презентацију су покретни или привремени објекти и објекти од лаких материјала који служе за презентацију живота у неолиту. Експонати се могу постављати на целој површини археолошког налазишта и на платоу између обалоутврде и вертикалних профила налазишта, према условима који се утврђују у Републичком заводу за заштиту споменика културе - Београд. – Кроз даљу плански разраду (архитектонско-урбанистички конкурс) биће дефинисано архитектонско обликовање објекта/објеката.
услови за ограђивање	– Дефинисаће се кроз даљу плански разраду (архитектонско-

парцеле	урбанистички конкурс).
минимални степен опремљености комуналном инфраструктуром	– нови објекти морају имати прикључак на водоводну и канализациону мрежу, електричну енергију, телекомуникациону мрежу, гасоводну мрежу или други алтернативни извор енергије
инжењерскогеолошки услови	<ul style="list-style-type: none"> – мерама обезбедити стабилност ископа и природних падина, контролисано дренарање подземних вода као и избор адекватног начина фундарања са прописаним редоследом и динамиком изградње. – Насип за саобраћајнице и паркинг просторе могуће је изводити од материјала из ископа уколико по својим карактеристикама испуњавају критеријуме дефинисане техничким условима за ту врсту радова. – Ископе за објекте инфраструктуре паралелне изохипсама треба избегавати. Вертикални ископи преко 1,5 м дубине морају се обезбедити од обрушавања и прилива воде. – При уређењу терена неопходно је предвидети прихватање свих површинских и подземних вода и њихово контролисано одвођење до реципијената. – За сваки новопланирани објект неопходно је урадити детаљна геолошка истраживања а све у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“ бр. 101/15).

2.5.5. РЕЗЕРВИСАНЕ ПОВРШИНЕ ЗА ЈАВНЕ НАМЕНЕ (J12.1 и J12.2)

Планом генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе - град Београд - целина XX, општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац - (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек, Сл.Лист града Београда бр.66/17) дефинисано је да:

„површине које су овим планом „резервисане”, чине парцеле резервисане за будућу јавну намену, односно за објекте неке од јавних служби (локације овога типа треба сачувати као „златну резерву”). У том смислу „резервисану јавну површину” чини простор утврђен планом за објекте чија изградња је од општег интереса, у складу са прописима о експропријацији као и за објекте намењене за јавно коришћење.

У највећем броју случајева се ради о појединачним парцелама у оквиру већих зона намењених становању, које нису разрађене плановима детаљније разраде, где су поједине целе катастарске парцеле опредељене као површине јавне намене, како би се резервисале површине за будућу изградњу школа, дечијих установа, здравствених и социјалних установа, установа културе, специјализованих центара и слично.

У зони резервисаних површина, планираних за потребе евентуалног проширења постојећих комплекса јавних служби или изградњу нових, реализација је могућа кроз даљу детаљну разраду, израдом ПДР-а или Урбанистичких пројеката за изградњу конкретних садржаја и капацитета у сарадњи са надежним институцијама кад се за то укаже потреба.”

Према табели компатибилности (табела 3. Компатибилност намена - План генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе - град Београд - целина XX, општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац - (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек, Сл.Лист града Београда бр.66/17), у оквиру површина за објекте и комплексе јавних служби, за парцелу J12.2. могу се планирати комерцијални садржаји до 49%.

2.6. ПОПИС КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА ЗА ЈАВНЕ НАМЕНЕ

У оквиру границе Плана дефинисане су грађевинске парцеле јавних намена. Табеларно је дат попис катастарских парцела и њихових делова од којих се формирају парцеле јавних намена.

Ознака грађ. Парц.	Назив површине јавне намене	Катастарске парцеле
J9.1.1	археолошки локалитет	К.О. Винча Цела к.п.: 2046/2, 2046/3, 2047/3, 2047/2, 2027/4, 2027/2, 2026/6, 2026/5, 2026/4, 2025/2, 2023/3, 2023/2, 2023/4, 2023/1, 2024, 2021, 2022, 2691/5, 2020, 2018/4, 2018/2, 2019/1, Део к.п.: 2691/7, 2691/9, 2691/8, 2732, 2046/1, 2047/1, 2048/2, 2048/1, 2027/3, 2027/1, 2026/3, 2026/2, 2026/1, 2025/1, 2014, 2015, 2016/1, 2016/2, 2016/3, 2696/1, 2018/1, 2018/3, 2019/2, 2691/6,
J9.1.2	археолошки локалитет	К.О. Винча Део к.п.: 2691/8, 2691/9, 2729/1,
J9.1.3	археолошки локалитет	К.О. Винча Део к.п.: 2691/6,
J9.2	археолошки локалитет	К.О. Винча Цела к.п.: 2045/7, 2045/6, 2045/19, 2045/3, 2045/9, 2045/10, 2045/32, 2045/30, 2045/1, 2045/28, 2045/8, 2045/21, 2045/23, 2045/11, Део к.п.: 2054/18, 2045/5, 2045/22, 2045/4, 2045/2, 2045/29, 2045/31, 2045/20, 2028/26, 2028/16,
ВП	акваторија реке Дунав	К.О. Винча Део к.п.: 2748,
ПРЗ	приобално земљиште	К.О. Винча Цела к.п.: 1990/2, 1989/2, 2691/4, 1986/4, 1986/9, 1986/3, 1986/8, 1986/6, 1986/7, 1984/2, 1930/4, 1930/6, 1930/2, 2691/3, 1929/2, 1929/5, 1928/3, 1928/5, Део к.п.: 2748, 1928/1, 1929/1, 1930/5, 1930/1, 1930/7, 1930/3, 1984/1, 1984/3, 1986/1, 1986/2, 1987, 1988, 1989/1, 1990/1, 2691/1, 1992/1, 1992/2, 1993/3, 2017/5, 2017/6, 2017/7, 2019/2, 2691/7, 2691/6,
СА1	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 1933/1, 1933/5, 1933/4, 2727, 2696/1, 1932/2, 1932/1, 1931/1, 1931/2, 1983, 1985/3, 1985/2, 1985/1, 1986/5, 1986/1, 1986/2, 1987, 1988, 1989/1, 1990/1, 1991, 2728, 2018/3, 2018/1, 2016/1, 2016/3, 2012, 1998, 2729/1, 1999/1, 2000, 1995/3, 1994/1, 1994/2, 1995/4, 1982/3, 1980/2, 1957/3, 1957/4,
СА2	јавне саобраћај. површине	К.О. Винча Део к.п.: 1991, 2728, 2691/1,
СА3	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 2729/1, 1964/1, 1965/4, 1965/3, 1968/1, 1968/2, 2722, 1969, 1997/1, 1997/2, 1998, 2012, 2011/2, 2011/1, 2011/3, 2010/2, 2010/1, 2009/2, 2007/1, 2007/3, 2006/4, 2006/3,
СА4	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 2729/1, 2003/3, 2004, 2005/2, 2005/1, 1964/1, 1964/2, 1961/2, 1961/1, 2003/8,
СА5	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 2722, 1956/1, 1956/2, 1957/19, 1957/10, 1958, 1959/3, 1959/1, 1975/5, 1975/1, 1974/1, 1974/2, 1973/1, 1973/2, 1972/12, 1972/10, 1972/8, 1972/6, 1972/2, 1972/1, 1971, 1970/2, 1970/1, 1969, 2729/1, 1968/2, 1967/2, 1967/1, 1966/1, 1966/2, 1960/7, 1960/8, 1960/6, 1863/18, 1867/95, 1867/94, 1867/98, 1867/91, 1867/83, 1867/81, 1867/82, 1867/25,
СА6	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 2969/1, 2003/2, 2003/6, 2003/10, 2003/1, 2098/3, 2098/7, 2098/4, 2098/6, 2098/5, 2008, 2009/3, 2009/1, 2010/3, 2010/4, 2011/3, 2011/1, 2011/2, 2013/1, 2013/2, 2013/4, 2058/1, 2058/5, 2058/4, 2061/1, 2061/2, 2061/3,
СА7	јавне саобраћајне	К.О. Винча Део к.п.: 2696/1, 2096/2, 2096/1, 2097/2, 2097/3, 2098/1, 2098/2, 2062/1,

	површине	2062/3, 2062/4, 2065/2, 2065/1, 2066/1,
CA8	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 2730, 2731, 2014, 2025/1, 2026/1, 2026/2, 2026/3, 2049/1, 2050, 2052, 2053/2, 2053/1, 2056/8, 2056/9, 2056/19, 2056/2, 2056/13, 2056/5, 2056/18, 2056/14, 2056/6, 2063/1, 2063/2, 2063/3, 2060/2, 2060/1, 2060/4, 2060/3, 2059/1, 2059/3, 2059/2, 2059/4, 2059/5, 2057/4, 2057/3, 2057/1, 2057/6, 2057/5, 2057/2, 2013/6, 2013/5, 2027/1,
CA9	јавне саобраћај. површине	К.О. Винча Део к.п.: 2732, 2031/1, 2032/1,
CA10	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Цела к.п.: 2056/16, Део к.п.: 2732, 2056/6, 2056/15, 2056/4, 2056/11, 2056/10, 2056/1, 2055, 2054/2, 2054/1, 2051/3, 2051/2, 2050, 2049/2, 2731, 2046/1, 2045/20, 2045/31, 2045/29, 2045/2, 2045/4, 2045/22, 2045/5, 2045/18, 2045/12, 2045/33, 2044/2, 2044/5, 2044/3, 2043/2, 2043/6, 2043/4, 2043/1, 2042/2, 2042/4, 2041/3, 2041/1, 2041/4, 2028/41, 2028/9, 2028/8, 2028/46, 2040/4, 2040/1, 2039/1,
CA11	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Део к.п.: 2731, 2027/1, 2027/3, 2048/1, 2048/2, 2047/1, 2046/1, 2049/2, 2050, 2049/1,
CA12	јавне саобраћајне површине	К.О. Винча Цела к.п.: 2028/65, 2028/76, 2028/66, 2028/67, 2028/68, Део к.п.: 2028/26, 2732, 2691/8, 2028/14, 2028/15, 2028/77, 2028/16, 2045/20,
ЗЈ.1.1	јавне зелене површине	К.О. Винча Део к.п.: 2011/3, 2011/1, 2011/2, 2012, 2729/1,
ЗЈ.1.2	јавне зелене површине	К.О. Винча Део к.п.: 2013/6, 2013/5, 2013/1,
ЗЈ.1.3	јавне зелене површине	К.О. Винча Део к.п.: 2049/1,
ЗЈ.1.4	јавне зелене површине	К.О. Винча Део к.п.: 2049/2,
ЗЈ.2.1	јавне зелене површине	К.О. Винча Цела к.п.: 2017/1, 2017/2, 2017/3, 1993/1, Део к.п.: 2017/7, 2017/6, 2017/5, 1993/3, 1992/2, 1992/1, 2691/1, 2728, 2696/1,
ЗЈ.2.2	јавне зелене површине	К.О. Винча Део к.п.: 1988, 1989/1, 1990/1, 2691/1, 1991,
ЗЈ.2.3	јавне зелене површине	К.О. Винча Цела к.п.: 1999/2, 1996/1, 1995/1, 1982/1, 1982/2, Део к.п.: 1994/1, 1994/2, 1995/4, 1982/3, 2696/1, 1995/3, 2000, 1999/1,
ЗЈ.3.1	јавне зелене површине	К.О. Винча Цела к.п.: 1931/3, 1932/3, 1932/4, 1929/3, 1929/4, Део к.п.: 1987, 1986/2, 1986/1, 1986/5, 1984/3, 1985/1, 1985/2, 1985/3, 1984/1, 1983, 1930/3, 1930/7, 1930/1, 1930/5, 1929/1, 1928/1, 2727, 1933/1, 1933/4, 1933/5, 1932/2, 1932/1, 1931/1, 1931/2,
ЗЈ.3.2	јавне зелене површине	К.О. Винча Цела к.п.: 1980/3, 1980/1, 1980/4, 1957/1, 1957/2, 1957/12, 1957/5, 1957/6, 1957/7, 1957/13, 1955/2, 1955/1, 1954/5, 1954/1, 1954/2, Део к.п.: 2696/1, 1933/2, 1933/1, 1933/4, 1957/4, 1957/3, 1980/2,
ЗЈ.4	јавне зелене површине	К.О. Винча Део к.п.: 2028/25,
ТС	Инфраструктурне површине-ТС	К.О. Винча Део к.п.: 1968/2,
КС	Инфраструктурне површине-комунална стаза	К.О. Винча Део к.п.: 2732, 2045/12, 2045/18, 2045/6, 2045/7, 2028/47, 2028/48,

*у случају неслагања текстуалног и графичког прилога, меродавна је реферална карта бр. 4: Карта спровођења.

3.0 ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ОСТАЛИХ НАМЕНА

(Реферална карта бр. 5 „Регулационо-нивелациони план за грађење објеката и саобраћајних површина са аналитичко – геодетским елементима за обележавање и попречним профилима“ 1:1000 и графички прилог бр. 4 „Карта спровођења.“ Р 1:1000)

3.1. ПОВРШИНЕ ЗА СТАНОВАЊЕ

3.1.1. ЗОНА С4.1

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ЗОНИ ПОРОДИЧНОГ СТАНОВАЊА - САНАЦИЈА НЕПЛАНСКИ ФОРМИРАНИХ БЛОКОВА С4.1	
основна намена површина	– породично становање
компатибилност намене	<ul style="list-style-type: none"> – са породичним становањем су компатибилни комерцијални садржаји из области трговине, администрације и услужних делатности које не угрожавају животну средину и не стварају буку, као и остале намене у складу са Табелом „Компатибилност намена“ у поглављу 5. Планирана намена површина, тачка 5.1. (План генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе - град Београд - целина XX, општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац - (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек, Сл.Лист града Београда бр.66/17). – на појединачним грађевинским парцелама у оквиру ове зоне, компатибилна намена може бити доминантна или једина. – однос основне и компатибилне намене у зони је дефинисан у односу мин. 80% : макс. 20%. – општа правила и параметри за све намене у зони су исти.
број објеката на парцели	<ul style="list-style-type: none"> – на грађевинској парцели дозвољена је изградња више објеката. – у оквиру сваке грађевинске парцеле дозвољена је изградња помоћних објеката који су у функцији коришћења главног објекта, чија намена не угрожава главни објекат и суседне парцеле. – у оквиру парцеле дозвољена је изградња надстрешница, сеника, базена који не улазе у обрачун урбанистичких параметара, док се стаклене и зимске баште обрачунавају у БРГП објекта.
услови за формирање грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – катастрска парцела може постати грађевинска уколико има обезбеђен приступ јавној саобраћајној површини – изузетно приступ јавној саобраћајној површини може бити посредно, преко приступног пута колско-пешачке стазе за једносмерни приступ минималне ширине 4.5m и за двосмерни приступ минимално 5.0m (уколико је слеп са окретницом). Уколико је приступни пут дужине до 25.0m, његова ширина може бити 3.5m (без окретнице). – за грађевинске парцеле, које приступ јавној саобраћајној површини остварују посредно преко приступног пута, ширина фронта парцеле је минимално ширина приступног пута. – грађевинском парцелом се сматра свака постојећа катастарска парцела минималне ширине фронта према јавној саобраћајној површини 9.0m и минималне површине 150m². – нова грађевинска парцела, настала спајањем или дељењем

	<p>целих или делова катастарских парцела мора имати минималну ширину фронта према јавној саобраћајној површини 12.0m и минималну површину 250m².</p> <ul style="list-style-type: none"> – изузетно приступ јавној саобраћајној површини може бити посредно, преко приступног пута колско-пешачке стазе минималне ширине 4.5m за једносмерни приступ и минимално 5.0m за двосмерни приступ, са минималним радијусом 6.0m. Једносмеран приступ мора имати независан улаз – излаз. – за грађевинске парцеле, које приступ јавној саобраћајној површини остварују посредно преко приступног пута, ширина фронта парцеле је минимално ширина приступног пута.
изградња нових објеката и положај објекта на парцели	<ul style="list-style-type: none"> – објекте постављати у оквиру зоне грађења. Зона грађења је дефинисана грађевинском линијом и растојањем објекта од задње и бочних граница парцеле. – објекат је, према положају на парцели, слободностојећи – грађевинску линију објекта поставити на мин. 2.0m, у односу на регулациону линију саобраћајнице. – грађевинску линију објеката поставити на мин. 5.0m од границе парцеле улице. – за грађевинске парцеле, које приступ јавној саобраћајној површини остварују посредно преко приступног пута, као минимално удаљење у односу на границу грађевинске парцеле приступног пута, примењује се правило за удаљење од бочне границе парцеле.
висина објекта	<ul style="list-style-type: none"> – максимална висина венца објекта је 9.0m (максимална висина слемена објекта је 12.5m) у односу на нулту коту, што дефинише оријентациону планирану спратност П+1+Пк/Пс. – максимална висина помоћних објеката је 4.0m (до коте венца) и максимално 6m (до коте слемена). – за објекте у заштитној зони далековода максимална висина слемена се одређује у складу са добијеним условима надлежног предузећа.
растојање од бочних граница парцеле	<p>Слободностојећи објекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Минимално растојање објекта са отворима помоћних просторија на бочним фасадама, од бочних граница парцеле је 1.5m. – Минимално растојање објекта са отворима стамбених просторија на бочним фасадама, од бочних граница парцеле је 2.5m. – За угаоне објекте примењују се растојања од бочних граница парцеле и растојања од бочних суседних објеката.
међусобно растојање објеката у оквиру исте парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – минимално растојање објекта без отвора на бочним фасадама, од бочног суседног објекта је 0m. – минимално растојање објекта са отворима помоћних и пословних просторија на бочним фасадама, (парапет отвора 1.6m) од бочног суседног објекта у овој зони је 1/3 висине вишег објекта. – минимално растојање објекта са отворима стамбених просторија на бочним фасадама, од бочног суседног објекта у овој зони је 1/2 висине вишег објекта, – Растојања од суседног објекта примењују се као провера и евентуална корекција потребног растојања од бочних граница парцеле, када су постојећи објекти доброг бонитета, али на мањем растојању од границе парцеле од дозвољеног.

растојање од задње границе парцеле	<p>Растојање стамбених објеката од задње границе парцеле је минимално:</p> <ul style="list-style-type: none"> – цела висина објекта уколико је дубина парцеле једнака или већа од 25m. – $\frac{1}{2}$ висине објекта уколико је дубина парцеле мања од 25m. – изузетно $\frac{1}{3}$ висине објекта уколико је дубина парцеле мања или једнака 15m, али само са отворима помоћних просторија
растојање помоћних објеката од граница парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – помоћни објекти за потребе гаражирања возила, оставе и сл. се постављају према правилима за стамбене објекте – помоћни објекат може бити и на граници са суседном парцелом (бочном или задњом)
међусобно растојање објеката у оквиру исте парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – минимално међусобно растојање стамбених или пословних објеката, без обзира на врсту отвора, од помоћних објеката је $\frac{1}{2}$ висине вишег стамбеног, односно пословног објекта (минимум 4.0m).
индекс заузетости парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – максимални индекс заузетости на парцели је „3“= 40%
кота приземља	<ul style="list-style-type: none"> – кота приземља стамбеног дела објекта је највише 1.6m виша од нулте коте у складу са општим правилима овога плана – за објекте, који у приземљу имају нестамбену намену (пословање), кота приземља је максимално 0.2m виша од нулте коте у складу са општим правилима овога плана
правила и услови за интервенције на постојећим објектима	<ul style="list-style-type: none"> – сви постојећи објекти на парцели могу се реконструисати или доградити у оквиру дозвољених урбанистичких параметара и осталих правила грађења, уколико положај објекта према регулационој линији задовољава услов дефинисан општим правилима – постојећи објекти на парцели чији је индекс заузетости већи од дозвољеног и/или није у складу са прописаним правилима о растојањима од граница парцела и суседних објеката, не могу се дограђивати, већ је дозвољена само реконструкција, уколико испуњава остале важеће прописе, а ако се такав објекат уклања и замењује другим, за њега важе правила као и за сваку нову изградњу у овој зони. – дозвољена је пренамена постојећих таванских простора и помоћних простора у објекту адаптирањем у корисни стамбени простор, без промене висина и других геометријских одлика крова, реконструкцијом тавана у циљу изградње поткровља. – За грађевинске парцеле, које се налазе у заштитној зони далековода, примењују се правила за положај објекта у складу са поглављем 2.2.3. Електроенергетска мрежа и објекти.
услови за слободне и зелене површине	<ul style="list-style-type: none"> – проценат слободних и зелених површина на парцели је мин. 60%. – минимални проценат зелених површина у директном контакту са тлом (без подземних објеката и/или делова подземних објеката) износи 40%.
решење саобраћаја/паркирања	<ul style="list-style-type: none"> – Правила за градњу интерне саобраћајне мреже: – Ширину ковоза планирати у односу на очекивана возила која ће се њоме кретати, али не ужу од 6.0m за двосмерно кретање возила, односно 3.5m ако је у питању једносмерно кретање возила. – Елементе ситуационог плана планирати у складу са прописима, тако да омогуће несметани пролаз и окретање интервентних возила.

	<ul style="list-style-type: none"> – Коловозну конструкцију димензионисати у односу на очекивано возило. – Одводњавање саобраћајних површина вршити слободним падом. – Површине за кретање пешака планирати са минималном ширирном од 1.5m. – Потребе за паркирањем решавати на отвореним паркинг местима или у гаражама, све у оквиру припадајуће парцеле. – Потребан борј паркинг места се одређује на основу норматива: 1,1ПМ по стану.
архитектонско обликовање	<ul style="list-style-type: none"> – објекте пројектовати у духу савремене архитектуре, – последња етажа се може извести као поткровље, мансарда или повучена етажа. Дозвољена је иградња вишеводног крова. – висина назитка поткровне етаже износи максимално 1.60m рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине. Нагиб кровних равни прилагодити врсти кровног покривача. Максимални нагиб кровних равни је 45 степени. – мансардни кров мора бити искључиво у габариту објекта (без препуста) пројектован као мансардни кров уписан у полукруг, с тим да максимална висина прелома косине мансардног крова износи 2.2m од коте пода поткровља. – прозорски отвори у покровљу се могу решавати као кровне баџе или кровни прозори, с тим да облик и ширина баџе морају бити усклађени са осталим елементима фасаде. – повученом етажом се сматра садно платно последње етаже повучено последња етажа повучена од фасадне равни према јавној површини минимално 1,5m у нивоу пода. Кота венца повучене етаже је максимално 3,5m изнад коте венца објекта у равни фасадног платна. – кров изнад повучене етаже пројектовати као плитак коси кров (до 15 степени) са одговарајућим кровним покривачем.
услови за ограђивање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – грађевинске парцеле могу се ограђивати зиданом оградом до висине од 0,9m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40m.
минимални степен опремљености комуналном инфраструктуром	<ul style="list-style-type: none"> – нови објекат мора имати прикључак на водоводну и канализациону мрежу, електричну енергију, телекомуникациону мрежу, гасоводну мрежу или други алтернативни извор енергије
инжењерскогеолошки услови	<ul style="list-style-type: none"> – Зона С4.1 припада инжењерскогеолошком рејону IIА2 који је окарактерисан као условно повољан за урбанизацију. – Изградња објекта високоградње захтева прилагођавање објекта нагибу падине. Неопходно је превентивним геотехничким мерама обезбедити стабилност ископа и природних падина, контролисано дренарање подземних вода као и избор адекватног начина фундаирања са прописаним редоследом и динамиком изградње. – Насип за саобраћајнице и паркинг просторе могуће је изводити од материјала из ископа уколико по својим карактеристикама испуњавају критеријуме дефинисане техничким условима за ту врсту радова. Уколико се саобраћајнице изводе у засеку или усеку, нагибе усецања прилагодити карактеристикама литолошких средина тако да обезбеде прописану вредност фактора сигурности за ову врсту радова. – Ископе за објекте инфраструктуре паралелне изохипсама

	<p>треба избегавати. Уколико се изводе морају се прописати и стриктни услови извођења са дефинисаним редоследом, динамиком и заштитом како би се очувала природна стабилност терена. Вертикални ископи преко 1,5m дубине морају се обезбедити од обрушавања и прилива воде.</p> <ul style="list-style-type: none"> – За сваки новопланирани објекат неопходно је урадити детаљна геолошка истраживања а све у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“ бр. 101/15). – Уколико се планира доградња или надоградња постојећих објеката, неопходно је извршити проверу да ли објекат односно тло може да издржи планирану интервенцију.
--	--

3.1.2. ЗОНА С4.1*

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ЗОНИ ПОРОДИЧНОГ СТАНОВАЊА - САНАЦИЈА НЕПЛАНСКИ ФОРМИРАНИХ БЛОКОВА С4.1*	
основна намена површина	– породично становање
компатибилност намене	<ul style="list-style-type: none"> – са породичним становањем су компатибилни комерцијални садржаји из области трговине, администрације и услужних делатности које не угрожавају животну средину и не стварају буку. – на појединачним грађевинским парцелама у оквиру ове зоне, компатибилна намена може бити доминантна или једина – однос основне и компатибилне намене у зони је дефинисан у односу мин. 80% : макс. 20%. – општа правила и параметри за све намене у зони су исти.
број објеката на парцели	– Задржава се постојећа организација простора са једним или више објеката.
услови за формирање грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – катастарска парцела може постати грађевинска уколико има обезбеђен приступ јавној саобраћајној површини и ако је на њој већ изграђен објекат. – изузетно приступ јавној саобраћајној површини може бити посредно, преко приступног пута или колско-пешачке стазе за једносмерни приступ минималне ширине 4.5m и за двосмерни приступ минимално 5.0m (уколико је слеп са окретницом). Уколико је приступни пут дужине до 25.0m, његова ширина може бити 3.5m (без окретнице). – за грађевинске парцеле, које приступ јавној саобраћајној површини остварују посредно преко приступног пута, ширина фронта парцеле је минимално ширина приступног пута – саобраћајној површини 12.0m и мин. површину 250m². – изузетно приступ јавној саобраћајној површини може бити посредно, преко приступног пута колско-пешачке стазе минималне ширине 4.5m за једносмерни приступ и минимално 5.0m за двосмерни приступ, са минималним радијусом 6.0m. Једносмеран приступ мора имати независан улаз – излаз. – за грађевинске парцеле, које приступ јавној саобраћајној површини остварују посредно преко приступног пута, ширина фронта парцеле је минимално ширина приступног пута
заштита културног наслеђа	– Према Одлуци Владе Републике Србије о утврђивању налазишта Бело брдо у Винчи за археолошко налазиште којом је проширена зона заштите и заштићена околина ("Сл.гласник РС", бр. 71/2009), потврђено постојање налазишта је у III степену заштите , односно на простору на коме је потврђено

	<p>постојање налазишта, дозвољени су адаптација, санација или изградња објеката, изградња инфраструктуре, техничко одржавање објеката, извођење земљаних радова, пошумљавање простора, а врши се под условима који се утврђују по сваком појединачном захтеву у Заводу за заштиту споменика културе сходно законској процедури. Уређењем законских оквира рада и одговарајућом адаптацијом објеката, локална заједница може да буде укључена у туристичку промоцију локалних производа, угоститељску делатност, туристичко-смештајне објекте мањег обима, употпуњавајући активности посетилаца повезујући их са природним и другим културним садржајима у регији.</p>
правила и услови за интервенције на постојећим објектима	<ul style="list-style-type: none"> – На постојећим објектима могуће су само интервенције у смислу санације и инвестиционог и техничког одржавања објеката.
услови за слободне и зелене површине	<ul style="list-style-type: none"> – Дозвољени су радови на уређењу слободних и зелених површина. – Није дозвољена садња нових дрвенатих врста, као ни жбунастих врста чији корен се развија у дубину више од 30cm.
решење саобраћаја/паркирања	<p>Правила за градњу интерне саобраћајне мреже:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ширину ковоза планирати у односу на очекивана возила која ће се њоме кретати, али не ужу од 6.0m за двосмерно кретање возила, односно 3.5m ако је у питању једносмерно кретање возила. – Елементе ситуационог плана планирати у складу са прописима, тако да омогуће несметани пролаз и окретање интервентних возила. – Коловозну конструкцију димензионисати у односу на очекивано возило. – Одводњавање саобраћајних површина вршити слободним падом. – Површине за кретање пешака планирати са минималном ширином од 1.5m. – Потребе за паркирањем решавати на отвореним паркинг местима или у гаражама, све у оквиру припадајуће парцеле. – Потребан борј паркинг места се одређује на основу норматива: 1,1ПМ по стану.
услови за оградавање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – Грађевинске парцеле могу се оградити зиданом оградом до висине од 0,90m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40m.
минимални степен опремљености комуналном инфраструктуром	<ul style="list-style-type: none"> – Објекат мора имати прикључак на водоводну и канализациону мрежу, електричну енергију, телекомуникациону мрежу, гасоводну мрежу или други алтернативни извор енергије.

3.2. КОМЕРЦИЈАЛНИ САДРЖАЈИ

3.2.1. ЗОНА КЗ

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ЗОНУ КОМЕРЦИЈАЛНИХ САДРЖАЈА У ЗОНИ НИСКЕ СПРАТНОСТИ (КЗ)	
основна намена површина	– Комерцијални садржаји у функцији археолошког налазишта и музеја (хотел, ресторан, кафе, трговина, култура, туристички садржаји, услуге, креативне индустрије и тсл.).
компатибилност намене	– Компатибилне намене су садржаји јавних служби: култура, образовање и сл..
број објеката на парцели	– Дозвољена је изградња више објеката на парцели.
услови за формирање грађевинске парцеле	– Свака постојећа катастарска парцела може постати грађевинска уколико се планирају објекти мањег капацитета (у том случају приступ парцелама 2028/47 и 2028/48 се обезбеђује преко новопланиране комуналне стазе (КС). – У случају да се планирају смештајни капацитети већег обима (хотел, бунгалови и сл.), минимална површина парцеле износи 5000m ² .
изградња нових објеката и положај објекта на парцели	– Објекте поставити у оквиру зоне грађења, која је дефинисана грађевинским линијама. Није обавезно постављање објеката или делова објеката на грађевинску линију, већ у простору који је дефинисан грађевинским линијама. – Објекат, према положају на парцели мора бити слободностојећи. – Задња грађевинска линија објекта/објеката се поклапа са регулационом линијом.
индекс заузетости парцеле	– максимални индекс заузетости на парцели је „3“= 60%.
висина објекта	– П+1+Пк/Пс
кота пода приземља	– Кота приземља може бити максимално 0.2m виша од нулте коте.
услови за слободне и зелене површине	– Обезбедити минимално 20% од укупне површине парцеле за зелене површине у директном контакту са тлом. Озеленити паркинг просторе – што не улази у биланс зелених површина. – Површине на којима се очекују интензивнија кретања и окупљања обликовати партерним решењем уз примену декоративних форми цвећа, шибља и дрвећа. Заштитити и сачувати постојећу квалитетну вегетацију. Решења поплочања и ниво опремљености мобилијаром прилагодити намени и архитектури објекта. Решити проблем сакупљања и одвођења вишка атмосферске воде.
решење саобраћаја/паркирања	Правила за градњу интерне саобраћајне мреже: – Ширину ковоза планирати у односу на очекивана возила која ће се њоме кретати, али не ужу од 6.0m за двосмерно кретање возила, односно 3.5m ако је у питању једносмерно кретање возила. – Елементе ситуационог плана планирати у складу са прописима, тако да омогуће несметани пролаз и окретање интервентних возила. – Коловозну конструкцију димензионисати у односу на очекивано возило. – Одводњавање саобраћајних површина вршити слободним падом. – Површине за кретање пешака планирати са минималном ширином од 1.5m. – Потребе за паркирањем решавати на отвореним паркинг местима, све у оквиру припадајуће парцеле.

	<ul style="list-style-type: none"> – Потребан број паркинг места се одређује на основу норматива за: <ul style="list-style-type: none"> – Хотел: 1ПМ на 2-10 кревета хотела у зависности од категорије; – Установе културе: 1 ПМ на 60m² БРГП; – Трговина: 1ПМ на 50m² продајног простора трговинских садржаја; i – Администрација или пословање: 1ПМ на 60m² НГП административног или пословног простора. – Угоститељство: 1ПМ на 2 постављена стола са 4 столице угоститељског објекта.
архитектонско обликовање	<ul style="list-style-type: none"> – Архитектонске форме и примењени материјал треба да буде примерена намени, значају локације и окружењу. – Употребити квалитетне грађевинске материјале. – Уколико се планира објекат хотела већих капацитета, обликовати га као јединствен објекат или као скуп функционално повезаних објеката, постављених унутар дефинисаних грађевинских линија.
услови за оградавање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> – Парцелу/парцеле је дозвољено оградити живом зеленом оградом максималне висине 1.0m.
минимални степен опремљености комуналном инфраструктуром	<ul style="list-style-type: none"> – Нови објекат мора имати прикључак на водоводну и канализациону мрежу, електричну енергију, телекомуникациону мрежу, гасоводну мрежу или други алтернативни извор енергије.
инжењерскогеолошки услови	<ul style="list-style-type: none"> – Зона КЗ припада инжењерскогеолошком рејону ИА3 који је окарактерисан као условно повољан за урбанизацију. Коришћење терена у сврхе урбанизације захтева обарање нивоа подземне воде која се јавља у овим седиментима. – Ниво подземне воде се налази на дубини мањој од 2m па темељне конструкције објеката треба штитити одговарајућим мерама. – Ископе дубље од 1m треба подграђивати и предвидети мере за одстрањивање утицаја подземне воде. – За сваки новопланирани објекат неопходно је урадити детаљна геолошка истраживања а све у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“ бр. 101/15).

3.3. ОСТАЛЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Остале зелене површине су планиране на подручју неизграђених и постојећих пољопривредних површина у оквиру грађевинског подручја. Остале зелене површине су зелене површине за које није утврђен јавни интерес.

На подручјима планираним за остале зелене површине, у делу непосредно уз површине планиране за комерцијалне делатности, дозвољено је формирање спортских комплекса **(ОЗ.1)** применом следећих правила:

- минимална површина парцеле је 0.18ha, а минимални ширина фронта према улици Николе Пашића износи 30m;
- дозвољено је формирање отворених спортских терена (кошарка, одбојка, фудбал, рукомет, мини голф, стрелиште), на травнатој подлози и/или засторима;
- дозвољено је подизање свлачионице (приземни објекат), максималне површине 100m²;
- потребно је обезбедити минимално 60% зелених површина у директном контакту са тлом;
- обезбедити прикључак на инфраструктурну мрежу; и
- потребна израда урбанистичког пројекта.

Преостале остале зелене површине (**03.2**) планиране су за успостављање органске производње хране (без употребе вештачки синтетизованих материја), на отвореном, која се гајила у периоду винчанске културе. Такође, дозвољено је подизање шума, узгајање биља за производњу биогорива и формирање баштенских колонија.

Баштенска колонија представља комплекс кога чини скуп малих обрадивих површина повезан стазама и заједничка површина инфраструктурно опремљена. Приликом оснивања и уређења баштенске колоније треба поштовати следећа правила:

- минимална величина јединице обрадиве површине је 50m², а намењена је органском гајењу поврћа, воћа и цвећа;
- у оквиру сваке јединице обрадиве површине дозвољено је подизање монтажних кућица потпуно сведене типске форме (које могу да омогуће повремене боравак у време одмора), сеника или настрешница, односно градња приземних објеката за које није потребна грађевинска дозвола у складу са чланом 144. Закона о планирању и изградњи („Сл.гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14 и 145/14), максималне површине до 10m² у основи;
- у зависности од величине, комплекс треба организовати тако да постоји пешачки приступ свакој појединачној обрадивој јединици;
- обезбедити основну инфраструктуру до заједничког простора за све кориснике, и то: систем за снабдевање водом и одводњавање, прикључак за канализацију и заједнички санитарни чвор, прилаз за путничка возила са паркинг простором димензионисаним према величини колоније;
- заједнички простор треба да садржи заједнички простор за седење и пикник, кућицу за материјал, хидрант или бунар, заједнички санитарни чвор, место за одпатке, место за прање воћа и поврћа, а може садржати и расадник, огледну башту, пољану за игру;
- комплекс треба оградити дрвеном оградом, а унутрашњим ободом комплекса треба подићи заштитни зелени појас, превходно према саобраћајницама; и
- зелене површине у оквиру баштенских колонија треба да износе 50% од бруто површине под баштама.

Баштенске колоније могу да се издају у закуп заинтересованим лицима/породицама у циљу органске производње.

4. БИЛАНСИ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА

број блока	зона/намена	намена	површина зоне m ²	индекс заузетости Из (ПГР)	спратност	БРГП становања m ²	БРГП делатности m ²	БРГП укупно m ²	број станова	број становника	број запослених
1	J9.1	археолошко налазиште	56211	0,1	П+1		11242	11242			75
2	J9.2	археолошко налазиште	18600	0,1	П+1+Пк/Пс		4836	4836			32
	K.3	комерцијалне делатности	5314	0,6	П+1+Пк/Пс		8290	8290			55
3	C4.1	становање	47658	0,4	П+1+Пк/Пс	31721		31721	211	613	
	C4.1*	становање	51649	0,4	П+1+Пк/Пс				48	144	
4	C4.1*	становање	26217	0,4	П+1+Пк/Пс				20	60	
	C4.1*	становање	25543	0,4	П+1+Пк/Пс				26	78	
5	C4.1	становање	22774	0,4	П+1+Пк/Пс	15158		15158	101	293	
	J12.1	резервисана јавна	4832		П+1						
	J12.2	резервисана јавна	3041		П+1						
6	C4.1*	становање	17068	0,4	П+1+Пк/Пс				17	51	
	C4.1	становање	46120	0,4	П+1+Пк/Пс	30697		30697	205	593	
7	C4.1*	становање	15868	0,4	П+1+Пк/Пс				22	66	
	C4.1	становање	42883	0,4	П+1+Пк/Пс	28543		28543	190	552	
8	C4.1*	становање	28565	0,4	П+1+Пк/Пс				28	84	
укупно			630630					130488	868	2535	162

4.0 МЕРЕ ЗАШТИТЕ

4.1. ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

4.1.1. Опште и посебне мере заштите

I. Општа начела, критеријуми, циљеви и задаци развоја, уређења и заштите подручја археолошког налазишта Бело брдо, условљени су законом и међународним начелима, критеријумима и циљевима очувања, заштите, ревитализације и културолошког коришћења непокретних културних добара од изузетног значаја, проглашених Одлуком о утврђивању непокретних културних добара од изузетног значаја за Републику Србију.

Опште мере заштите и услови чувања, одржавања и коришћења археолошког налазишта су:

- очување, истраживања, заштита, презентација и коришћење у функцији науке, едукације, презентације јавности и туризма, главни су циљеви на подручју археолошког налазишта, са третманом археолошког налазишта интегрално са простором на коме се налази;
- установљивање степена или зона са режимима заштите, ради онемогућавања неконтролисане изградње, непримерене реконструкције и изградње објеката, који могу трајно да деградирају интегритет културног добра и његовог окружења;
- наставак научних археолошких истраживања уз примену савремене методологије ископавања и документовање, која ће објединити заштиту археолошког налазишта и тиме бити стављена у функцију презентације;
- укључивање вредности и функција археолошког налазишта, као развојних потенцијала и економских добара у савремени, одрживи развој становништва и активности;
- популаризација заштите археолошког налазишта и развијање националне и локалне културолошке свести о значају археолошког налазишта, његове заштите и презентације;
- заснивање заштите и презентације археолошког налазишта на интегралном и континуалном просторном и урбанистичком планирању;
- забрањује се раскопавање, рушење, ископавање и вршење било каквих радова који могу нарушити својства непокретног културног добра;
- забрањује се изградња индустријских објеката, индустријске инфраструктуре, и других објеката који могу нарушити културно-историјски пејзаж или променити услове коришћења простора;
- забрањује се коришћење или употреба непокретног културног добра у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења;
- забрањује се отварање каменолома и извођење земљаних и других радова којима се мења морфологија терена и мења пејзаж на читавом подручју Просторног плана;
- ако се приликом пољопривредних или других радова наиђе на материјалне остатке - добра која уживају претходну заштиту према Закону о културним добрима - морају се радови прекинути и о томе обавестити надлежни завод за заштиту споменика културе. Ова добра се не смеју оштети или уништити. После валоризације таквог добра може се предложити измена режима на тој и околним парцелама;
- неопходно је обавити даљу евиденцију, валоризацију, заштиту кроз даља истраживања, израду програма и техничке документације за конзервацију, ревитализацију и презентацију; и
- предвидети уклањање нелегално подигнутих објеката који угрожавају суштински квалитет културно-историјског наслеђа и његовог непосредног природног окружења. Објекти подигнути без грађевинске дозволе на подручју археолошког налазишта и његове заштићене околине не могу бити предмет легализације.

II Посебне мере заштите, чувања, одржавања и коришћења обухватају археолошко налазиште и његову заштићену околину. Мере заштите су засноване на Студији истраживања, заштите и

презентације археолошког налазишта Бело брдо у Винчи, која је израђена у Републичком заводу за заштиту споменика културе - Београд у 2016. години.

Посебне мере заштите, чувања, одржавања и коришћења су:

- утврђивање планских зона или степена заштите, са својим режимима. Археолошко налазиште би припадало I степену, а заштићена околина II степену, што просторно одговара Одлуци Владе Републике Србије о утврђивању налазишта Бело брдо у Винчи за археолошко налазиште којом је проширена зона заштите и заштићена околина ("Сл. гласник РС", бр. 71/2009). У III степену заштите би био простор на коме се простире локалитет, што је археолошким истраживањима потврђено;
- у I степену заштите, односно на подручју археолошког налазишта, простор се третира као Археолошки парк и забрањује се било каква изградња нових објеката, осим објеката у функцији истраживања, заштите и презентације налазишта и санације терена и изградње инфраструктуре. Централни објект археолошког налазишта и парка је објект у коме су презентовани покретни налази, у коме су сале за презентације, депо, канцеларије и други простори за рад истраживача и кустоса. Објекти-експонати за презентацију су покретни или привремени објекти и објекти од лаких материјала који служе за презентацију живота у неолиту. Експонати се могу постављати на целој површини археолошког налазишта и на платоу између обалоутврде и вертикалних профила налазишта, према условима који се утврђују у Републичком заводу за заштиту споменика културе - Београд.
- у II степену заштите, односно на простору заштићене околине, није дозвољена изградња, доградња или проширивање објеката, али је дозвољена изградња инфраструктуре и одржавање постојећих објеката, које се врши под условима који се утврђују по сваком појединачном захтеву у Републичком заводу за заштиту споменика културе, сходно законској процедури. Тежња је да и простор заштићене околине буде део археолошког парка или еко-музеја, у коме ће се, кроз инклузивни приступ с једне стране омогућити повратак прошлости онима којима заиста припада, а с друге стране имплементирати вредности наслеђа у савремено друштво. У заштићеној околини непокретног културног добра, при свакој врсти земљаних радова, обавезна су претходна истраживања завода за заштиту споменика културе, коме се ова истраживања морају омогућити;
- у III степену заштите, односно на простору на коме је потврђено постојање налазишта, дозвољени су адаптација, санација или изградња објеката, изградња инфраструктуре, техничко одржавање објеката, извођење земљаних радова, пошумљавање простора, а врши се под условима који се утврђују по сваком појединачном захтеву у заводу за заштиту споменика културе сходно законској процедури. Уређењем законских оквира рада и одговарајућом адаптацијом објеката, локална заједница може да буде укључена у туристичку промоцију локалних производа, угоститељску делатност, туристичко-смештајне објекте мањег обима, употпуњавајући активности посетилаца повезујући их са природним и другим културним садржајима у регији;
- централни објект археолошког налазишта (музејска зграда или центар за истраживање неолита) се предвиђа на парцели 2023/2 КО Винча, са могућношћу фазне градње, после обављених археолошких истраживања са ископом до првобитне коте терена на ~77,00 мнм (кота приземља). Упоредо са истраживањима потребно је да се санира клизиште у делу парцеле на коме се изводе радови и формира простор за објект. Превиђено је да свака фаза ископа, а затим и објекта има димензије 12x36 метара, односно око 430 м² у основи, а укупна површина основе је око 1300 м², са могућношћу ширења објекта ка северу, према резултатима археолошких истраживања, уз истовремену санацију клизишта. Такође је могуће да се део садржаја централног објекта прошири ка обалоутврди - улазни део, настрешнице за повремене поставке и слично. Спратност објекта је две етаже, што зависи од налаза, који могу бити сачувани на висини на којој су нађени и тако презентовани. Кров објекта не прелази коту садашњег терена (~86,00 мнм), уз могућност надвишења само за једну етажу, ради повезивања са деловима налазишта који се представљају *in situ*. Прилаз централном објекту археолошког налазишта је са простора обалоутврде и насутог платоа између обалоутврде и вертикалних профила;
- централни објект археолошког налазишта би требало да садржи: салу за скупове и предавања, мање сале за рад по групама, кабинете за индивидуални рад, библиотеку, канцеларије за рад кустоса текући рад археолошког центра, конзерваторско-радионички блок који обезбеђује

- прихватање налаза са терена и обраду, радионице и лабораторије, архиве и депое за архивске и документационе материјале;
- надстрешнице које штите делове археолошког налазишта од атмосферичке, током археолошких истраживања или трајно, могу бити грађене на површини археолошког налазишта према условима службе заштите;
 - простор и плато између Дунава и археолошког налазишта, са обалоутврдом, може да се користи само у функцији презентације археолошког налазишта, као простор за излагање експоната - реплика праисторијских кућа, за сталну или повремену поставку реконструкције неолитског живота, за популаризацију неолитске културне баштине и слично. Други садржаји на овом простору, који нису у функцији презентације археолошког налазишта, нису дозвољени. Плато између обалоутврде и вертикалних профила треба посматрати као интегрални простор са археолошким налазиштем, у смислу јединствене презентације неолитске културе;
 - изградити обалоутврду према условима заштите од високе воде, с тим да се простор између обалоутврде и вертикалних профила налазишта предвиди за насипање највише до коте 77,00mnm, што је кота првобитног терена. Обалоутврду продужити на југ до ушћа Болечице;
 - прилаз археолошком налазишту за посетиоце је улицом Николе Пашића и даље преко заравњеног простора између обалоутврде и вертикалних профила налазишта (парцела 2691/7 КО Винча). Овај прилаз може служити само за интервентни саобраћај и снабдевање археолошког налазишта;
 - потребно је омогућити и колски прилаз, односно колску приступну комуникацију простору археолошког налазишта, са постојећих колских саобраћајница - улице Бело брдо и/или Винчанска);
 - простор за паркирање може бити јужно од изласка улице Николе Пашића на обалоутврду, где би на простору, проширеном будућом обалоутврдом, био паркинг за аутомобиле и аутобусе посетилаца. Могуће је да овај простор остане у денivelацији после изградње обалоутврде на потребној коти;
 - у делу јужно до улице Николе Пашића, може бити локација пристана за туристичке бродове. Локација северно од улице Николе Пашића није повољна јер спречава визуре са налазишта ка Дунаву и обрнуто;
 - простор на ушћу Болечице у Дунав може бити намењен за угоститељство, смештај стационарних туриста, рекреацију, спортске активности или забавне садржаје; и
 - зелене површине у приобаљу и остале зелене површине треба уредити за спортско рекреативне садржаје, шетне и бицикличке стазе, које ће овај простор повезати преко скеле на Дунаву са Старчевом и бицикличком рутом Еуро Вело 6, односно дуж Болечице са планинарским стазама које воде на Авалу.

4.2. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

На подручју археолошког налазишта Бело брдо потребно је очувати квалитетну дрвенасту вегетацију, трајно, или до момента планираних систематских ископавања у циљу истраживања, када је дозвољено уклонити постојећа стабла. Није дозвољена садња нових дрвенатих врста, као ни жбунастих врста чији корен се развија у дубину више од 30cm. Садња дрвенатих врста (пошумљавање, озелењавање, воћњаци) дозвољена је на простору који је археолошки истражен у потпуности.

На делу активног клизишта сачувати постојећу вегетацију до момента санирања клизишта, а након тога површину озеленити врстама и на начин како је прописано у пројекту санације клизишта.

4.3. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

За предметни план урађена је Стратешка процена утицаја плана на животну средину, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене археолошког налазишта Бело брдо на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.21/2017).

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04,88/10).

У циљу спречавања, односно смањења утицаја постојећих и планираних садржаја на чиниоце животне средине, потребно је уважити следеће мере и услове:

- извршити анализу геолошко-геотехничких и хидрогеолошких карактеристика терена на планском простору, у складу са одредбама Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“, број 101/15), а у циљу утврђивања адекватних услова будуће изградње и уређења простора;
- пре будуће изградње и уређења простора, а након демонтаже и уклањања постојећих објеката, извршити испитивање загађености земљишта;
- извршити санацију, односно ремедијацију наведеног простора, у складу са одредбама Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, број 135/04, 36/09, 72/09 и 43/11-Уставни суд), а на основу Пројекта санације и ремедијације, на који је прибављена сагласност надлежног министарства, у случају да се испитивањем загађености земљишта утврди његова контаминираност; и
- уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералолошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно члану 99. Закона о заштити природе ("Служ. гласник РС", бр. 36/09) извођач је дужан да обавести надлежна министарства и предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Обезбедити спречавање, односно смањење утицаја планираних садржаја на чиниоце животне средине, као и непосредну околину, кроз мере:

Заштита вода и земљишта

- планиране објекте прикључити на комуналну инфраструктуру (водовод и канализацију);
- обезбедити потпуни контролисани прихват зауљених атмосферских и отпадних вода са свих манипулативних површина, интерних саобраћајница и паркинга, њихов предtretман у сепаратору масти и уља, којим се обезбеђује да њихов квалитет задовољава критеријуме прописане одредбама Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- није дозвољено упуштање санитарних отпадних вода (из објеката и пловила), зауљених атмосферских вода (са саобраћајних и манипулативних површина) и технолошких отпадних вода у реку Дунав без претходног пречишћавања до квалитета вода класе II; и
- манипулативне површине, сервисне/приступне саобраћајнице и отворени паркинзи морају бити изграђени од водонепропусних материјала отпорних на нафту и нафтне деривате и са ивичњацима којима се спречава одливање воде на околну земљиште приликом њиховог одржавања или за време падавина.

Заштите ваздуха

- централизованим начином загревања планираних објеката;
- планирањем и пројектовањем објеката као слободностојећих, како би се обезбедило проветравање предметног простора, али и простора у залеђу,
- формирањем дрвореда дуж постојећих и планираних саобраћајница;
- засену паркинг места садњом дрворедних садница високих лишћара; и
- реализацијом планираних зелених коридора и заштитних зелених појасева.

Заштите од буке

Подразумевају примену техничких услова и мера звучне заштите којима ће се бука у планираним објектима, а нарочито објектима намењеним становању и јавним објектима (школе и дечије установе), свести на дозвољени ниво, а у складу са Техничким условима за пројектовање и грађење зграда (Акустика у зградарству) СРПС У.Ј6.201:1990.

Управљања отпадом

Вршиће се у складу са законом којим је уређено управљање отпадом и другим важећим прописима из ове области и/или Локалним планом управљања отпадом града Београда 2011-2020. („Сл. лист града Београда“, број 28/11), и то:

- обезбедити сакупљање, разврставање, привремено складиштење и испоруку отпадних материја које имају карактеристике штетних и опасних материја (отпада из сепаратора масти и уља, отпада насталог пречишћавањем отпадних вода које настају одржавањем и чишћењем простора у коме се врши припрема намирница и сл.);
- обезбедити сакупљање и привремено складиштење амбалажног отпада; и
- обезбедити одговарајући број подземних контејнера за одлагање неопасног комуналног отпада као и одговарајући број и врсту (тип) контејнера за одлагање рециклабилног отпада – папир, стакло, лименке, ПВЦ боце и сл..

Обухват Просторног плана се налази у зони најмањих ефеката токсичног облака амонијака од дејства севесо комплекса вишег реда ХИП "Азотара" д.о.о. Панчево, и у случају најгорег могућег сценарија удеса у складу са условима бр. (532-02-00101/2017-02 од 31.07.2017) надлежног Министарства заштите животне средине потребно је:

- услед токсичних ефеката хемијског удеса на обухвату односног Плана, да органи КО Винча, а пре изградње било којих нових објеката стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, у обухвату достављеног Плана, израде екстерни План заштите од удеса, који је саставни део Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, сходно Закону о ванредним ситуацијама.

Обезбедити *ефикасно коришћење енергије*, узимајући у обзир микроклиматске услове локације, намену, положај и оријентацију планираних и постојећих објеката (који се задржавају), као и могућност коришћења обновљивих извора енергије, а кроз:

- правилно обликовање објеката, при чему треба избегавати превелику разуђеност истих;
- коришћење фотонапонских соларних ћелија и соларних колектора на кровним површинама и одговарајућим вертикалним фасадама; и
- правилан одабир вегетације, а у циљу смањења негативних ефеката директног и индиректног сунчевог зрачења на објекте, као и негативног утицаја ветра.

У оквиру стамбених и комерцијалних зона није дозвољена изградња:

- складишта секундарних сировина, складишта за отпадне материје, стара возила и сл., као и складиштење отровних и опасних материја;
- изградња или било каква промена у простору која би могла да наруши стање чинилаца животне средине у окружењу, основне услове живљења суседа или сигурност суседних објеката;
- објеката који својом делатношћу могу бити значајни извори загађења животне средине, или генерисати буку преко нормираних граница; и
- у оквиру зона планираних за комерцијалне делатности нису дозвољене делатности које захтевају уређаје за предtretман технолошких отпадних вода, пречишћавање отпадних гасова, посебне мере заштите од хемијских удеса, и које генеришу опасан отпад.

При извођењу и реализацији садржаја путничког пристаништа потребно је применити следеће мере заштите;

- извођење радова на изградњи објеката/површина, који могу бити угрожени појавом високих вода, изводити у периоду малих вода;
- дефинисати мере за регулисање водног режима у случају појаве великих вода током извођења радова;
- забрану одлагања ископаног материјала у корито и на обалу реке Дунав, којим се може утицати на промену тока и водостај истих;
- забрану обављања сервиса машина и складиштење нафте и нафтних деривата на градилишту;

- снабдевање машина нафтом и нафтним дериватима обављати на посебно опремљеним површинама, а у случају да дође до изливања уља и горива у земљиште и воде, извођач је у обавези да прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине;
- грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току изградње сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену локацију, односно обезбедити рециклажу преко правног лица које има дозволу за управљање овом врстом отпада;
- у току коришећења објекта адекватно сакупљати све врсте отпада и правилно их одлагати;
- отпадне воде правилно сакупити, пречистити и вршити праћење квалитета и количине отпадне воде у складу са одредбама Закона о водама („Сл. гласник РС“, број 30/10 и 93/12), Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, број 67/11, 48/12 и 1/16) и Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, број 33/16);
- у случају загађења вода адекватно реаговати на основу Плана заштите у случају удеса и санирати сва удесна загађења и последице; и
- пристаниште треба да садржи адекватну опрему којом се спрачавају евентуална загађења у току редовог рада као и у случају загађења.

У циљу заштите од нејонизујућег зрачења није дозвољено планирање и постављање уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима: болница, породилишта, дечјих вртића, школа и простора дечјих игралишта.

Минимална потребна удаљеност базних станица мобилне телефоније од објекта болница, породилишта, дечјих вртића, школа и простора дечјих игралишта, односно ивице парцеле дечјег вртића и дечјих игралишта, не може бити мања од 50m.

Антенски системи базних станица мобилне телефоније у зонама повећане осетљивости, могу се постављати на стамбеним и другим објектима на антенским стубовима под условом да:

- висинска разлика између базе антене и тла износи најмање 15m;
- удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу износи најмање 30m;
- удаљеност антенског система базне станице и стамбених објекта у окружењу може бити мања од 30m, искључиво када је висинска разлика између базне антене и кровне површине објекта у окружењу износи најмање 10m.

При избору локације за постављање антенских система базних станица мобилне телефоније узети у обзир следеће:

- могућност постављања антенских система на постојећим антенским стубовима других оператера, грађевинама попут димњака топлана, водоторњева, стубова са рефлекторима, телевизијских стубова и сл.; и
- неопходност поштовања постојећих природних обележја локација и пејзажа, избегавати просторе излетишта, заштићена природна добра, заштићене културно-историјске целине, парковске површине и сл..

4.4. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ И ДРУГИХ ВЕЋИХ НЕПОГОДА И УСЛОВИ ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

4.4.1. Урбанистичке мере за заштиту од елементарних непогода

Ради заштите од земљотреса, предметне објекте пројектовати у складу са :

- Правилником о техничким нормативима за изградњу објекта високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90). Све прорачуне сеизмичке стабилности заснивати на посебно изграђеним подацима микросеизмичке реонизације; и

- Правилником о привременим техничким нормативима за изградњу објеката који не спадају у високоградњу у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 39/64).

4.4.2. Инжењерскогеолошка рејонизација терена

Инжењерскогеолошка рејонизација терена, као вид вредновања простора према употребљивости, првенствено за урбанистичке намене, извршена је синтезом следећих најбитнијих података о терену:

- рељеф;
- геолошка грађа (састав, старост) стенских маса;
- физичка и механичка својства стенских маса (идентификационо-класификациона својства, деформабилност, чврстоћа);
- хидрогеолошки услови (хидрогеолошке функције и водопропусност стенских маса); и
- савремени геодинамички процеси и појаве.

Према инжењерскогеолошкој рејонизацији дефинисаној за потребе ПГР-а Београда истражни простор припада Региону А који обухвата побрђа између Саве и Дунава, односно инжењерскогеолошким рејонима **IIA2**, **IIA3**, **IIIA4** и **IVA5**.

II Условно повољни терени:

РЕЈОН IIA2 - условно повољан терен за урбанизацију. Инжењерскогеолошка својства ових терена условљавају извесна ограничења при урбанизацији простора.

Обухвата терене блажег и релативно уједначеног нагиба 5 - 10°, локално до 15°. Површина терена покривена је квартарним наслагама као што су лесолики делувијум, делувијалне прашинасто-песковите глине као и прашинасто-песковити седименти речних тераса. Подину квартарним седиментима чини миоценски лапоровито-песковити комплекс. Ниво подземне воде осматран на долинским странама налази се на дубини од 4-7m.

У оквиру овог рејона миоценски комплекс се јавља и на површини терена, у уским зонама, где је квартарни покривач мале дебљине. На овим деловима терена издан подземне воде формира се у контактним зонама квартарних и миоценских лапоровитих седимената, и дубине је скоро при површини терена 1,0 - 1,5m, или пак засићује терен до површине где се формирају локална сезонска забарења.

У природним условима терени рејона IIA2 су стабилни. Оцењени су као условно повољни за урбанизацију уз уважавање одређених услова и препорука:

Објекти

Изградња објеката високоградње захтева прилагођавање објеката нагибу падине. С обзиром да ће у зони садејства објеката и природне средине бити ангажоване контактне зоне квартарних и терцијарних седимената, неопходно је превентивним геотехничким мерама обезбедити стабилност ископа и природних падина, контролисано дренарање подземних вода као и избор адекватног начина фундарања са прописаним редоследом и динамиком изградње. При уређењу терена неопходно је предвидети прихватање свих површинских и подземних вода и њихово контролисано одвођење до реципијената. Материјал из ископа селективно користити за затварање ископа и нивелацију терена.

Саобраћајнице

Потребно је уклањање хумусног слоја мин 0.5-0.7m, а подтло треба обрадити према техничким условима за саобраћајнице. Обезбедити риголе за прикупљање воде и обезбедити брзо одводњавање воде са саобраћајница.

Насип за саобраћајнице и паркинг просторе могуће је изводити од материјала из ископа уколико по својим карактеристикама испуњавају критеријуме дефинисане техничким условима за ту врсту радова.

Уколико се саобраћајнице изводе у засеку или усеку, нагибе усецања прилагодити карактеристикама литолошких средина тако да обезбеде прописану вредност фактора сигурности за ову врсту радова. Контактне зоне са могућом појавом подземних вода треба обезбедити уз конструктивну заштиту и контролисано одводњавање. Лица косина хумизирати.

Инфраструктура

Ископе за објекте инфраструктуре паралелне изохипсама треба избегавати. Уколико се изводе морају се прописати и стриктни услови извођења са дефинисаним редоследом, динамиком и заштитом како би се очувала природна стабилност терена.

Вертикални ископи преко 1,5m дубине морају се обезбедити од обрушавања и прилива воде. Изводити их уз заштиту подграђивањем и разупирањем. Водове поставити на тампоне од збијеног песка или шљунка. Везе између колектора и објеката морају бити флексибилне и са већим бројем ревизионих шаhti како би се могло интервенисати у случају хаварија услед деформација тла.

РЕЈОН ИАЗ – условно повољан терен за урбанизацију. Инжењерскогеолошка својства ових терена условљавају извесна ограничења при урбанизацији простора. Инжењерскогеолошки услови захтевеју примену одређених геотехничких мелиоративних мера, као што су регулисање водотока, насипање, израда дренажних система, разних врста побољшања тла, избор адекватног начина фундарања.

Овом рејону припада алувијон Болечице. Површински делови терена су изграђени од алувијално-пролувијалних седимената представљених претежно прашинасто-песковитим седиментима са ређим прослојцима и сочивима муља, местимично са нагомилањима шљунковите фракције, који леже преко седимената сарматске старости. Ниво подземне воде се налази на дубини мањој од 2m.

Алувијално-пролувијални седименти се, према физичко-механичким својствима, могу користити као подлога за ослањање грађевинских конструкција. Коришћење терена у сврхе урбанизације захтева обарање нивоа подземне воде која се јавља у овим седиментима.

Објекти

Темељне конструкције објеката високоградње и саобраћаја треба штитити одговарајућим мерама од подземне воде (извођењем дренажних система и потпорних конструкција), посебно на теренима нагиба 3-5°. Планиране објекте могуће је фундаментирати директно или на шиповима. Код објеката високоградње могућа су неравномерна слегања због денивелације терена као и због разлике у дебљини седимената. Ово се може избећи прилагођавањем дубине фундарања, израдом тампона, избором конструкције и сл. Ископе дубље од 1,0m треба подграђивати и предвидети мере за одстрањивање утицаја подземне воде. Висок ниво подземне воде из ископа обарати муљним пумпама из дренажних јама или игло филтерима.

Саобраћајнице

Потребно је уклањање хумусног слоја мин 0.5-0.7m, а подтло треба обрадити према техничким условима за саобраћајнице. Обезбедити риголе за прикупљање воде и обезбедити брзо одводњавање воде са саобраћајница. Насип за саобраћајнице и паркинг просторе могуће је изводити од материјала из ископа уколико по својим карактеристикама испуњавају критеријуме дефинисане техничким условима за ту врсту радова.

Инфраструктура

Код објеката инфраструктуре услови за водоводну мрежу су врло неуједначени и неповољни на целом простору из разлога високог нивоа подземне воде. Изградња пратећих објеката инфраструктуре, у виду ревизионих шаhti изводиће се у конкретним условима побољшања темељног тла, у зависности од оптерећења, односно напона на темељној спојници. Обично су то објекти малих габаритних оптерећења и темељење се може изводити на свим типовима директних темеља.

Посебни услови за израду телекомуникационе и електро-мреже нису неопходни, јер се каблови постављају директно у тло, на kotaма које нису условљене карактеристикама тла. У сваком случају, каблове напонске мреже постављати изван нивоа подземних вода и испод зоне замрзавања (0,8m) а небитно је да ли су у хумизираним слоју или основном тлу.

III Неповољни терени:

РЕЈОН IIIA4 – неповољан терен за урбанизацију. Инжењерскогеолошке карактеристике ових терена у природним условима су ограничавајући фактор. Овим рејоном обухваћена су евидентирана умирена клизишта и потенцијално нестабилне падине које су у стању граничне равнотеже у природним условима. Нагиб ових терена је 5-10°, локално и већи. Изграђени су од површинског кварталног покривача. Подину кварталним седиментима чини миоценски комплекс. Ниво подземне воде је на дубини од 2 до 7m.

Објекти

Стихијска урбанизација делова овог рејона може погоршати стање стабилности. Неконтролисана техногена активност, као што је извођење отворених и незаштићених ископа, неконтролисано насипање терена, хаварије водоводне мреже, упуштање техничких и комуналних вода у терен, може довести до покретања нестабилних падина, реактивирања умираних или активирања нових клизишта.

У урбанизованим деловима нестабилних падина и умираних клизишта неопходна је израда кишно-канализационе мреже и затварање свих сенгрупа и бунара како би се спречило перманентно натапање терена техничким водама. На овим просторима препоручује се планска изградња објеката положајем и системом фундирања који ће имати позитивне ефекте на стабилност већ рањивог терена. Сваки отворени ископ без адекватне заштите може имати за последицу нова клижења, па је неопходна заштита падина и објеката на њој.

Урбанизација у оквиру овог рејона изискује сложене мелиоративно-санационе захвате, потпорне конструкције, дренажне системе и др..

Саобраћајнице

С обзиром на морфолошку разуђеност терена и оцењену стабилност, саобраћајне површине планирати тако да се терен на падини што мање засеца или насипа. Уколико је то потребно морају се предвидети одговарајуће мелиоративне мере и потпорне конструкције како би се очувала тренутна стабилност терена.

На саобраћајницама обезбедити риголе и адекватне падове како би се све површинске воде контролисано одводиле и што мање упуштале у терен. Денивелације у оквиру уређења терена >2 m, не решавају слободним косинама већ потпорним конструкцијама. Материјал из ископа може се селективно користити за изградњу нових насипа под условом да се провери његова подобност према дефинисаним техничким условима и захтевима за ту врсту радова.

Инфраструктура

Дубоке и дуге инфраструктурне ископе избегавати паралелно изохипсама, а уколико се изводе, морају се изводити уз одговарајуће мере заштите које би биле дефинисане посебним пројектом. Ископе изводити по могућству од најнижих ка вишим kotaма терена. Ровови се могу затварати материјалом из ископа уз претходно испитивање подобности сходно техничким условима. Затварање обављати у слојевима уз прописано збијање.

IV Изразито неповољни терени:

РЕЈОН IVA5 обухвата изразито неповољне терене за урбанизацију. Инжењерскогеолошке карактеристике ових терена у природним условима су изразито ограничавајући фактор. Овај рејон обухвата терене са појавом активних клизишта. Основу терена чини миоценски комплекс, преко којег

су исталожени квартарни делувијални и савремени седименти. Клижењем су захваћени квартарни покривач и зона физичко-хемијске измене лапоровито-глиновитог комплекса, као и део археолошког налазишта. Процењена или утврђена дубина клизања је од 5 до преко 10m, а у зависности од степена деградације и дубине физичко-хемијске измене стенске масе у подлози. Нивои подземне воде се налазе на различитим дубинама, често од површине терена, када воде из колувијалне масе дифузно истичу образујући забарења, па локално до дубине од 6-7m. Различити нивои подземних вода указују на појаву „лутајућих вода“ чије је кретање кроз клизну масу условљено степена издељености, испуцалости и растреситости стенских маса.

Препорука је, да се највећи делови простора у оквиру овог рејона користе као обрадиве, зелене и рекреативне површине са одржавањем заштитног - санационог зеленила уз примену одређених санационих мера.

Уколико делови терена овог рејона морају бити укључени за урбанизацију неопходно је кроз посебан процес истраживања и пројектовања ближе сагледати техно-економске услове изградње објеката. За реализацију објеката како високоградње тако и свих линијских објеката, саобраћајница и инфраструктурне мреже треба рачунати на обимне и сложене санационе мере. Сва засецања терена могу изазвати реактивирање и додатно интензивирање клизишта. Применом одговарајућих мера заштите падина, насипањем терена, изградом дренажа, прихватањем земљаних притисака потпорним конструкцијама, дијафрагмама и шиповима, могуће је извести санацију клизишта и тек након тога простор користити за урбанизацију. Могућа је изградња објеката мањег значаја уз брижљиву анализу уређења терена и планирања свих земљаних радова при изградњи. Свако планирање и изградња у овом рејону изискује изузетно детаљна и пажљива испитивања терена уз, по могућству, избегавања најкритичнијих зона за даљу урбанизацију.

Процесима активног клизања захваћена је и локација Археолошког налазишта "Бело брдо". Предметно клизиште је, према информацијама староседелаца, настало још пре Другог светског рата. У том периоду Дунав је имао директно разарачко дејство на предметну локацију. За формирање овог клизишта најважнију улогу је имао процес речне ерозије и суфозија, као и антропогени утицај. У садашњим условима клизиште има све морфолошке елементе клизишта осим ножице која је еродована и сада је завршетак клизишта у виду вертикалног одсека као и остали део предметне локације.

На основу спроведених инжењерскогеолошких истраживања терена можемо закључити да је на Археолошком налазишту "Вело брдо" у Винчи потребно извести адекватне санационе мере како би се осигурала његова стабилност у садашњим условима и у условима било које фазе ископавања. Која врста санационих мера ће се применити и на који начин ће се спровести санација предметне локације треба дефинисати у Пројекту санације. Препорука је да се за израду Пројекта санације ангажује Пројектант статичар који има искуства на решавању овакве специфичне проблематике.

За сваки новопланирани објекат неопходно је урадити детаљна геолошка истраживања а све у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“ бр. 101/15).

4.4.3. Урбанистичке мере заштите од пожара

У току пројектовања и извођења радова на изградњи објеката применити мере заштите од пожара у складу са одредбама Закона о заштити од пожара (Сл.гласник РС бр. 111/2009 и бр. 20/2015) и правилницима и стандардима који ближе регулишу изградњу објеката.

Објектима мора бити обезбеђен приступни пут за ватрогасна возила, сходно Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређење платоа за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара ("Сл. лист СРЈ", бр.8/95) и других техничких прописа и стандарда за такву врсту објеката.

Капацитет водоводне мреже мора да обезбеђује довољне количине воде за гашење пожара (иницијално гашење), како за хидрантску мрежу тако и за друге инсталације које користе воду за гашење пожара (спринклер, дренчер и др.).

С тога, објекти морају имати одговарајућу хидрантску мрежу, која се по протоку и притиску воде у мрежи планира и пројектује према Правилнику о техничким нормативима за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара ("Сл. лист СФРЈ", бр.30/91).

Такође, предвидети остале инсталације и системе заштите у складу са важећим законским и техничким прописима за категорију објеката планираних за изградњу:

- објекти морају бити реализовани и у складу са Правилником о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона ("Сл.лист СФРЈ", бр.53, 54/88 и 28/95) и Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења ("Сл.лист СРЈ", бр.11/96);
- систем вентилације и климатизације предвидети у складу са Правилником о техничким нормативима за вентилацију и климатизацију ("Сл.лист СФРЈ", бр.87/93);
- објекти морају бити реализовани у складу са Правилником о техничким нормативима за системе за одвођење дима и топлоте насталих у пожару("Сл. лист СФРЈ", бр.45/85);
- објекте реализовати у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности ("Сл.гласник РС", бр. 46/2013);
- гасификацију комплекса реализовати објекте у складу са Правилником о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница ("Сл.лист СФРЈ", бр.10/90), уз претходно прибављање одобрења локације за трасу гасовода и место мерно регулационе станице од стране Управе за заштиту и спасавање, сходно чл. 29 и 28 Закона о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима ("Сл. лист СРС", бр.44/77 и 45/84 и 18/89), Правилником о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 бара ("Сл.лист СРЈ", бр.20/92), Одлуком о условима и техничким нормативима за пројектовање и изградњу градског гасовода ("Сл. Лист града Београда" бр. 14/77), Правилником о техничким нормативима за унутрашње гасне инсталације ("Сл. лист СРЈ", бр.20/92 и 33/92), Правилником о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 бар (Сл. гласник РС бр. 86/2015) и Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима (Сл. гласник РС бр. 54/2015);
- предвидети поделу објеката у пожарне сегменте и секторе, поједине просторије посебно пожарно издвојити (технички блок, вентилационе коморе, електроенергетски блок, посебне специфичне просторије, просторије са стабилним инсталацијама за гашење пожара, магацине, администрацију и сл.);
- реализовати објекте у складу са техничким препорукама СРПС ТП 21;
- применити одредбе Правилника о техничким нормативима та пројектовање и извођење завршних радова у грађевинарству ("Сл. лист СФРЈ", бр.21/90); и
- уколико се предвиђа фазна изградња објеката обезбедити да свака фаза представља независну техно-економску целину.

У даљем поступку издавања локацијских услова за пројектовање и прикључење, у поступку израде Идејног решења за предметне објекте, потребно је прибавити Услове са аспекта мера заштите од пожара од стране надлежног органа Министарства, на основу којих ће се сагледати конкретна техничка решења, безбедносна растојања и др., у складу са Уредбом о локацијским условима ("Сл.гласник РС", бр.35/15 и 114/15).

У даљем поступку прибављања Услова са аспекта мера заштите од пожара и експлозија (израда идејних решења за објекте гасовода као и пројеката за извођење објеката), обавеза је да се прибаве Услови са аспекта мера заштите од пожара и експлозије од стране надлежног органа Министарства у складу са Уредбом о локацијским условима (Сл. гласник РС бр.35/2015), Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима (Сл. гласник РС бр. 54/2015), Законом о заштити од пожара (Сл. гласник РС бр. 111/09 и 20/15).

За планирану изградњу прибављени су Услови бр. 217-469/2017-09/8 од МУП-Управе за ванредне ситуације у Београду.

4.4.4. Мере енергетске ефикасности објекта

Појам унапређења енергетске ефикасности у зградарству подразумева континуирани и широк дијапазон активности које за крајњи циљ имају смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Последица смањења потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћења обновљивих извора енергије је редукција емисије гасова са ефектом стаклене баште, што доприноси заштити животне средине, смањењу глобалног загревања и одрживом развоју града.

У складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије² и Законом о енергетици РС³ неопходно је радити на подстицању градитеља и власника објекта да примене енергетски ефикасна решења и технологије у својим зградама, ради смањења текућих трошкова, тј. да унапреде енергетску ефикасност у зградарству чиме би се смањила потрошња свих врста енергије.

Потребно је применити концепте који су штедљиви, еколошки оправдани и економични по питању енергената, уколико се желе остварити циљеви попут енергетске продуктивности или енергетске градње као доприноса заштити животне средине и климатских услова.

Према Стратегији развоја енергетике Републике Србије до 2015. године⁴ основне циљеве у области представљају ефикасније коришћење сопствених потенцијала у производњи енергије, смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште и смањење увоза фосилних горива.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности у зградарству су: смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производња енергије.

Практична примена Директиве о енергетским карактеристикама зграда (EPBD Directive 2002/91/EC i EPBD Directive 2010/31/EU - recast), обавезујуће директиве за чланице Европске Уније, у Републици Србији започела је доношењем Закона о планирању и изградњи⁵ којим се уводи обавеза издавања Сертификата о енергетским својствима зграда (Енергетског пасоша), који је саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе⁶.

Доношењем Правилника о енергетској ефикасности зграда⁷ и Правилника о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда⁸, детаљније се уређује област поступка енергетске сертификације зграда у Републици Србији. Примена ових правилника је обавезна.

² Закон о ефикасном коришћењу енергије („Сл. гласник РС“, бр. 25/2013).

³ Закон о енергетици РС („Сл. гласник РС“, бр. 57/2011, 80/2011, 93/2012 и 124/2012).

⁴ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године („Сл. гласник РС“, бр. 44/2005).

⁵ Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13 и 98/13).

⁶ Појмовник Закона о планирању и изградњи (члан 2. тач.1.и 2.) дефинише појмове унапређења енергетске ефикасности и енергетска својства објекта; Чланом 4. Закона прописује се да сви објекти високоградње, у зависности од врсте и намене, морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Прописана енергетска својства утврђују се издавањем сертификата о енергетским својствима објекта који издаје овлашћена организација која испуњава прописане услове за издавање сертификата о енергетским својствима објекта (министар решењем утврђује које овлашћене организације испуњавају услове за издавање сертификата). Сертификат о енергетским својствима објекта чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

⁷ Правилник о енергетској ефикасности зграда („Сл. гласник РС“, бр. 61/2011).

⁸ Правилник о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда („Сл. гласник РС“, бр. 69/2012).

У складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда сви новопланирани објекти морају да задовољавају прописе везане за енергетску ефикасност објеката. Енергетска ефикасност зграде је остварена ако су обезбеђени минимални услови комфора садржани у Правилнику, а при томе потрошња енергије на годишњем нивоу не прелази дозвољене максималне вредности по m^2 .

Правилник о енергетској ефикасности зграда примењује се на:

- изградњу нових зграда;
- реконструкцију, доградњу, обнову, адаптацију, санацију и енергетску санацију постојећих зграда;
- реконструкцију, адаптацију, санацију, обнову и ревитализацију културних добара и зграда у њиховој заштићеној околини, са јасно одређеним границама катастарских парцела и културних добара и објеката у заштићеним подручјима, у складу са актом о заштити културних добара и условима органа, односно организације надлежне за послове заштите културних добара; и
- зграде или делове зграда које чине техничко-технолошку или функционалну целину.

Одредбе Правилника о енергетској ефикасности зграда не примењују се на:

- зграде за које се не издаје грађевинска дозвола;
- зграде које се граде на основу грађевинске дозволе за припремне радове; и
- зграде које се повремено користе током зимске и летње сезоне (мање од 25% времена трајања зимске односно летње сезоне).

Енергетска својства и начини израчунавања топлотних својстава утврђују се за стамбене зграде са једним станом; стамбене зграде са два или више станова; управне и пословне зграде; зграде намењене образовању и култури; зграде намењене здравству и социјалној заштити; зграде намењене туризму и угоститељству; зграде намењене спорту и рекреацији; зграде намењене трговини и услужним делатностима; зграде мешовите намене; и зграде за друге намене које користе енергију.

Сертификат о енергетским својствима зграда (енергетски пасош) морају имати све нове зграде, као и постојеће зграде које се реконструишу, адаптирају, санирају или енергетски санирају, осим зграда које су правилником изузете од обавезе енергетске сертификације.

Енергетска ефикасност се постиже коришћењем ефикасних система грејања, вентилације, климатизације, припреме топле воде и расвете, укључујући и коришћење отпадне топлоте и обновљивих извора енергије.

Битан енергетски параметар су облик и оријентација објекта који одређују његову меру изложености спољашњим климатским утицајима (температура, ветар, влага, осунчаност...). Избором одговарајућег облика, оријентације и положаја објекта, као и одговарајућим избором конструктивних и заштитних материјала, може се постићи енергетска повољност објекта.

При пројектовању и изградњи планираних објеката применити следеће мере енергетске ефикасности:

- максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње и употребе објеката;
- обратити пажњу на оријентацију и функционални концепт зграде у циљу коришћења природе и природних ресурса предметне локације, пре свега енергије сунца, ветра и околног зеленила;
- пројектовати топлотно зонирање зграде, односно груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура, нпр. помоћне просторије оријентисати према северу;
- у обликовању избегавати велику разуђеност објекта, јер разуђен објекат за разлику од компактног има веће губитке енергије, односно пројектовати облик зграде којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача зграде у односу на климатске факторе и намену зграде;
- потребно је обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем;

- оптимализовати величину прозора како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости;
- зеленилом и другим мерама заштитити делове објекта који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу;
- пројектовати "пете фасаде" објекта као зелене кровове када год је то могуће;
- приликом пројектовања планирати систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата, други грађевински отвори) тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- у зависности од намене објекта, предвидети одговарајућу термичку масу за постизање топлотног комфора у зимском и летњем периоду - повећати термичку инерцију објекта. Потребно је применити висок квалитет топлотне изолације целокупног термичког омотача (у складу са постојећим стандардима и прописима). Највеће допуштене вредности коефицијената пролаза топлоте U_{max} [W/(m²K)], елемената термичког омотача зграде, односно елемената између две суседне термичке зоне, садржане су у Табели 3.4.1.3 Правилника о енергетској ефикасности зграда;
- структуру и омотач објекта предвидети тако да се омогући максимално коришћење пасивних и активних соларних система;
- у случају коришћења падавина, подземних и отпадних вода за потребе заливања, спољне употребе, грејања и хлађења зграде, техничке просторије (резервоар и пумпно постројење) које се користе, уколико су укопане не урачунавају се у индекс заузетости парцеле;
- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације – енергију сунца, подземних вода, ветра и других применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора, топлотних пумпи и сл. Топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године. За производњу електричне енергије користити фотонапонске панеле у максималном обиму;
- при пројектовању термотехничких система потребно је предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- системе централног грејања потребно је пројектовати и изводити тако да буде омогућена централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела;
- водити рачуна и о економичној потрошњи свих облика енергије, било да су они обновљиви или необновљиви;
- користити грађевинске материјале из окружења;
- разврставати рециклабилни отпад ради даље прераде; и
- урбани мобилијар који захтева коришћење електричне енергије планирати као "самодовољан" у енергетском смислу, постављањем фотонапонских панела мањих димензија или сличне опреме која ће из обновљивих извора енергије производити и обезбеђивати електричну енергију за потребе стубова јавне расвете, рекламних паноа, билборда, огласних стубова, аутобуских стајалишта, wi-fi пунктова и др..

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих зграда су следеће:

- приликом реконструкције објекта, чији је циљ постизање енергетске ефикасности, дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целовитости зграде и у складу је са мерама заштите надлежног органа за објекте који су у режиму заштите;
- уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, дозвољава се да дебљина накнадне термоизолације са свим завршним слојевима буде унутар јавног простора (уколико за то постоје техничке могућности и не крше се одредбе других прописа), а када је зид који се санира на граници са суседном парцелом дозвољено је постављање накнадне спољне изолације дебљине до 15cm уз сагласност суседа;
- дозвољено је накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности) ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде. Приликом енергетске санације постојећих зграда, еркери и други истурени делови као што су двоструке фасаде, стакленици,

- застакљене терасе и лође/стакленици, чија се грађевинска линија поклапа са регулационом линијом, могу прелазити регулациону линију у складу са правилником и важећим прописима;
- смањење енергетских губитака се постиже: елиминисањем "хладних мостова", топлотном изолацијом зидова, кровова и подова, заменом столарије која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
 - примењивати мере за постизање енергетске ефикасности прописане за планиране објекте у максималној мери у којој услови постојећег објекта дозвољавају;
 - мере за даље побољшавање енергетских карактеристика зграде не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и планирано коришћење објекта.

5.0 ФАЗНОСТ РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Саобраћајне површине се могу реализовати фазно, тако да свака фаза представља функционалну целину у пуном профилу (од раскрснице до раскрснице). Локацијским условима се могу утврдити фазе реализације и грађевинска дозвола се може издавати за сваку фазу појединачно, без претходне парцелације планиране грађевинске парцеле.

Кроз израду пројеката препарцелације и парцелације и урбанистичких пројеката, може се предвидети фазна реализација планираних решења и изградње објеката, тако да свака појединачна фаза (парцела, објекат на парцели, део објекта), представља независну функционалну и технолошку целину (прикључење објеката на инфраструктурну мрежу, задовољење услова саобраћајног приступа и потреба за паркирањем, као и остала правила грађења дефинисана за зоне).

6.0 СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

(реферална карта бр. 4 „Карта спровођења“ Р 1:1000)

Просторни План представља основ за издавање информације о локацији, локацијских услова, као и за израду пројекта препарцелације и урбанистичког пројекта, и основ за формирање грађевинских парцела јавних и осталих намена у складу са Законом о планирању и изградњи („Сл.гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10 – Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – Одлука УС, 50/13 – Одлука УС, 98/13 – Одлука УС, 132/14 и 145/14).

У поступку даље разраде планског документа, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину (“Сл.гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09) и Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (“Сл.гласник РС”, бр. 114/08), инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња, односно реконструкција или уклањање објеката, наведених у Листи I и Листи II, надлежном органу за заштиту животне средине ради спровођења процедуре процене утицаја на животну средину.

Могућа је фазна реализација Археолошког парка, тако да свака фаза представља функционалну целину.

Планом се даје могућност фазног спровођења саобраћајница и то тако да свака од фаза мора представљати функционалну целину.

Постављање планиране инфраструктурне мреже може се вршити фазно: у првој фази у оквиру постојеће регулације улица (где год је то могуће, али само у делу површина које су у оквиру планиране регулације), а у другој фази у оквиру планиране.

Кроз израду техничке документације за јавне саобраћајне површине, у оквиру дефинисане регулације саобраћајнице, дозвољена је промена нивелета, елемената попречног профила и мреже инфраструктуре (распоред и пречници).

Решења вођења инфраструктурних водова која су дата Планом, могуће је у поступку спровођења Плана, односно кроз израду техничке документације кориговати унутар границе Плана (димензије инсталација и распоред инсталација у профилу) а у циљу унапређења решења и рационализације трошкова.

За потребе повезивања објеката на електроенергетску мрежу неопходна је изградња ТС 10/0,4 kV и њено повезивање на постојећу ее мрежу 10/0,4 kV која је изграђена у граници Просторног плана.

За потребе повезивања објеката на телекомуникациону мрежу неопходна је изградња планиране тк канализације до постојеће тк канализације изграђене испред АТЦ „Винча“, као и полагање оптичког тк кабла од АТЦ „Винча“ до планираних тк концентрација.

1. ОДНОС ПРЕМА ПОСТОЈЕЋОЈ ПЛАНСКОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ

(подаци о постојећој планској документацији су саставни део документације Плана)

Просторним планом се мењају и у границама обухвата стављају ван снаге следећи планови:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута е-80 Дунав (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII) ("Сл. гласник РС", бр.14/15);
- План генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целина XX) ("Сл. лист града Београда", бр.66/17); и
- Просторни план подручја дела градске општине Гроцка („Сл.лист општине Гроцка“, бр.54/12)

2. ЛОКАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ РАЗРАЂУЈУ УРБАНИСТИЧКИМ ПРОЈЕКТОМ

Даља планска разрада урбанистичким пројектом, за потребе дефинисања и верификације урбанистичко-архитектонског решења пре изградње, обавезна је за локације Ј9.1.2, К3, О31 и ЗЈ.4.

За појас приобалног земљишта ПРЗ, обавезна је разрада урбанистичким пројектом, у циљу израде јединственог хидротехничког решења обалоутврде са пристаништем.

3. ЛОКАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ РАЗРАЂУЈУ ЈАВНИМ АРХИТЕКТОНСКО-УРБАНИСТИЧКИМ КОНКУРСОМ

За изградњу објекта у зони Археолошког налазишта Ј9.1 и Ј9.2 обавезно је прибављање идејног решења путем архитектонског конкурса и верификација изабраног решења.

4. ЛОКАЦИЈЕ ЗА КОЈЕ ЈЕ ПРОПИСАНА ОБАВЕЗНА САРАДЊА СА НАДЛЕЖНОМ ИНСТИТУЦИЈОМ

Према Одлуци Владе Републике Србије о утврђивању налазишта Бело брдо у Винчи за археолошко налазиште којом је проширена зона заштите и заштићена околина ("Сл.гласник РС", бр. 71/2009), Археолошко налазиште припада I степену заштите (Ј9.1), заштићена околина II степену заштите (Ј9.2, ЗЈ.1 и ЗЈ.2), а потврђено постојање налазишта је у III степену заштите (О31, О32, К3 и С4.1*, ЗЈ.3 и ПРЗ) и врши се под условима који се утврђују по сваком појединачном захтеву у Републичком Заводу за заштиту споменика културе, сходно законској процедури.

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских и грађевинских парцела из текстуалног и графичког дела важе бројеви катастарских и грађевинских парцела из графичког прилога бр. 4 „План грађевинских парцела са планом спровођење“ Р 1:1000.

Приликом измене одлуке о проглашењу археолошког налазишта Бело брдо у Винчи, неопходно је постојећем списку парцела додати парцеле број 1995/3 и 2691/1 у зону заштићене околине археолошког налазишта, а парцелу број 2732 пребацити у зону заштићеног налазишта.

1.0 ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Институционални оквир имплементације Просторног плана, у ужем смислу, представљају институције које ће директно и непосредно реализовати пројекат Археолошког парка, концепцију уређења приобаља са одбрамбеним насипом, изградње објеката различите намене и развоја саобраћајних и инфраструктурних система. У том смислу, институционални оквир имплементације Просторног плана чине:

- 1) *Будући управљач археолошким налазиштем Бело брдо*, кроз инвестирање у даље активности на пројектовању и изградњи планираних објеката и система, као и коришћењу простора, односно као носилац активности посебне намене;
- 2) *Влада Републике Србије* преко министарства надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, министарства надлежног за послове у области културе и осталих ресорних министарстава, кроз контролу даљих активности на изради техничке документације, управног поступка издавања потребних дозвола и одобрења, као и оцењивање потребе и оправданости измене и допуне појединих решења Просторног плана;
- 3) *Град Београд* преко органа Градске управе надлежног за урбанизам и грађевинске послове и јавних предузећа надлежних за урбанистичко планирање и уређење грађевинског земљишта, кроз контролу даљих активности на изради урбанистичко-техничких докумената и техничке документације, контролу управног поступка издавања употребних дозвола и одобрења, делимично инвестирање у изградњу појединих инфраструктурних објеката и система и др.;
- 4) *Јавна и комунална предузећа* чији је оснивач Република Србија или Град Београд, кроз даље планирање, пројектовање и изградњу инфраструктурних система потребних за комунално опремање и уређење планског подручја, а нарочито: ЈКП „Београдски водовод и канализација”, ЈП „Електромереже Србије”, „Електодистрибуција Београд” д.о.о., ЈП „Србијагас”, ЈП „Телеком Србија”, ЈП „Београдводе” и др..

Институционални оквир имплементације, у ширем смислу, чине све институције и органи који ће посредно учествовати у имплементацији планских решења, и то: 1) *у области заштите и коришћења природних система и ресурса* – министарства и јавна предузећа надлежна за послове заштите природе, водопривреде и др.; 2) *у области развоја мреже јавних служби и демографске политике* – министарство надлежно за послове локалне самоуправе, регионалног развоја и др.; Град Београд преко органа Градске управе надлежних за образовање, културу, спорт, здравство, социјалну заштиту и др.; невладине организације и друга правна лица (у државном или приватном власништву); 3) *у области развоја туризма* – министарство надлежно за послове привреде и туризма и др.; туристичке организације на националном, регионалном и локалном нивоу; невладине организације и локална удружења и др.; 4) *у области развоја саобраћаја и инфраструктурних система* – министарства надлежна за послове саобраћаја, инфраструктуре, телекомуникација и др.; орган Градске управе надлежан за саобраћај и јавно предузеће надлежно за јавни градски саобраћај; ЈП „Путеви Србије”, ЈП „Електропривреда Србије”, ЈП „Србијагас”, ЈП „Телеком Србија”, ЈП „Београдводе”, јавна предузећа на локалном нивоу; и др.; 5) *у области заштите животне средине, природних и непокретних културних добара* – министарства надлежна за послове заштите животне средине, културе и др.; орган Градске управе надлежан за заштиту животне средине; Завод за заштиту природе Србије; Републички завод за заштиту споменика културе; територијално надлежан Завод за заштиту споменика културе града Београда; невладине организације и локална удружења и др..

Изградња објеката различите намене, са свим пратећим саобраћајним и инфраструктурним системима, представља приоритет у развоју Града Београда и посредно Републике Србије. У оквирном временском хоризонту Просторног плана од десет година предвиђа се изградња и пуштање у рад свих планираних објеката и система.

Као приоритет у реализацији, посебно се издваја:

- реконструкција и изградња насипа до коте 76.50mnm;
- изградња пристаништа „Винча“;
- санација клизишта;
- изградња објекта музеја;
- изградња канализационе мреже; и
- изградња доводног челичног гасовода.

Имплементација Просторног плана подразумева потпуно ангажовање будућег управљач археолошким налазиштем, односно институције надлежне за организацију и праћење имплементације плана.

Посредно, имплементацију Просторног плана прате и спроводе: министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; министарство културе и информисања; министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде; министарство трговине, туризма и телекомуникација, органи града Београда надлежни за послове урбанизма, грађевинских послова, инспекције, привреде, комуналних послова и др..

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ ПЛАНА

1. ПОСЕБНА НАМЕНА ПРОСТОРА	P 1:1000
2. МРЕЖА НАСЕЉА И ИНФРАСТРУКТУНИ СИСТЕМИ	P 1:1000
3. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ, ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА	P 1:1000
4. КАРТА СПРОВОЂЕЊА	P 1:1000
5. РЕГУЛАЦИОНО - НИВЕЛАЦИОНИ ПЛАН ЗА ГРАЂЕЊЕ ОБЈЕКТА И САОБРАЋАЈНИХ ПОВРШИНА СА АНАЛИТИЧКО - ГЕОДЕТСКИМ ЕЛЕМЕНТИМА ЗА ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ПОПРЕЧНИМ ПРОФИЛИМА	P 1:1000
6. ИНЖЕЊЕРСКО-ГЕОЛОШКА КАРТА ТЕРЕНА	P 1:1000
7. ВОДОВОДНА И КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	P 1:1000
8. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	P 1:1000
9. ГАСОВОДНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	P 1:1000

ДОКУМЕНТАЦИЈА ПЛАНА

1. Регистрација предузећа
2. Лиценца одговорног планера
3. Одлука о приступању изради Плана
4. Одлука о приступању Стратешкој процени утицаја на животну средину
5. Извештај о стратешкој процени утицаја
6. Услови и мишљења ЈКП и других учесника у изради Плана

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ:

1. Катастарски план са границом Плана	P 1:1000
2. Топографски план са границом Плана	
3. Катастар водова и подземних инсталација са границом Плана	P 1:1000
4. Инжењерскогеолошка карта терена	P 1:1000
5. Инжењерскогеолошки пресеци терена	P 1:1000